

ที่ระลึกงาน "วันสุนทรภู่"

๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๐

รำพันพิลาป

ของ

สุนทรภู่

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน "วันสุนทรภู่"
ณ กุฎิสุนทรภู่ วัดเทพธิดารามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร
วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๐

ที่ระลึกงาน "วันสุนทรภู่"

๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๐

ที่ปรึกษา

พระเอก นิสโภ

นายสุวิทย์ สารวัตร

อุปการะโดย

สถาบันสุนทรภู่

มูลนิธิวัดเทพธิดาราม

คุณรังสรรค์ คงเที่ยง

คุณนพกร จงสุรสิทธิวัฒน์

และคณะหน่วยส่งเสริมสำราญราษฎร์ เสาชิงช้า

กองบรรณาธิการ

น.ส.ฐาปวีส์ คงสุข

นายสุขสันต์ จึงสง่า

น.ส.สุวภี ผิวชื่น

นายสันติ ชนะเลิศ

จัดพิมพ์โดย

กลุ่มวรรณศิลป์สัมพันธ์

พิมพ์ที่

บริษัท อนิเมท พริ้นท์ แอนด์ ดีไซน์ จำกัด

๒๙๖ เทอดไท ๓๓ ถ. เทอดไท บุคคโล เขตธนบุรี กทม.

โทร. ๔๗๖-๖๓๔๑,๔๗๖-๕๒๒๘, ๔๗๖-๕๐๒๙,

๔๗๖-๔๔๖๕, ๔๗๖-๔๓๕๘

รำพันพิลาป

ของ

สุนทรภู่

เลขหมู่หนังสือ ๘๙๕.๙๑๑๒

ISBN 974-419-127-9

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๘๑

พิมพ์ครั้งที่ยี่สิบแปด ๑,๐๐๐ เล่ม พ.ศ. ๒๕๔๐

“กลุ่มวรรณศิลป์สัมพันธ์” พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน “วันสุนทรภู่”

คำนำ

เนื่องในวัน **"วันสุนทรภู่"** ณ กุฏิสุนทรภู่ วัดเทพธิดารามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร กำหนดวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๐ นางกรองแก้ว บูรณะกิจ ได้มาแจ้งแก่กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ว่ามีความประสงค์จะขออนุญาตพิมพ์หนังสือเรื่อง **"รำพันพิลาป"** ของสุนทรภู่ เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานนี้ กรมศิลปากรพิจารณาแล้วยินดีอนุญาตให้พิมพ์ได้ตามความประสงค์

เรื่อง **"รำพันพิลาป"** นี้ สุนทรภู่ได้แต่งขึ้นเพื่อรำพันถึงชีวิตและเล่าถึงความฝันของท่านในคืนวันจันทร์ เดือน ๘ ปีขาล พ.ศ. ๒๓๘๕ ซึ่งขณะนั้นท่านมีอายุได้ ๕๖ ปี ยังบวชเป็นพระภิกษุจำพรรษาอยู่ ณ วัดเทพธิดาราม เป็นเวลา ๓ ปี ก่อนจะลาสิกขาบทออกไปในปี พ.ศ. ๒๓๘๕ นั้นเอง วัดนี้จึงนับเป็นอารามสุดท้ายในการใช้ชีวิตสมณะเพศของท่าน ข้อความบางตอนในหนังสือ **"รำพันพิลาป"** นี้ช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบถึงความเป็นไปได้ในชีวิต ความรู้สึกนึกคิดและโลกทัศน์ของสุนทรภู่ ได้ทราบถึงภูมิทัศน์ของวัดเทพธิดารามในครั้งนั้น เรื่อง **"รำพันพิลาป"** นี้นอกจากจะช่วยให้ผู้อ่านทราบประวัติของท่านสุนทรภู่เพิ่มเติมแล้ว ยังช่วยให้เห็นถึงจินตนาการและความเชื่อของท่านอีกด้วย

ต้นฉบับ **"รำพันพิลาป"** ที่ใช้เป็นฉบับพิมพ์มีอยู่ ๑ เล่มสมุดไทย พระยาราชสมบัติ (เอิบ บุรานนท์) ได้นำมามอบให้แก่หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ ได้ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ และจัดพิมพ์ต่อมาอีกหลายครั้ง ครั้นถึง พ.ศ. ๒๕๐๔ นายธนิต อยู่โพธิ์ ได้ตรวจสอบชำระและทำเชิงอรรถอธิบายความ แล้วจัดพิมพ์เนื่องในวันคล้ายวันเกิดครบ ๑๗๕ ปี ของสุนทรภู่ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๐๔ ดังกล่าว นับเป็นการพิมพ์ครั้งที่ ๒๘

กรมศิลปากร ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของวรรณศิลป์สโมสร ที่ได้จัดพิมพ์หนังสือนี้ถวายวัดเทพธิดาราม และหวังว่าหนังสือนี้จะอำนวยประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาวรรณคดีโดยทั่วกัน

ลายมือชื่อ

(นายฐิติ บุรกรรมโกวิท)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมศิลปากร

กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
มิถุนายน ๒๕๔๐

อาลัย...แด่ท่านสมคิด โชติกวณิชย์
(อดีตอธิบดีกรมศิลปากร)

ยามอยู่ก็อยู่อย่างผู้ใหญ่
ผู้คนนบไหว้ไม่ขัดเขิน
เป็นอยู่ผู้สร้างทางเจริญ
ควรแก่การสรรเสริญสดุดี

เป็นผู้รู้ผู้นำผู้กำหนด
เป็นแบบบทบ่งรักศิลป์ศักดิ์ศรี
เป็นพรหมพร้อมน้อมธรรมนำวิธี
อันควรมีประมวลควรเป็นไป

ซึ่งวันนี้นามขาน...*"ท่านสมคิด...*
โชติกวณิชย์" ยังยิ่งใหญ่
ชนยังจำคำนึงซึ้งทรวงใน
และคงไว้คำว่า...ค่าของคน

อนิจจังสังขารท่านรับรู้
กลับไปอยู่ตามอย่าง...ว่างอีกหน
ธรรมดามาแล้วไปไม่เหลือตน
แต่คงผลดีไว้...ให้เราจำ

จิตรกร เมืองสวรรค์
ร้อยกรองในนาม "กลุ่มวรรณศิลป์สัมพันธ์"

"กลุ่มวรรณศิลป์สัมพันธ์"

นายรังสรรค์ คงเที่ยง

รายการสารพันอาทิตย์ สถานี อ.ส.ม.ท.

นายประทุม กลัดอ่ำ

อาศรมกวีวรรณสาร

นาย ส. เชื้อหอม

ชมรมผู้อนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมไทย

นายประสิทธิ์ ครองเพชร

ชมรมกวีเพื่อชีวิต

นางกรองแก้ว (เจริญสุข) บูรณะกิจ

วรรณศิลป์สโมสร

นายสุขสันต์ จึงสง่า

น.ส. สุวภี ผิวชื่น

ชมรมนักกลอนรื่นฤดีศรีวรรณศิลป์

นายณรงค์ อิ่มเย็น

ชมรมละโว้วรรณศิลป์

นายสันติ ชนะเลิศ

สโมสรยุวกวี

นายจิตกร เมืองสวรรค์

สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย

นายชาญชนะ ฆังคโชติ

ชมรมนักกลอนสาคร-สงคราม

น.ส. ฐาปวีส์ คงสุข

บรรณาธิการผู้ช่วยสำนักข่าว A.N.A. (ASIA NEWS AGENCY)

รำพันพิลาป

ของ

สุนทรภู่

รำพันพิลาป

สุนทร[๑] ทำคำประดิษฐ์นิมิตฝัน

พึ่งพบเห็นเป็นวิบัติมหัศจรรย์ จึ่งจดวันเวลาด้วยอาวรณ์
แต่งไว้เหมือนเตือนใจจะได้คิด ในนิมิตเมื่อภวังค์วิสังหรณ์
เดือนแปดวันจันทวา[๒] เวลานอน เจริญพรภาวนาตามบาลี
ระลึกคุณบุญบวชตรวจกสิณ ให้สุขสิ้นดินฟ้าทุกราศี
เงียบสงัดวัดวาในราตรี เสียงเป็ดผีหวีหวีดจังหรีดเรียง
หริ่งหริ่งเรื่อยเฉื่อยชื่นสะอื้นอก สำเนียงนกแสกแถกแสกแสกเสียง
เสียงแมงมุมอุ้มไข่มาใต้เตียง ตีอกเพียงผึงผึงตะลึงฟัง
ฝ่ายฝูงหนูมูสิกกิกกิกร้อง เสียวสยองยามยินถวิลหวัง
อนึ่งผึ้งซึ่งมาทำประจำรัง ริมบานบังบินร้องสยองเย็น
ยิ่งเยือกทรวงง่วงเหงาซบเซาโศก ยามวิโยคยากแค้นสุดแสนเข็ญ
ไม่เทียมเพื่อนเหมือนจะพาเลือดตากระเด็น เที่ยวซ่อนเร้นไร้ญาติหวาดวิญญาณ์

---

(๑) สุนทร คือ พระภิกษุสุนทรภู่ เวลานี้บวชมาราว ๑๘ หรือ ๑๙ พรรษา

(๒) "เดือนแปดวันจันทวาร์" วันจันทร์เดือน ๘ ปีขาล พ.ศ. ๒๓๘๕

ระลึกความหลัง

แต่ปีวอก[๑]ออกขาดราชกิจ
บรรพชิตพิศวาสพระศาสนา
เหมือนลอยล่องท้องชะเลอยู่เอกา
เห็นแต่ฟ้าฟ้าก็เปลี่ยวสุดเหลียวแล
ดูฟากฝั่งหวังจะหยุดก็สุดเนตร
แสนเทวษเวียนว่ายสายกระแส
เหมือนทรวงเปลี่ยวเที่ยวแสวงทุกแขวงแคว
ได้เห็นแต่ศิษย์หาพยาบาล
ทางบกเรือเหนือใต้เที่ยวไปทั่ว
จังหวัดหัวเมืองสิ้นทุกถิ่นฐาน
เมืองพริบพรี[๒]ที่เขาทำรองน้ำตาล
รับประทานหวานเย็นก็เป็นลม
ไปราชพรี[๓]มีแต่พาลจังทานพระ
เหมือนไปปะบอระเพ็ดเหลือเข็ดขม
ไปขึ้นเขาเล่าก็ตกอกระบม
ทุกข์ระทมแทบจะตายเสียหลายคราว
ครั้งไปด่านกาญจน์บุรีที่กะเหรี่ยง
ฟังแต่เสียงเสือสีห์ชะนีหนาว
นอนน้ำค้างพร่างพนมพรอยพรมพราว
เพราะเชื่อลาวลวงว่าแร่แปรเป็นทอง
ทั้งฝ่ายลูกถูกปอบมันลอบใช้
หากแก้ได้ให้ไปเข้ากินเจ้าของ
เข้าวัสสามาอยู่ที่สองพี่น้อง[๔]
ยามขัดข้องขาดมุ้งริ้นยุงชุม
ทุกเช้าค่ำลำบากแสนยากยิ่ง
เหลือทนจริงเจ็บแสบใส่แกลบสุม
เสียงจู่จู่หวู่ว่อนเวียนร่อนรุม
เป็นกลุ่มกลุ่มกลุ้มกัดนั่งปัดยุง
โอ้ยามยากอยากใคร่ได้เหล็กไหลเล่น
ทำทองเป็นปั้นเตาเผาถลุง
ลองตำราอาจารย์ทองบ้านจุง
จดเกลือหุงหายสูญสิ้นทุนรอน

---

(๑) ปีวอก พ.ศ. ๒๓๖๗

(๒) เมืองเพชรบุรี

(๓) เมืองราชบุรี

(๔) สองพี่น้อง ตำบลและที่ตั้งอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

คราวไปคิดปริศนาตามตาเถร　　เขากาเพน[๑] พบมหิงส์ริมสิงขร
มันตามติดขวิดคร่อมอ้อมอุทร　　หากมีขอนขวางควายไม่วายชนม์
เดชะบุญคุณพระอนิสงส์　　ช่วยดำรงรอดตายมาหลายหน
เหตุด้วยเคราะห์เพราะว่าไว้วางใจคน　　จึงจำจนใจเปล่าเปลืองเข้าเกลือ
โอ้ยามอยู่สุพรรณกินมันเผือก　　เคี้ยวแต่เปลือกไม้หมากเปรี้ยวปากเหลือ
จนแรงโรยโหยหิวผอมผิวเนื้อ　　พริกกับเกลือกลักใหญ่ยังไม่พอ
ทั้งผ้าพาดบาตรเหล็กของเล็กน้อย　　ขโมยถอยไปทั้งเรือไม่เหลือหลอ
เหลือแต่ผ้าอาศัยเสียใจคอ　　ชาวบ้านทอถวายแทนแสนศรัทธา
คิดถึงคราวเจ้านิพพาน[๒] สงสารโศก　　ไปพิศีโลก[๓] ลายแทงแสวงหา
ลงหนองน้ำปล้ำตะเข้หากเทวดา　　ช่วยรักษาจึ่งได้รอดไม่วอดวาย
วันไปอยู่ภูผาเขาม้าวิ่ง[๔]　　เหนื่อยนอนพิงเพิงไศลหลับใจหาย
ครั้นดึกดูงูเหลือมเลื้อยเลื่อมลาย　　ล้อมรอบกายเกี่ยวตัวกันผัวเมีย
หนีไม่พ้นจนใจได้สติ　　สมาธิถอดชีวิตอุทิศเสีย
เสียงฟู่ฟู่ขู่ฟ่อเคล้าคลอเคลีย　　แลบลิ้นเลียแล้วเลื้อยแลเฟื้อยยาว
ดูใหญ่เท่าเสากระโดงผีโป่งสิง　　เป็นรูปหญิงยืนหลอกผมหงอกขาว
คิดจะตีหนีไปกลัวไม้ท้าว　　โอ้เคราะห์คราวขึ้นไปเหนือเหมือนเหลือตาย
เมื่อขาล่องต้องตอเรือหล่อล่ม　　เจียนจะจมน้ำม้วยระหวยระหาย
ปะหาดตื้นขึ้นรอดไม่วอดวาย　　แต่ปะตายหลายหนหากทนทาน

---

(๑) มีเขากาเผ่น อยู่ในท้องที่ตำบลดอนแสลบ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สูง ๓๘๓ เมตร เขาพ่อปู่ ก็เรียก

(๒) หมายถึง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๗

(๓) หมายถึง เมืองพิษณุโลก

(๔) มีเขาหนองม้าวิ่ง อยู่ในท้องที่อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

แล้วมิหนำซ้ำบุตรที่สุดรัก ขโมยลักหลายหนผจญผลาญ
ต้องต่ำต้อยย่อยยับอัประมาณ มาอยู่วิหารวัดเลียบยิ่งเยียบเย็น
โอ้ยามจนล้นเหลือสิ้นเสื่อหมอน สู้ซุ่มซ่อนเสียมิให้ใครใครเห็น
ราหูทับยับเยินเผอิญเป็น เปรียบเหมือนเช่นพราหมณ์ซึมณีจันทร์[๑]
จะสึกหาลาพระอธิฐาน โดยกันดารเดือดร้อนสุดผ่อนผัน
พอพวกพระอภัยมณีศรีสุวรรณ เธอช่วยกันแก้ร้อนค่อยหย่อนเย็น
อยู่มาพระสิงหะไตรภพโลก[๒] เห็นเศร้าโศกแสนแค้นสุดแสนเข็ญ
ทุกค่ำคืนฝืนหน้าน้ำตากระเด็น พระโปรดเป็นที่พึ่งเหมือนหนึ่งนึก
ดังไข้หนักรักษาวางยาทิพย์ ฉันทองหยิบฝอยทองไม่ต้องสึก[๓]
ค่อยฝ่าฝืนชื่นฉ่ำดังอำมฤก แต่ตกลึกเหลือที่จะได้สบาย
ค่อยเบาบางสร่างโศกเหมือนโรคฟื้น จะเดินยืนยังไม่ได้ยังไม่หาย
ได้ห่มสีมีหมอนเสื่ออ่อนลาย ค่อยคลายอายอุตส่าห์ครองฉลองคุณ
เหมือนพบปะพระสิทธาที่ปรารภ ชุบบุตรลพเลี้ยงเหลือช่วยเกื้อหนุน
สนอมพักตร์รักษาด้วยการุญ ทรงสร้างบุญคุณศีลเพิ่มภิญโญ
ถึงยากไร้ได้พึ่งเหมือนหนึ่งแก้ว พาผ่องแผ้วผิวพักตร์ขึ้นอักโข
พระฤาษีที่ท่านช่วยชุบเสือโค[๔] ให้เรืองฤทธิ์อิสโรเดโชชัย

---

(๑) คามณิจันทชาดก ติกนิบาต ในนิบาตชาดกแปล เล่ม ๖ น. ๖๐

(๒) สมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ โปรดประทานอธิบายว่า พระสิงหะไตรภพ หมายถึง เจ้าฟ้าอาภรณ์ พระอภัยมณี หมายถึง สมเด็จเจ้าฟ้ามหามาลา กรมพระยาบำราบปรปักษ์ และศรีสุวรรณ หมายถึง เจ้าฟ้าปิ๋ว

(๓) ข้อความตอนนี้ แสดงว่า พระภิกษุสุนทรภู่เคยคิดสึกเมื่ออยู่วัดเลียบ แต่แล้วไม่สึกคงบวชอยู่ต่อมา

(๔) ดูเรื่องเปรียบเทียบในเสือโคคำฉันท์ และคาวี

แล้วไม่เลี้ยงเพียงแต่ชุบช่วยอุปถัมภ์ พระคุณล้ำโลกาจะหาไหน
ช่วยชี้ทางกลางป่าให้คลาไคล หลวิชัยคาวีจำลีลา
แต่ละองค์ทรงพรตพระยศยิ่ง เป็นยอดมิ่งเมืองมนุษย์นี้สุดหา
จงไพบูลย์พูนสวัสดิ์วัฒนา พระชันษาสืบยืนอยู่หมื่นปี
เป็นคราวเคราะห์ก็ต้องพรากจากวิหาร กลัวพวกพาลผู้ร้ายจำย้ายหนี
อยู่วัดเทพธิดา[๑] ด้วยบารมี ได้ผ้าปีปัจจัยไทยทาน
ถึงยามเคราะห์ก็เผอิญให้เหินห่าง ไม่เหมือนอย่างอยู่ที่พระวิหาร[๒]
โอ้ใจหายกลายกลับอัประมาณ โดยกันดารเดือดร้อนไม่หย่อนเย็น
ได้พึ่งพระปะแพรพอแก้หน้า สองวัสสาสิ้นงามถึงยามเข็ญ
คิดขัดขวางอย่างจะพาเลือดตากระเด็น บันดาลเป็นปลวกปล่องขึ้นห้องนอน
กัดเสื่อสาดขาดปรุทะลุสมุด เสียดายสุดแสนรักเรื่องอักษร
เสียแพรผ้าอาศัยไตรจีวร ดูพรุนพลอนพลอยพาน้ำตาคลอ
ถึงคราวคลายปลายอ้อยบุญน้อยแล้ว ไม่ผ่องแผ้วพักตราวาสนาหนอ
นับปีเดือนเหมือนจะหักทั้งหลักตอ แต่รั้งรอร้อนรนกระวนกระวาย
ถึงเดือนยี่มีเทศน์สมเพชพักตร์ เหมือนลงรักรู้ว่าบุญสิ้นสูญหาย
สู้ซ่อนหน้าฝ่าฝืนสะอื้นอาย จนถึงปลายปีฉลู[๓] มีธุระ
ไปทางเรือเหลือสลดด้วยปลดเปลื้อง ระคางเคืองข้องขัดสลัดสละ
ลืมวันเดือนเชือนเฉยแกล้งเลยละ เห็นแต่พระอภัยพระทัยดี

---

(๑) พระภิกษุสุนทรภู่ ย้ายจากวิหารวัดเลียบมาอยู่วัดเทพธิดา ระหว่าง พ.ศ. ๒๓๘๓-๒๓๘๕

(๒) ที่ว่ากันว่า สุนทรภู่โจทเจ้า อาจเป็นตอนนี้ เคยพึ่งพระบารมีเจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี และพระโอรสมา ก่อนเมื่ออยู่วิหารวัดเลียบ แล้วย้ายไปอยู่วัดเทพธิดา พึ่งพระบารมีกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ

(๓) ปีฉลู พ.ศ. ๒๓๘๔

ช่วยแจวเรือเกื้อหนุนทำบุญด้วย เหมือนโปรดช่วยชูหน้าเป็นราศี
กลับมาถึงผึ้งมาจับอยู่กับกระฎี ทำรังที่ทิศประจิมริมประตู
ต้องขัดเคืองเรื่องราวด้วยคราวเคราะห์ จวบจำเพาะสุริยาถึงราหู
ทั้งบ้านทั้งวังวัดเป็นศัตรู แม้นขืนอยู่ยากเย็นจะเห็นใคร
เครื่องกระฎีที่ยังเหลือแต่เสื่อขาด เข้าไสยาศยุงกัดปัดไม่ไหว
เคยสว่างกลางคืนขาดฟืนไฟ จะโทษใครเคราะห์กรรมจึ่งจำจน
โอ้อายเพื่อนเหมือนเขาว่ากิ่งกาฝาก มิใช่รากรักเร่ระเหระหน
ที่ทุกข์สุขขุกเข็ญเกิดเป็นคน ต้องคิดขวนขวายหารักษากาย
ได้พึ่งบ้างอย่างนี้เป็นที่ยิ่ง สัจจังจริงจงรักสมัครหมาย
ไม่ลืมคุณพูนสวัสดิ์ถึงพลัดพราย มิได้วายเวลาคิดอาลัย
จะลับวัดพลัดที่กระฎีตึก สุดแต่นึกน้ำตามาแต่ไหน
เฝ้านองเนตรเช็ดพักตร์สักเท่าไร ขืนหลั่งไหลรินร่ำน่ารำคาญ
คิดอายเพื่อนเหมือนเขาเล่าแม่เจ้านี่ เร่ไปปีละร้อยเรือนเดือนละร้อยบ้าน
เพราะบุญน้อยย่อยยับอัประมาณ เหลือที่ท่านอุปถัมภ์ช่วยบำรุง
ต่อเมื่อไรไปทำทองสำเร็จ แก้ปูนเพชรพบทองสักสองถุง
จะผาสุกทุกสิ่งนอนกลิ้งพุง กินหมูกุ้งไก่เป็ดจนเข็ดฟัน
ขอเดชะพระมหาอนิสงส์ ซึ่งรูปทรงสัจศีลถวิลสวรรค์
จะเที่ยวรอบขอบประเทศทุกเขตคัน ขอความฝันวันนี้บอกดีร้าย

หลับฝัน

แล้วร่ำภาวนาในพระไตรลักษณ์ ประหารรักหนักหน่วงตัดห่วงหาย
หอมกลิ่นธูปงูบระงับหลับสบาย ฝันว่าว่ายสายชะเลอยู่เอกา

สิ้นกำลังยังมีนารีรุ่น รูปเหมือนหุ่นเหาะเร่ร่อนเวหา
ช่วยจูงไปไว้ที่วัดได้ทัศนา พระศิลาขาวล้ำดั่งสำลี
ทั้งพระทองสององค์ล้วนทรงเครื่อง[๑] แลเลื่อมเหลืองเรืองจำรัสรัศมี
พอเสียงแซ่แลหาเห็นนารี ล้วนสอดสีสาวน้อยนับร้อยพัน
ล้วนใส่ช้องป้องพักตร์ดูลักขณะ เหมือนนางสะสวยสมล้วนคมสัน
ที่เอกองค์ทรงศรีฉวีวรรณ[๒] ดั่งดวงจันทร์แจ่มฟ้าไม่ราคี
ทั้งคมขำล้ำนางสำอางสะอาด โอษฐ์เหมือนชาดจิ้มเจิมเฉลิมศรี
ใส่เครื่องทรงมงกุฎดั่งบุตรี แก้วมณีเนาวรัตน์จำรัสเรือง
รูปจริตพิศไหนวิไลเลิศ เหมือนหุ่นเชิดโฉมแช่มแฉล้มเหลือง
พอแลสบหลบชะม้ายชายชำเลือง ดูปลดเปลื้องเปล่งปลั่งกำลังโลม
ลำพระกรอ่อนชดประณตน้อม แลละม่อมเหมือนหนึ่งเขียนวิเชียรโฉม
หรือชาวสวรรค์ชั้นฟ้านภาโพยม มาประโลมโลกาให้อาวรณ์
แปลกมนุษย์ผุดผ่องละอองพักตร์ วิไลลักษณ์ล้ำเลิศประเสริฐสมร
ครั้นปราศรัยไถ่ถามนามกร ก็เคืองค้อนขามเขินสะเทินที
ขืนถามอีกหลีกเลี่ยงหลบเมียงม่าย เหมือนอายชายเฉยเมินดำเนินหนี
นางน้อยน้อยพลอยตามงามงามดี เก็บมาลีเลือกถวายไว้หลายพรรณ
แล้วชวนว่าอย่าอยู่ชมพูทวีป นิมนต์รีบไปสำราญวิมานสวรรค์
แล้วทรงรถกลดกั้งนางทั้งนั้น นั่งที่ชั้นลดล้อมน้อมคำนับ
ที่นั่งทิพย์ลิบเลื่อนคล้อยเคลื่อนคล้าย พรรณรายพรายเรืองเครื่องประดับ
ประเดี๋ยวเดียวเฉียวฉิบแลลิบลับ จนลมจับวับใจอาลัยลาน

---

(๑) คงหมายถึงพระพุทธรูปศิลา ซึ่งเป็นพระประธาน และพระพุทธรูปทรงเครื่องยืนปางห้ามสมุทร (ประทานอภัย) ในพระอุโบสถวัดเทพธิดา

(๒) หมายถึง กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ?

ซึ่งสั่งให้ไปสวรรค์ภาชันษา จะมรณาในปีนี้เป็นปีขาล[๑]
แม้นเหมือนปากอยากใคร่ตายหมายวิมาน ขอพบพานภคินีของพี่ยา
ยังนึกเห็นเช่นโฉมประโลมโลก ยิ่งเศร้าโศกแสนสวาทปรารถนา
ได้แนบชมสมคะเนสักเวลา ถึงชีวาม้วยไม่อาลัยเลย
อยู่หลัดหลัดพลัดพรากไปฟากฟ้า ให้ดิ้นโดยโหยหานิจจาเอ๋ย
ถึงชาตินี้พี่มิได้บุญไม่เคย ขอชื่นเชยชาติหน้าด้วยอาวรณ์
แม้นรู้เหาะก็จะได้ตามไปด้วย สู้มอดม้วยมิได้ทิ้งมิ่งสมร
เสมอเนตรเชษฐาเวลานอน จะกล่าวกลอนกล่อมประทับไว้กับทรวง
สายสุดใจไม่หลับจะรับขวัญ ร้องโอดพันพัดชาช้าลูกหลวง[๒]
ประโลมแก้วแววตาสุดาดวง ให้อุ่นทรวงไสยาศไม่คลาดคลาย
ยามกลางวันบรรทมจะชมโฉม ขับประโลมข้างที่พัดวีถวาย
แม้นไม่ยิ้มหงิมเหงาจะเล่านิยาย เรื่องกระต่ายตื่นตูมเหลือมูมมาม
ไม่รู้เหาะก็มิได้ขึ้นไปเห็น แม้นเหมือนเช่นชาวสุธาภาษาสยาม
ถ้ารับรักจักอุตส่าห์พยายาม ไปตามความคิดคงได้ปลงทอง

---

(๑) ปีขาล พ.ศ. ๒๓๘๕

(๒) โอดพัน พัดชา และช้าลูกหลวง เป็นศัพท์วิชาการ ในคีตศิลป์และดุริยางคศิลปของไทย ได้ขอให้นายมนตรี ตราโมท อธิบายไว้ดังนี้

โอดพัน- หมายถึงการบรรเลงหรือขับร้องเพลงโดยดำเนินทำนองเป็น ๒ อย่าง ตอนแรกหรือเที่ยวแรกใช้ทำนองเสียงยาวโหยหวน (โอด) ตอนหลังหรือเที่ยวหลังใช้ทำนองเสียงสั้นและถี่ (พัน) อีกนัยหนึ่งเป็นการเปลี่ยนระดับเสียง ให้ตอนแรกกับตอนหลังเป็นคนละระดับ (Key)

พัดชา- เป็นชื่อเพลงที่มีทำนองไพเราะเย็นๆ ในจำนวนพวกขับกล่อมเพลงหนึ่งทางดนตรีรวมอยู่ในเพลง เรื่องทำขวัญ ในที่นี้หมายถึงการเห่กล่อมที่แยกออกไปเป็นทำนองเพลงพัดชา

ช้าลูกหลวง- เป็นทำนองเห่กล่อมอย่างหนึ่ง ซึ่งโบราณใช้เห่กล่อมพระบรรทมพระเจ้าลูกเธอหรือเจ้านายบางพระองค์เวลาขึ้นพระอู่

นี่จนใจไม่รู้จักที่หลักแหล่ง สุดแสวงสวาทหมายไม่วายหมอง
เมื่อยามฝันนั้นว่านึกนั่งตรึกตรอง เดือนหงายส่องแสงสว่างดั่งกลางวัน
เห็นโฉมยงองค์เอกเมขลา ชูจินดาดวงสว่างมากลางสวรรค์
รัศมีสีเปล่งดั่งเพ็งจันทร์ พระรำพันกรุณาด้วยปรานี
ว่านวลระหงองค์นั้นอยู่ชั้นฟ้า ชื่อโฉมเทพธิดามิ่งมารศรี[๑]
วิมานเรียงเคียงกันทุกวันนี้ เหมือนหนึ่งพี่น้องสนิทร่วมจิตใจ
จะให้แก้วแล้วก็ว่าไปหาเถิด มิให้เกิดการระแวงแหนงไฉน
ที่ขัดข้องหมองหมางเป็นอย่างไร จะผันแปรแก้ไขด้วยใกล้เคียง
สดับคำฉ่ำชื่นจะยื่นแก้ว แล้วคลาดแคล้วคลับคล้ายเคลิ้มหายเสียง
ทรงปักษาการเวกแฝงเมฆเมียง จึงหมายเสี่ยงวาสนาอุตส่าห์คอย
เหมือนบุบผาปาริกชาติชื่น สุดจะยื่นหยิบได้มีไม้สอย
ด้วยเดชะพระกุศลให้หล่นลอย ลงมาหน่อยหนึ่งเถิดนะจะประคอง
มิให้เคืองเปลื้องปลดเสียยศศักดิ์ สนอมรักร้อยปีไม่มีหมอง
แม้นมั่งมีพี่จะจ้างพวกช่างทอง หล่อจำลองรูปวางไว้ข้างเคียง

ตื่นนึกถึงความฝัน

คิดจนตื่นฟื้นฟังระฆังฆ้อง กลองหอกลองทิ่มทิ้มกระหึ่มเสียง
โกกิลากาแกแซ่สำเนียง โอ้นึกเพียงขวัญหายไม่วายวัน
วิสัยเราเล่าก็ไม่สู้ไฝ่สูง นางฟ้าฝูงไหนเล่ามาเข้าฝัน
ให้เฟือนจิตกิจกรมพรหมจรรย์ ฤๅสาวสวรรค์นั้นจะใคร่ลองใจเรา

---

(๑) คำกลอนตรงนี้ แสดงว่า นางเมขลา กับโฉมเทพธิดา เป็นคนละองค์ และอยู่ใกล้ๆกัน ถ้าโฉมเทพธิดา หมายถึงกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ นางเมขลา จะหมายถึงใคร ดูต่อไป

ให้รักรูปซูบผอมตรมตรอมจิต เสียจริตคิดขยิ่มง่วงหงิมเหงา
จะได้หัวเราะเยาะเล่นทุกเย็นเช้า จึงแกล้งเข้าฝันเห็นเหมือนเช่นนี้
แม้นนางอื่นหมื่นแสนแดนมนุษย์ นึกกลัวสุดแสนกลัวเอาตัวหนี
สู้นิ่งนั่งตั้งมั่นถือขันตี อยู่กระฎีดั่งสันดานนิพพานพรหม
รักษาพรตปลดปละสละรัก เพราะน้ำผักต้มหวานน้ำตาลขม
คิดรังเกียจเกลียดรักหักอารมณ์ ไม่นิยมสมสวาทเป็นขาดรอน
แต่ครั้งนี้วิปริตนิมิตฝัน เฝ้าผูกพันมั่นหมายสายสมร
สาวสวรรค์ชั้นฟ้าจงถาวร เจริญพรพูนสวัสดิ์กำจัดภัย
ซึ่งผูกจิตพิศวาสหมายมาดมุ่ง มักนอนสะดุ้งด้วยพระขวัญจะหวั่นไหว
เสวยสวรรค์ชั้นฟ้าสุราลัย ช่วยเลื่อมใสโสมนัสสวัสดี
ขอเดชะพระอุมารักษาสวาท ให้ผุดผาดเพียงพักตร์พระลักษมี
วิมานแก้วแววฟ้าฝูงนารี คอยพัดวีแวดล้อมอยู่พร้อมเพรียง
ขอเดชะพระอินทร์ดีดพิณแก้ว ให้เจื้อยแจ้วจับใจแจ่มใสเสียง
สาวสุรางค์นางรำระบำเรียง คอยขับกล่อมพร้อมเพรียงเคียงประคอง
ขอพระจันทร์กรุณารักษาศรี ให้เหมือนมณีนพเก้าอย่าเศร้าหมอง
เหมือนหุ่นเชิดเลิศล้วนนวลละออง ให้ผุดผ่องผิวพรรณเพียงจันทรา
ขอพระพายชายเชยรำเพยพัด ให้ศรีสวัสดิ์สว่างจิตกนิษฐา
หอมดอกไม้ในทวีปกลีบผกา ให้หอมชื่นรื่นวิญญาณ์นิทรารมณ์
ขอเดชะพระคงคารักษาสนอม อย่าให้มอมมีระคายเท่าปลายผม
ให้เย็นเรื่อยเฉื่อยฉ่ำเช่นน้ำลม กล่อมประทมโสมนัสสวัสดี
ด้วยเดิมฝันฉันได้ยลวิมลพักตร์[๑] สุดแสนรักลักประโลมโฉมฉวี
ถวิลหวังตั้งแต่นั้นจนวันนี้ ขออย่ามีโทษโปรดยกโทษกรณ์

---

(๑) ก่อนจะฝันก็เคยพบเคยเห็นหน้ากันมาแล้ว

ด้วยเกิดเป็นเช่นมนุษย์บุรุษราช มาหมายมาดนางสวรรค์ร่วมบรรจถรณ์
ขอษมาการุญพระสุนทร[๑] ให้ถาพรภิญโญเดโชชัย
อนึ่งโยมโฉมยงพระองค์เอก มณีเมขลามาโปรดปราศรัย
จะให้แก้วแล้วอย่าลืมที่ปลื้มใจ ขอให้ได้อย่างประโยชน์โพธิญาณ
จะพ้นทุกข์สุขสิ้นมลทินโทษ เพราะพระโปรดโปรยปรายสายสนาน
ให้หน้าชื่นรื่นรสพจมาน เหมือนนิพพานพ้นทุกข์เป็นสุขสบาย
บวชตะบึงถึงตะบันน้ำฉันชื่น ยามดึกดื่นได้สังวรอวยพรถวาย
เหมือนพระจันทร์กรุณาให้ตายาย กับกระต่ายแต้มสว่างอยู่กลางวง
เหมือนวอนเจ้าสาวสวรรค์กระสันสวาท ให้ผุดผาดเพิ่มผลาอานิสงส์
ได้สมบูรณ์พูนเกิดประเสริฐทรง ศีลดำรงร่วมสร้างพุทธางกูร
อันโลกีย์วิสัยที่ในโลก ความสุขโศกสิ้นกายก็หายสูญ
เป็นมนุษย์สุดแต่ขอให้บริบูรณ์ ได้เพิ่มพูนผาสุกสนุกสบาย
ขอบุญพระจะให้อยู่ชมพูทวีป ช่วยชุบชีพชูเชิดให้เฉิดฉาย
ไม่ชื่นเหมือนเพื่อนมนุษย์ก็สุดอาย สู้ไปตายตีนเขาลำเนาเนิน
โอ้ปีนี้ปีขาล[๒]บันดาลฝัน ที่หมายมั่นเหมือนจะหมางระคางเขิน
ก็คิดเห็นเป็นเคราะห์จำเพาะเผอิญ ให้ห่างเหินโหยหวนรำจวนใจ
จึ่งแต่งตามความฝันรำพันพิลาป ให้ศิษย์ทราบสุนทราอัชฌาสัย
จะสั่งสาวชาวบางกอกข้างนอกใน ก็กลัวภัยให้ขยาดพระอาชญา[๓]

---

(๑) พระภิกษุสุนทรภู่

(๒) ปีขาล พ.ศ.๒๓๘๕

(๓) จะสั่งใครไปทูลก็กลัวจะทรงทราบถึงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งอาจต้องพระราชอาชญา เพราะเคยเข็ดขยาดมาแล้ว

จึงเอื้อมอ้างนางสวรรค์ตามฝันเห็น ให้อ่านเล่นเป็นเล่ห์เสน่หา
ไม่รักใครในแผ่นดินถิ่นสุธา รักแต่เทพธิดาสุราลัย[๑]
ได้ครวญคร่ำร่ำเรื่องเป็นเครื่องสูง พอพะยุงยกย่องให้ผ่องใส
ทั้งสาวแก่แม่ลูกอ่อนลาวมอญไทย เด็กผู้ใหญ่อย่าเฉลียวว่าเกี้ยวพาน
พระภู่[๒] แต่งแกล้งกล่าวสาวสาวเอ๋ย อย่าถือเลยเคยเจนเหมือนเหลนหลาน
นักเลงกลอนนอนฝันเป็นสันดาน เคยเขียนอ่านอดใจมิใคร่ฟัง
จะฝากดีฝีปากจะฝากรัก ด้วยจวนจักจากถิ่นถวิลหวัง
ไว้อาลัยให้ละห้อยจงคอยฟัง จะร่ำสั่งสิ้นสุดอยุธยา

รำพันถึงวัตถุสถานในวัด

โอ้ยามนี้ปีขาล[๓]สงสารวัด เคยโสมนัสในอารามสามวัสสา[๔]
สิ้นกุศลผลบุญการุณา จะจำลาเลยลับไปนับนาน
เคยเดินเล่นเย็นลมเลียบชมรอบ ริมแขวงขอบเขตที่เจดียฐาน
พระปรางค์มีสี่ทิศพิสดาร[๕] โบสถ์วิหารการเปรียญล้วนเขียนทอง
ที่หน้าบันปั้นอย่างเมืองกวางตุ้ง ดูเรืองรุ่งรูปนกผกผยอง
กระเบื้องเคลือบเหลือบสลับเหลี่ยมรับรอง ศาลาสองหน้ารอบขอบกำแพง[๖]

---

(๑) หมายถึง กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ?

(๒) พระภิกษุสุนทรภู่

(๓) ปีขาล พ.ศ. ๒๓๘๕

(๔) หมายถึงว่า พระภิกษุสุนทรภู่มาอยู่วัดเทพธิดาจนถึงปีขาล พ.ศ. ๒๓๘๕ นี้ ได้ ๓ พรรษา

(๕) หมายถึง พระปรางค์ ๔ ทิศของโบสถ์ในวัดเทพธิดา ยังเห็นได้ในปัจจุบัน

(๖) มีศาลาสองหน้า ตั้งคร่อมกำแพงล้อมวิหาร โบสถ์ และการเปรียญ

สิงโตจีนตีนตัวน่ากลัวกลอก[๑]	ขยับขยอกแยกเขี้ยวเสียวแสยง
ที่ตึกก่อช่อฟ้าใบระกาแดง	ริมกำแพงตะพานขวางเคียงข้างคลอง
เป็นพลับพลาพาลัยข้างในเสด็จ	เดือนสิบเบ็ดเคยประทานงานฉลอง
เล่นโขนหนังฟังปี่พาทย์ระนาดฆ้อง	ละคอนร้องเรื่องแขกฟังแปลกไทย
ประทานรางวัลนั้นไม่ขาดคนดาษดื่น	ทั้งวันคืนครื้นครั่นเสียงหวั่นไหว
จะวายเห็นเย็นเยียบเหงาเงียบใจ	โอ้อาลัยแลเหลียวเปลี่ยววิญญาณ
เคยอยู่กินถิ่นที่กระฎีก่อ	เป็นตึกต่อต่างกำแพงฝากแฝงฝา[๒]
เป็นสองฝ่ายท้ายวัดวิปัสสนา	ข้างโบสถ์บาเรียนเรียงเคียงเคียงกัน
เป็นสี่แถวแนวทางเดินหว่างกุฎิ์	มีสระขุดเขื่อนลงพระสงฆ์ฉัน
ข้างทิศใต้ในจงกรมพรหมจรรย์	มีพระคันธกุฎีที่บำเพ็ง[๓]
ศาลากลางทางเดินแลเพลินจิต	ประดับประดิษฐ์ดูดีเป็นที่เก๋ง[๔]
จะเริดร้างห่างแหสุดแลเล็ง	ยิ่งพิศเพ่งพาสลดกำสรดทรวง
หอระฆังดั่งทำนองหอกลองใหญ่	ทั้งหอไตรแกลทอง[๕] เป็นของหลวง
ปลูกไม้รอบขอบนอกเป็นดอกดวง	บ้างโรยร่วงรสรื่นทุกคืนวัน

---

(๑) สิงโตตั้งอยู่หน้าประตูโบสถ์วิหาร และการเปรียญ ประตูละ ๒ ตัว

(๒) กุฎีที่พระภิกษุสุนทรภู่อยู่จำพรรษา

(๓) ในหนังสือ Buddhist Art in India, Ceylon and Java ของท่าน J.PH. Vogel มีเชิงอรรถอธิบายไว้ในหน้า ๖๐ ว่าคำ "คันธกุฎี" แต่เดิมเป็นชื่อกุฎีที่ประทับของพระพุทธเจ้า ในเชตวันมหาวิหาร ณ เมืองสาวัตถี ต่อมาใช้เป็นชื่อเรียกโบสถ์หรือวิหาร ที่ประดิษฐานพระปฏิมาของพระพุทธเจ้า แต่ในที่นี้คงหมายถึงกุฎีที่พระอาจารย์ฝ่ายวิปัสสนาอยู่ อาจหมายถึงพระวิหารน้อย ๒ หลัง ซึ่งตั้งอยู่บนมุมกำแพงล้อมวิหาร (ใหญ่) ด้านใต้ก็ได้

(๔) เคยมีศาลาเก๋งคร่อมถนนทางเดิน ระหว่างแถวหมู่กุฎีกับโบสถ์วิหารและการเปรียญ ภายหลังชำรุดจึงรื้อไป ปัจจุบันไม่มี

(๕) แกลทอง หมายถึง หน้าต่างเขียนลายรดน้ำทอง?

ชมพู่แลแต่ละต้นมีผลลูก ดูดั่งผูกพวงระย้านึกน่าฉัน
ทรงบาดาลบานดอกรีบออกทัน[๑] เก็บทุกวันเช้าเย็นไม่เว้นวาย
เห็นทับทิมริมกระฎีดอกยี่โถ สะอื้นโอ้อาลัยจิตใจหาย
เห็นต้นชาหน้ากระไดใจเสียดาย เคยแก้อายหลายครั้งประทังทน
ได้เก็บฉันวันละน้อยอร่อยรส ด้วยยามอดอัตคัดแสนขันสน
จะซื้อหาชาจีนทรัพย์สินจน จะจากต้นชาให้อาลัยชา
โอ้ชาตินี้มีกรรมเหลือลำบาก เหมือนนกพรากพลัดรังไร้ฝั่งฝา
โอ้กระฎีที่จะจากฝากน้ำตา ไว้คอยลาเหล่านักเลงฟังเพลงยาว
เคยเยี่ยมเยือนเพื่อนเก่าเมื่อเราอยู่ มาหาสู่ดูแลทั้งแก่สาว
ยืมหนังสือลือเลื่องถามเรื่องราว โอ้เป็นคราวเคราะห์แล้วจำแคล้วกัน[๒]

รำพันถึงเครื่องไทยทาน

ฤดูร้อนก่อนเก่าทำเข้าแช่ น่าชมแต่เครื่องกับสำรับฉัน
ช่างทำเป็นเช่นดอกจอกเป็นดอกจันทน์ งามจนชั้นกระชายทำเหมือนจำปา
มะม่วงดิบหยิบดูจึงรู้จัก ทำน่ารักรูปสัตว์เหมือนมัจฉา
จะแลลับกลับกลายสุดสายตา เคยไปมามิได้เห็นจะเว้นวาย
ตรุษสงกรานต์ท่านแต่งเครื่องแป้งสด ระรื่นรสราเชนพุมเสนกระสาย
น้ำกุหลาบอาบอุระแสนสะบาย ถึงเคราะห์ร้ายหายหอมให้ตรอมทรวง

---

(๑) ต้นไม้เหล่านี้ ปัจจุบันไม่มีแล้ว

(๒) เล่ากันว่า เมื่อสุนทรภู่บวชอยู่วัดเทพธิดา รับอาสาแต่งเพลงยาวของผู้ชายให้ผู้หญิง และรับแต่งเพลงยาวให้ผู้หญิงตอบผู้ชาย

เหมือนแสนโง่โอ้เสียแรงแต่งหนังสือ จนมีชื่อลือเลื่องทั้งเมืองหลวง
มามืดเหมือนเดือนแรมไม่แจ่มดวง ต้องเหงาง่วงทรวงเศร้าเปลี่ยวเปล่าใจ
จำจากเพื่อนเหมือนจะพาน้ำตาตก ต้องระหกระเหินหาที่อาศัย
โอ้แสนอายปลายอ้อยเลื่อนลอยไป เจ็บเจ็บใจไม่รู้หายซังตายทน
ที่อารีมีคุณการุญรัก ได้เห็นพักตร์พบปะปีละหน
เข้าวัสสามาทั่วทุกตัวคน ถวายต้นไม้กระถางต่างต่างกัน
ดูกิ่งใบไม้แซมติดแต้มแต่ง ลูกดอกแฝงแกล้งประดิษฐ์ความคิดขยัน
พุ่มสีผึ้งถึงดีลิ้นจี่จันทน์ ต้นแก้วกรรณิการ์มีสารพัด
ทำรูปพราหมณ์งามพริ้มแย้มยิ้มเยื้อน กินนรเหมือนนางกินนรแขนอ่อนหยัด
ดูนางนั่งปลั่งเปล่งดูเคร่งครัด หน้าเหมือนผัดผ่องผิวกรีดนิ้วนาง
รูปนกหกผกผินกินลูกไม้ บ้างจับไซ้ขนพลิกพลิ้วปีกหาง
นกยางเจ่าเซาจกเหมือนนกยาง รูปเสือกวางกบกระต่ายมีหลายพัน
ทำแปลกแปลกแขกฝาหรั่งทั้งเจ้าเงาะ หน้าหัวเราะรูปร่างคิ้วคางขัน
สุกรแกะแพะโผนเผ่นโดนกัน ล้วนรูปปั้นต่างต่างเหมือนอย่างเป็น
จะแลลับนับปีครั้งนี้หนอ ที่ชอบพอเพื่อนสำราญจะนานเห็น
ด้วยโศกสุมรุมร้อนไม่หย่อนเย็น จงอยู่เป็นสุขสุขทุกทุกคน
ขอแบ่งบุญสุนทรถาวรสวัสดิ์ ให้บริบูรณ์พูนสมบัติพิพัฒน์ผล
เกิดกองทองกองนากอย่ายากจน เจริญพ้นภัยพาลสำราญเริง
โอ้สงสารหลานสาวเหล่าข้าหลวง เคยมาลวงหลงเชื่อจนเหลือเหลิง
ไม่รู้เท่าเจ้าทั้งนั้นเสียชั้นเชิง เชิญบันเทิงเถิดนะหลานปากหวานดี
ได้ฉันลมชมลิ้นเสียสิ้นแล้ว ล้วนหลานแก้วหลอกน้าต้องล่าหนี
จะนับเดือนเลื่อนลับไปนับปี อยู่จงดีได้เป็นหม่อมให้พร้อมเพรียง[๑]

---

(๑) หมายถึงหลอกให้แต่งเพลงยาว หรือ หลอกแอบอ้างรับสั่ง ?

โอ้เดือนอ้ายไม่ขาดกระจาดหลวง ใส่เรือพ่วงพวกแห่เซ็งแซ่เสียง
อีกกระทึกครึกโครมคบโคมเคียง เรือรายเรียงร้องขับตีทับโทน
บ้างเขียนหน้าทาดำยืนรำเต้น ลางลำเล่นงิ้วหนังมีทั้งโขน
พวกขี้เมาเหล่าประสกตลกโลน ร้องโย้นโหยนโย้นฉับรับชาตรี
ล้วนเรือใหญ่ใส่กระจาดย่ามบาตรพร้อม ของคุณหม่อมจอมมารดาเจ้าภาษี(๑)
ทั้งขุนนางต่างมาด้วยบารมี ปี่พาทย์ตีเต้นรำทุกลำเรือ
ของขนมส้มสูกทั้งลูกไม้ หมูเป็ดไก่กุ้งแห้งแตงมะเขือ
พร้าวอ่อนด้วยกล้วยอ้อยนับร้อยเครือ จนล้นเหลือเกลือปลาร้าสารพัน
แล้วเราได้ไตรดีแพรสีแสด สบงแปดคืบจัดเป็นสัตตขันธ์
โอ้แต่นี้มิได้เห็นเหมือนเช่นนั้น นับคืนวันปีเดือนจะเลื่อนลอย
เหลืออาลัยใจเอ๋ยจะเลยลับ เหลืออาภัพพูดยากเหมือนปากหอย
ให้เขินขวยด้วยว่าวาสนาน้อย ต้องหน้าจ๋อยน้อยหน้าระอาอาย
ออกวัสสาผ้าสบงกระทงเข้า พระองค์เจ้าจบพระหัตถ์จัดถวาย
ไม่แหงนเงยเลยกลัวเจ้าขรัวนาย สำรวมกายก้มหน้าเกรงบารมี
สวดมนต์จบหลบออกข้างนอกเล่า ปะแต่เหล่าสาวแซ่ห่มแพรสี
สู้หลับตามาจนสุดถึงกุฎี เหมือนไม่มีตาตัวด้วยกลัวตาย
ตั้งแต่นี้มิได้หลบไม่พบแล้ว จงผ่องแผ้วพักตร์เหมือนดั่งเดือนหงาย
จะเงียบเหงาเช้าเย็นจะเว้นวาย โอ้ใจหายหมายมาดเคลื่อนคลาดคลา
เหมือนใบศรีมีงานท่านสนอม เจิมแป้งหอมน้ำมันจันทน์ให้หรรษา
พอเสร็จการท่านเอาลงทิ้งคงคา ต้องลอยมาลอยไปเป็นใบตอง

(๑) คงหมายถึง เจ้าจอมมารดาบาง ซึ่งเป็นเจ้าจอมมารดา ของ กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ และพระองค์เจ้าลักขณานุคุณ

เหมือนตัวเราเล่าก็พลอยเลื่อนลอยลับ มิได้รับไทยทานดูงานฉลอง
โอ้ทองหยิบลิบลอยทั้งฝอยทอง มิได้ครองไตรแพรเหมือนแต่เดิม
พระสิงหะพระอภัย[๑]พระทัยจืด ไม่ยาวยืดยกยอชะลอเฉลิม
เมื่อกระนั้นจันทน์และกระแจะเจิม ให้พูนเพิ่มเหิมฮึกอยู่ตึกราม
ครั้นเหินห่างร้างเริดก็เกิดทุกข์ ไพร่รุกบุกเบียนเป็นเสี้ยนหนาม
สู้ต่ำต้อยน้อยตัวเกรงกลัวความ ด้วยเป็นยามยากจนจำทนทาน
ขอเดชะพระสยมบรมนาถ เจ้าไกรลาสโลกามหาสถาน
ทรงงัวเผือกเงือกหงอนสังวรสังวาล ถือพัดตาลตาไฟประลัยกัลป์
ประกาศิตอิทธิเวทวิเศษประเสริฐ ให้ตายเกิดสิ้นสุดมนุษย์สวรรค์
ตรัสยังไรไปเป็นเหมือนเช่นนั้น พระโปรดฉันเชิญช่วยอำนวยพร
เผื่อว่าจักรักใคร่ที่ไหนมั่ง ให้สมหวังดั่งจำนงประสงค์สมร
ทรงเวทมนต์ดลประสิทธิ์ฤทธิรอน เจริญพรภิญโญเดโชชัย
ที่หวังชื่นกลืนกลั้นกระสันสวาท อย่าแคล้วคลาดเคลือบแคลงแหนงไฉน
มิตรจิตขอให้มิตรใจไป ที่มืดไม่เห็นห้องช่วยส่องเทียน
ขอเดชะพระนารายณ์อยู่สายสมุทร พระโพกภุชงค์เฉลิมเสริมพระเศียร
มังกรกอดสอดประสานสังวาลเวียน สถิตเสถียรแท่นมหาวาสุกรี
ทรงจักรสังข์ทั้งคทาเทพาวุธ เหยียบบ่าครุฑเที่ยวทวาทศราศี
ขอมหาอานุภาพปราบไพรี อย่าให้มีมารขวางระคางระคาย
ที่คนคิดริษยานินทาโทษ พระเปลื้องโปรดปราบประยูรให้สูญหาย
ศัตรูเงียบเรียบร้อยจะลอยชาย ไปเชยสายสุดสวาทไม่ขาดวัน

---

(๑) พระสิงหะไตรภพ และพระอภัยมณี ดูเชิงอรรถหน้า ๓ ข้างต้น

ขอเดชะพระมหาวายุพัด
ทรงสีเหลืองเครื่องไฟประลัยกัลป์
ขอเดชาวายุเวกจะเศกเวท
จะสอพลอฉอเลาะประเหลาะประโลม
สุมามาลย์บานแบ่งแมลงภู่
จะเหือดสิ้นกลิ่นอายเสียดายดวง
โอ้อกเอ๋ยเชยอื่นไม่ชื่นแช่ม
แต่หัสนัยน์ตรัยตรึงส์ท่านถึงจอม
ได้บุตรีที่รักยักษ์อสูร
เราเป็นมนุษย์สุดรักต้องลักพา

พิมานอัศวราชเผ่นผาดผัน
กุมพระขรรค์กรดกระหวัดพัดโพยม
พอหลับเนตรพริบหนึ่งไปถึงโฉม
เหมือนกินโสมโศกสร่างสว่างทรวง
ขอสิงสู่สมสงวนไม่ควรหวง
จะหล่นร่วงโรยรสต้องอดออม
เชยที่แย้มยิ้มพรายไม่หายหอม
ยังแปลงปลอมเปลื้องปลิดไพจิตรา
สืบประยูรอยู่ถึงดาวดึงสา
เหมือนอินทราตรึงส์ตรัยเป็นไรมี

รำพึงฝัน

อย่าประมาทชาติหมู่แมงภู่ผึ้ง
ดูดอกไม้ในจังหวัดปัฐพี
พอบานกลีบรีบถึงลงคลึงเคล้า
สัจจังจริงมิ่งขวัญอย่ารันทด
อันโกสุมพุ่มพวงดอกดวงนี้
ภมรมาดปรารถนาจึ่งมาตอม
แม้นรับรักหักว่าเมตตาตอบ
เหมือนอิเหนาเขาก็รู้ไม่สู้ดี
อย่าลบหลู่ดูถูกแต่ลูกยักษ์
เหมือนตัวพี่นี้ก็ลือว่าชื่อชาย

ประสงค์ซึ่งเสน่หาสร้อยสาหรี
ดวงใดดีมีกลิ่นรวยรินรส
ฟุบแฝงเฝ้าเฟ้นฟอนเกสรสด
ถ้ากลิ่นใกล้ได้รสเหลืออดออม
สร้อยสาหรีรำเพยระเหยหอม
ต้องอดออมอกตรมระทมทวี
เมื่อผิดชอบผ่ายหน้าจะพาหนี
แต่เพียงพี่นี้ก็ได้ด้วยง่ายดาย
เขายังลักไปเสียได้ดั่งใจหมาย
รู้จักฝ่ายฟ้าดินชินชำนาญ

ถึงนัทีสีขเรศขอบเขตแขวง ป้อมกำแพงแหล่งล้อมพร้อมทหาร
เดชะฤทธิ์วิทยาปรีชาชาญ ช่วยบันดาลได้สมอารมณ์ปอง
จริงจริงนะจะไปอุ้มเนื้อนุ่มน่วม ลงนั่งร่วมเรือกลพยนต์ผยอง
อยู่ท้ายพระจะได้เรียงเคียงประคอง ครรไลล่องลอยชะเลเหมือนเภตรา
พอลมดีพี่จะให้ใช้ใบแล่น ไปตามแผนที่ประเทศเพศภาษา
แสนสบายสายสมุทรสุดสายตา เห็นแต่ฟ้าน้ำเขียวเปล่าเปลี่ยวทรวง
ในสาชลวนลึกโครมครึกคลื่น สุดจะฝืนฝ่าชะเลหลวง(๑)
เห็นฝูงปลานาคินสิ้นทั้งปวง เกิดในห้วงห้องมหาคงคาเค็ม
แขกฝาหรั่งมังค่าพวกพาณิช สังเกตทิศถิ่นทางต้องวางเข็ม
เข้าประเทศเขตแดนเลียบแล่นเล็ม เขาไปเต็มไปตามทางกลางนที
ถ้าแม้นว่าปลาวาฬผุดผ่านหน้า เรือไม่กล้าใกล้เคียงหลบเลี่ยงหนี
แนวชลาน่าชมแม้นลมดี ดูเร็วรี่เรือเรื่อยไม่เหนื่อยแรง
เย็นระรื่นคลื่นเรียบเงียบสงบ มหรณพลิบเนตรในเขตแขวง
แม้นควันคลุ้มกลุ้มกลมเป็นลมแดง เป็นสายแสงเสียงลั่นสนั่นดัง
บัดเดี๋ยวคลื่นครื้นครึกสะทึกโถม ขึ้นสาดโทรมดาดฟ้าคงคาขัง
เสียงฮือฮืออื้ออึงตูมตึงตัง ด้วยกำลังลมกล้าสลาตัน
แต่เรือเราเบาฟ่องถึงต้องคลื่น ก็ฝ่าฝืนฟูสบายแล่นผายผัน
แม่เห็นคลื่นครื้นเครงจะเกรงครัน จะรับขวัญอุ้มน้องประคองเคียง
จะเขียนธงลงยันต์ปักกันคลื่น ให้หายรื่นราบเรียบเงียบเซียบเสียง
จะแย้มสรวลชวนนั่งที่ตั่งเตียง ให้เอนเอียงแอบอุ่นละมุนทรวง

(๑) ในต้นฉบับน่าจะขาดไปคำหนึ่ง อาจเป็น “สุดจะฝืนคลื่นฝ่าชะเลหลวง” หรือคำอื่นก็ได้

จะแสนชื่นรื่นรสแป้งสดหอม เห็นจะยอมหย่อนตามไม่ห้ามหวง
เหมือนได้แก้วแววฟ้าจินดาดวง ไว้แนบทรวงสมคะเนทุกเวลา
ออกลึกซึ้งถึงที่ชื่อสะดือสมุทร เห็นน้ำสุดสูงฟูมดั่งภูมผา
ดูพลุ่งพลุ่งวุ้งวงหว่างคงคา สูดนาวาเวียนวนไม่พ้นไป
เรือลูกค้าพาณิชไม่ชิดเฉียด แล่นก้าวเสียดหลีกลำตามน้ำไหล
แลชะเลเภตราบ้างมาไป เห็นไรไรริ้วริ้วเท่านิ้วมือ
แม้นพรายน้ำทำฤทธิ์นิมิตรูป สว่างวูบวงแดงดั่งแสงกระสือ
ต้องสุมไฟใส่ประโคมให้โหมฮือ พัดกระพือเผาหนังแก้รังควาน
แต่ตัวพี่มีอุบายแก้พรายผุด เศกเพลิงชุดเช่นกับไฟประลัยผลาญ
ทิ้งพรายน้ำทำลายวอดวายปราณ มิให้พานพักตร์น้องอย่าหมองมัว
ดูปลาใหญ่ในสมุทรผุดพ่นน้ำ มืดเหมือนคล้ำคลุ้มบดสลดสลัว
พุ่งทะลึ่งถึงฟ้าดูน่ากลัว แต่ละตัวตะละโขดนับโยชน์ยาว
จะหยอกเย้าเฝ้ายั่วให้หัวเราะ ชวนชมเกาะกะเปาะกลมชื่อนมสาว
สาคเรศเขตแคว้นทุกแดนดาว ดูเรือชาวเมืองใช้ใบไปมา
เรือสลัดตัดระกำร้อยลำหวาย ทำเรือค่ายรายแล่นล้วนแน่นหนา
น้าวกระเชียงเสียงเฮสุเรสุรา ใส่เสื้อผ้าโพกนั้นลงยันต์ราย
เหมือนเรือเปล่าเสากระโดงลดลงซ่อน ปลอมเรือจรจับบรรดาลูกค้าขาย
ตัวคนได้ไม่ล้างให้วางวาย เจาะตีนหวายร้อยสิ้นทุกคนไป
โดยหากว่าถ้าไปปะเรือสลัด ศรีสวัสดิ์แววจะพรั่นประหวั่นไหว
จะอุ้มวางกลางตักสะพักไว้ โบกธงชัยให้จังงังกำบังตา
แล้วจะใช้ใบเยื้องไปเมืองเทศ ชมประเภทพวกแขกแปลกภาษา
ทั้งหนุ่มสาวเกล้ามวยสวยโสภา แต่งกายาอย่างพราหมณ์งามงามดี

ล้วนนุ่งห่มโขมพัสตร์ถือสัจศิล ใส่เพชรนิลแนมประดับสลับสี
แลพิลึกตึกตั้งล้วนมั่งมี ชาวบุรีขี่รถบทจร
จะเชิญแก้วแววเนตรขึ้นเขตแคว้น จัดซื้อแหวนเพชรรัตน์ประภัสสร
ให้สร่างทรวงดวงสุดาสถาวร สว่างร้อนรับขวัญทุกวันคืน
จะระวังนั่งประคองเคียงน้องน้อย ให้ใช้สอยสารพัดไม่ขัดขืน
กลีนไว้ได้ในอุระก็จะกลืน ให้แช่มชื่นชมชะเลทุกเวลา
แล้วจะชวนนวลละอองตระกองอุ้ม ให้ชมเพลินเนินมะงุมมะงาหรา
ไปเกาะที่อิเหนาชาวชะวา วงศ์อสัญแดหวาน่าหัวเราะ
จมูกโด่งโง้งงุ้มทั้งหนุ่มสาว[๑] ไม่เหมือนกล่าวราวเรื่องหูเหืองเจาะ
ไม่เพริศพริ้งหญิงชายคล้ายคล้ายเงาะ ไม่มีเหมาะหมดจดไม่งดงาม
ไม่แง่งอนอ้อนแอ้นแขนไม่อ่อน ไม่เหมือนสมรเสมอภาษาสยาม[๒]
รูปก็งามนามก็เพราะเสนาะนาม จะพาข้ามเข้าละเมาะเกาะมาลากา
เดิมของแขกแตกฝาหรั่งไปตั้งตึก แลพึลึกครึกครื้นชายปีนผา
เมื่อครั้งนั้นปันหยีอุ้มวียะดา ชี้ชมสัตว์มัจฉาในสาคร
แม้นเหมือนหมายสายสุดใจไปด้วยพี่ จะช่วยชี้ชมตลิ่งเหล่าสิงขร
ประคองเคียงเอียงเอกเขนกนอน ร้องละคอนอิเหนาเข้ามาลากา
แล้วจะใช้ใบบากออกจากฝั่ง ไปชมละเมาะเกาะวังกัลพังหา
เกิดในน้ำดำนิลดั่งศิลา เหมือนรุกขาขึ้นสล้างหว่างคีริน
ชะเลรอบขอบเขาเป็นเงาง้ำ เวลาน้ำขึ้นกระเพื่อมถึงเงื่อมหิน
เห็นหุบห้องปล่องชลาฝูงนาคิน ขึ้นหากินเกยนอนชะอ้อนเนิน

---

(๑) รูปร่างดังนี้ คงพรรณนาตามที่เห็นรูปตัวหนังชวา
(๒) ไม่เหมือนสมรเสมอหน้าภาษาสยาม?

ภูเขานั้นวันหนึ่งแล่นจึ่งรอบ เป็นเขตขอบเทพเจ้าจอมเขาเขิน
จะชื่นชวนนวลละอองประคองเดิน เลียบเหลี่ยมเนินเพลินชมพนมนิล
จริงนะจ๊ะเก็บทั้งกัลพังหา เม็ดมุกดาคลื่นสาดกลางหาดหิน
เบี้ยอี้แก้[๑] แลรอบขอบคีริน ระรื่นกลิ่นไม้หอมมีพร้อมเพรียง
สะพรั่งต้นผลดอกออกไม่ขาด ศิลาลาดลดหลั่นชั้นเฉลียง
จะค่อยเลียบเหยียบย่องประคองเคียง เป็นพี่เลี้ยงเพียงพี่ร่วมชีวา
จำปาดะองุ่นหอมกรุ่นกลิ่น ก้าแฝ่ฝินสินธุต้นบุหงา
ด้วยเกาะนี้ที่ทำเลเทวดา แต่นกกาก็มิได้ไปใกล้กราย

แล้วจะใช้ใบไปดูเมืองสุหรัด[๒] ท่าคลื่นซัดซึ้งวนชลสาย
ตั้งตึกรามตามตลิ่งแขกหญิงชาย แต้มผ้าลายกะลาสีพวกตีพิมพ์
พื้นม่วงตองทองซ้ำย่ำมะหวาด ฉีกวิลาศลายลำยองเขียนทองจิ้ม
ทำที่อยู่ดูพิลึกล้วนตึกทิม เรียบเรียงริมฝั่งสมุทรแลสุดตา
จะตามใจให้เพลินเจริญเนตร ชมประเภทพราหมณ์แขกแปลกภาษา
ได้แย้มสรวลชวนใช้ใบลีลา ไปมังกล่า[๓]ฝาหรั่งระวังตระเวน
กำปั่นไฟใหญ่น้อยออกลอยเที่ยว ตลบเลี้ยวแลวิ่งดั่งจิ้งเหลน
ถ้วนเดือนหนึ่งจึงจะผลัดพวกหัศเกน เวียนตระเวนไปมาทั้งตาปี

เมืองมังกล่าฝาหรั่งอยู่ทั้งแขก พวกเจ๊กแทรกแปลกหน้าทำภาษี
แลพิลึกตึกรามงามงามดี ตึกเศรษฐีมีทรัพย์ประดับประดา

---

(๑) เบี้ยอีกแก้ มีประดับซุ้มหน้าต่างโบสถ์วิหาร และพระปรางค์ในวัดเทพธิดา

(๒) เมืองสุหรัด ในที่นี้คงจะหมายถึงเมืองสุราษฎร์ ปากแม่น้ำตาปี (Tapti) แถวฝั่งมลบาร์ตอนบนเหนือบอมเบย์

(๓) หมายถึง เบงคอล (Bengal)

ดูวาวแววแก้วกระหนกระจกกระจ่าง ประตูหน้าต่างติดเครื่องรอบเฝืองฝา
ล้วนขายเพชรเจ็ดสีมีราคา วางไว้หน้าตึกร้านใส่จานราย
แล้วตัวไปไม่นั่งระวังของ คนซื้อร้องเรียกหาจึงมาขาย
ด้วยไม่มีตีโบยขโมยขมาย ทั้งหญิงชายเช้าค่ำเขาสำราญ
นอกกำแพงแขวงเขตประเทศถิ่น เป็นสวนอินทผาลัมทับน้ำหวาน
รองอ่างไว้ใช้ทำแทนน้ำตาล ต้องแต่งงานขันหมากเหลือหลากจริง
ถึงขวบปีมีจั่นทำขวัญต้น แต่งเหมือนคนขอสู่นางผู้หญิง
แม้นถึงปีมีลูกใครปลูกทิ้ง ไม่ออกจริงจั่นหล่นลำต้นตาย
บ้านตลาดกวาดเลียนเตียนตะล่ง ถึงของหลงลืมไว้ก็ไม่หาย
ไปชมเล่นเช่นฉันว่าประสาสบาย บ้านเมืองรายหลายประเทศต่างเพศพันธุ์
จะพาไปให้สร้างทางกุศล ขึ้นสิงหล[๑]เห็นจะได้ไปสวรรค์
ไหว้เจดีย์ที่ทำเลเวฬุวัน พระรากขวัญอันเป็นยิ่งเขาสิงคุดร์
คิดจะใช้ใบข้ามไปตามเข็ม เขียนมาเต็มเล่มแล้วจะสิ้นสมุด
เหมือนหมายทางต่างทวีปเรือรีบรุด พอสิ้นสุดสายมหาอารณพ
เหมือนเรื่องรักจักประเวศประเทศถิ่น มิทันสิ้นสุดคำก็จำจบ
แม้นขืนเคืองเปลื้องปลิดไม่คิดคบ จะเศร้าซบโศกสะอื้นทุกคืนวัน
เหมือนยักษีที่สิงขรต้องศรกก[๒] ปักตรึงอกอานุภาพซ้ำสาปสรร
อยู่นพบุรี[๓]ที่ตรงหว่างเขานางประจัน เสียงไก่ขันขึ้นนนทรีคอยตีซ้ำ
แสนวิตกอกพญาอุณาราช สุดหมายมาดไม่มีที่อุปถัมภ์
ศรสะเทือนเหมือนอุระจะระยำ ต้องตีซ้ำช้ำในฤาทัยระทม

---

(๑) เกาะลังกา ที่ตั้งประเทศลังกา
(๒) หมายถึง นิทานเรื่องท้าวกกขนาก
(๓) หมายถึง เมืองลพบุรี

ถึงกระไรได้อุตส่าห์อาสาสมัคร ขอเห็นรักสักเท่าซีกกระผีกผม
พอชื่นใจได้สว่างสร่างอารมณ์ เหมือนนิยมสมคะเนเถิดเทวัญ
ถวิลหวังสังวาสสวาทแสวง ให้แจ่มแจ้งแต่งตามเรื่องความฝัน
ฝากฝีปากฝากคำที่สำคัญ ชื่อรำพันพิลาปล้ำกาพย์กลอน
เปรียบเหมือนกับขับกล่อมสนอมเสน่ห์ สำเนียงเห่เทวัญริมบรรจถรณ์
เสวยสวัสดิ์วัฒนาสถาวร วานฟังกลอนกลอยแก่[๑]เถิดแม่เอยฯ

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

---

(๑) ถึงเวลาที่แต่งนี้ พระภิกษุสุนทรภู่มีอายุ ๕๖ ปี

นิราศบางปลา

ประสิทธิ์ ครองเพชร

ร้อยกรอง

นิราศบางปลา

ขึ้นห้าค่ำจำใจไปบางปลา
จันทร์สิบเอ็ดพฤศจิกาเวลาบ่าย
เมื่อคืนนั้นฝันร้ายใจอาดูร
ในความฝันนั้นห่วงเห็นหลวงพ่อ
ตื่นตระหนกตาใจจึงไปเยือน
ขึ้นรถแล้วลงนั่งเบาะกลางรถ
ถึง *"สามแยกเตาปูน"* ครุ่นคิดไป
"ชัชวาลย์ คงอุดม" คนสมชื่อ
เป็นคนจริงจริงใจใฝ่เกื้อกูล
นักพนันนั้นมีสี่ชนิด
สองใครคิดแข่งต้องลองวิชา
สามคนเชื่อถือเล่นตามเกณฑ์กฎ
อาศัยดวงเขาดีที่พนัน
สี่นักเล่นเป็นตามในยามว่าง
"ชัช" เป็นผู้รู้ให้ใครก็ลือ
คนบางซื่อรู้ซึ้งถึงใจ *"ชัช"*
แจกทั้ง *"ทุนการศึกษา"* หาใดปาน
เกิดมาเพื่อเผื่อแผ่มีแต่ให้
สิ่งยึดถือคือสัจจะประจำตน
ใครขอร้องอะไรไม่เคยเกี่ยง
สิ่งใดที่มีคุณชอบหนุนนำ
ด้วยดวงใจใฝ่ดีไม่มีคด
"ชัช" ไม่เคยคดใครไยลำเอียง

นิราศร้างห่างเหจากเคหา
ในอุราไร้สุขทุกข์พอกพูน
สุริย์ฉายยังแรงสาดแสงสูรย์
ดั่งไฟกูณฑ์สุมใจไม่รู้เลือน
ท่านได้มรณภาพชีพลับเลื่อน
มะแมเหมือนมีเมียฝันเสียใจ
สายตาจดจ่อจ้องมองไกลใกล้
เห็นแต่ใบหน้าเขา *"ชัช เตาปูน"*
ชาวบ้านลือร่ำว่าค่าไม่สูญ
ใครอาดูรเดือดร้อนป้อนเมตตา
หนึ่งใครคิดโกงกูรู้ต้องฆ่า
จำต้องหาเหตุต้องลองดีกัน
แม้จักหมดหรือได้มิไหวหวั่น
เงินเลยผันผ่านบ่ามาสู่มือ
ถึงได้บ้างเสียไปไม่ยึดถือ
ที่ให้คือเสื้อผ้าทำมานาน
หลายปีหยัดยืนยาว *"แจกข้าวสาร"*
"ชัชวาลย์ คงอุดม" สมค่าคน
มากด้วยไมตรีจิตคิดกุศล
น้ำใจล้นเลิศค่าน่าจดจำ
นิสัยเยี่ยง *"ชัช"* นี้ไม่มีต่ำ
พากเพียรทำบุญก่อไว้พอเพียง
ชื่อเสียงงดงามระบือมีชื่อเสียง
ยอดนักเสี่ยงนักสู้เยี่ยงผู้ชาย

ผิดกับคนบางคนชอบปล้นชาติ
เกิดเป็นชาติราชสีห์ต้องมีลาย
"ชัช" คือผู้รู้รักเกียรติศักดิ์ศรี
"ชัช" ยังเป็นที่หวังของสังคม
คนเช่น *"ชัช"* เชื่อได้ไม่โกงชาติ
"ชัช" รู้สร้างสั่งสมอุดมการณ์
ถึง *"สี่แยกบางโพ"* โอ้อกเอ๋ย
ไม่พบโพธิ์พาให้ใจประวิง
โอ้บางโพโพธิ์หายมาไม่เห็น
เหมือนพ่อห่างแม่หายจากสายตา
กำพร้าพ่อก็มากำพร้าแม่
เกิดมาเพื่อพลัดพรากจากกันไป
ก็รู้ดีมีใครไม่พลัดพราก
ตราบดวงใจไม่สร่างซึ่งกังวล
รถวิ่งเลย *"วัดประดู่"* บ้านอยู่เก่า
โอ้นักเอ๋ย *"นักฝัน"* ยอดกัลยา
"ชุมพร" เอ๋ยเคยได้อยู่ใกล้ชิด
ภาพภายนอกบอกได้ใจเยือกเย็น
รถแล่นเรื่อยเฉื่อยฉิวผมปลิวไหว
ว่านงรามหยามเหยียดหรือเกลียดชัง
หากรู้ว่าถ้ารักจักแรมร้าง
ซ้ำสุดซ้ำทำตัวหลงมัวเมา
"บางกระบือ" คือบางแต่ปางก่อน
ถึงโรงเรียน *"ราชินี"* ที่โอฬาร

เที่ยวฉ้อราษฎร์หลวงอยู่มิรู้หาย
หมาสิหมายกินแม้แต่อาจม
จึงไม่มีเหม็นใดให้ฉุยถ่ม
เคยนิยม *"ชัช"* มานับช้านาน
มีแต่ปรารถนาให้ด้วยใจหาญ
"ชัชวาลย์ คงอุดม" สมคนจริง
อยากจะเชยชมโพธิ์โอ้ใบกิ่ง
คิดถึงมิ่งโพธิ์แม่แม้บิดา
ประหนึ่งเป็นข้อคิดแห่งปริศนา
ยามเมื่อมาบางโพโอ้อาลัย
ยามเมื่อแลมองฟ้าพาหมองไหม้
ไม่มีใครไม่จากเลยสักคน
อาลัยมากพาให้ใจหมองหม่น
ตราบนั้นตนยังต้องนองน้ำตา
พาใจเหงาหงอยพลันไม่หรรษา
เหมือนกรรมพาพรากพลัดวิบัติเป็น
ปิยมิตรเมียดีที่แลเห็น
ความลำเค็ญครวญไปใครเขาฟัง
วอนลมไปฝากถามถึงความหลัง
หรือว่ายังอาลัยในรักเรา
คงไม่สร้างสิ่งใดให้เธอเศร้า
ให้คนเขาคอยสวดคนบวชนาน
เขาคงต้อนวัวควายให้เดินผ่าน
สมสถานการศึกษามานานปี

กำแพงเด่นเห็นภาพพาซาบซึ้ง เป็นภาพซึ่งเขียนสวยด้วยหลากสี
สมกำแพงแห่งศิลป์น่ายินดี *"ราชินี"* เน้นศิลป์น่ายินยล
รถเลยมา *"ราชินี"* ถึง *"ศรีย่าน"* แถวนี้ผ่านมาบ่อยเกือบร้อยหน
มุ่งเยี่ยมเพื่อนและพี่ที่กรมชล และอีกคนอยู่ศรีย่านสำราญใจ
"ส. เชื้อหอม" จอมพิทักษ์หลักภาษา คอยยกค่าคำถูกทุกสมัย
ไทยควรซึ้งถึงค่าภาษาไทย ยกค่าไว้ในค่าภาษาเรา
ถึงวัดโบสถ์โบสถ์เด่นเป็นศักดิ์ศรี เราเคยมีส่วนร่วมรวมกับเขา
ได้สร้างโบสถ์โดดเด่นเป็นร่มเงา ใช่คิดเอาหน้าไปอวดใครเลย
แม้เกิดมาอาภัพมีทรัพย์น้อย บุญต้องคอยสร้างไว้ไม่นิ่งเฉย
บุญเคยก่อต่อไปได้ชื่นเชย เมื่อกายเกยกองฟอนนอนเดียวดาย
ถึง *"วชิรพยาบาล"* อยู่ด้านขวา ลองหลับตานึกไปแล้วใจหาย
โอ้คนจนก่นร่ำลำบากกาย รอวันวายเพราะว่าเกิดมาจน
ทั้งชาวนาชาวไร่ที่ไร้ญาติ นอนอนาถป่วยไข้ใจหมองหม่น
ราษฎรไร้ค่าราคาคน จำต้องทนทุกข์ใจไปอีกนาน
ค่าเจ็บป่วยเบิกได้ที่ไหนเล่า สังคมเท่าเทียมร่ำเพียงคำขาน
แต่คนที่มีทรัพย์รับราชการ ยามเจ็บป่วยรัฐบาลท่านดูแล
ความทัดเทียมเท่ากันนั้นโป้ปด คนมียศศักดิ์จึงถึงจักแน่
คนไร้ยศเงินน้อยถูกลอยแพ สู่กระแสสิ้นหวังวังน้ำวน
รถวิ่งผ่าน *"เซ็นคาเบรียล"* โรงเรียนราษฎร์ แหล่งเสริมศาสน์คริสต์รุ่งมุ่งมรรคผล
โอ้พระคุณของพระคริสต์ยกจิตคน ให้เลิศล้นล้ำกว่าทรัพย์โลกรับรอง
รถวิ่งแล่นเรื่อยไปไม่ยั้งหยุด ถึง *"หอสมุดแห่งชาติ"* สะอาดอ่อง
แลรื่นรมย์ร่มไม้ให้ชวนมอง คลังขุมทองทางปัญญานานาประการ
ใครใคร่รู้เรื่องใดต้องได้รู้ ถ้าทุกผู้เพียรมาค้นหาอ่าน
สรรพศิลป์สรรพศาสตร์ปราชญ์ประทาน ร้อยตำนานพันตำราน่านิยม

งานหลายหลากปากกานานาชื่อ สรรค์หนังสือสื่อสารงานเหมาะสม
ล้านคำปราชญ์วาดร่ำล้านคำคม เชิญชื่นชมเชิดชูขึ้นบูชา
หากขาดเงินเกินซื้อหนังสืออ่าน ขลุกอยู่บ้านทำไมไม่มีค่า
มุ่งหอสมุดขุดทองผองปัญญา หูและตาต้องสว่างกระจ่างใจ
หอสมุดจุดหมายให้ความรู้ เป็นแหล่งชูเชิดคนพ้นโง่ได้
หลายล้านศัพท์ศิลปศาสตร์ปราชญ์ร้อยไว้ คนเคยไปบ่อยครั้งคลายกังวล
สงบเงียบเรียบง่ายไว้ศักดิ์ศรี หนังสือมีมากมายให้เหตุผล
ทั้งทางโลกทางธรรมนำกมล ค่าของคนควรนำด้วยตำรา
อันเพชรนิลจินดาค่าควรแต่ง คนต่างแข่งขันประดับนับถ้วนหน้า
แต่หนังสือคือคลังทางปัญญา งามยิ่งอาภรณ์ใดในโลกนี้
คนแต่งกายแม้งามขาดความรู้ หรือจะสู้งามในไว้ศักดิ์ศรี
อันสินทรัพย์นับค่าบรรดามี ไม่เทียบที่มีค่าปัญญางาม
ปัญญาหรือคือแสงส่องแหล่งโลก ให้พบโชคพบทรัพย์นับล้นหลาม
มีปัญญาพาให้ไม่วู่วาม ใครก็ตามมีปัญญาเลิศอาภรณ์
คนเลิศค่ากว่าใครนั้นได้หรือ เพราะยึดถือปัญญาตำราสอน
โลกเจริญเดินหน้าจนถาวร หนังสือป้อนปัญญาใส่สู่ใจคน
เมื่อก่อนเคยค้นคว้ามาอ่านบ่อย ความรู้พลอยพูนเพิ่มเสริมเหตุผล
ที่เล่าไว้ใช่ว่ายกค่าตน ว่าเลิศล้นล้ำค่ากว่าใครใคร
เพียงหมายชวนมุ่งชี้สิ่งที่ชอบ ให้ชนนอบน้อมนำคำปราชญ์ไข
ปวงหนังสือมือปราชญ์เพียรวาดไว้ ประดับในหอสมุดสุดแสนงาม
โลกเราสวยด้วยสื่อหนังสือปราชญ์ ยกเกียรติชาติชนผองอย่ามองข้าม
โลกต่อไปในหล้าใต้ฟ้าคราม จะสื่อความหมายสวยด้วยปัญญา
ใครเรียนมากอ่านมากจักรู้ยิ่ง โลกความจริงจักประจันกันซึ่งหน้า
ค่าของคนขวนขวายไว้ราคา จักนำพาชาติรอดตลอดไป

ถึง *"สี่แยกบางขุนพรหม"* ดูร่มรื่น ต้นไม้ยื่นกิ่งกางข้างแบ็งค์ใหญ่
สาธุสะพระพรหมดุจร่มใจ ห่มโลกให้เห็นค่าเมตตากัน
พระท่านเทศน์ *"เมตตาธรรมค้ำจุนโลก"* ลบรอยโศกสิ้นทุกข์สบสุขสันต์
กรุณาปรานีมีผูกพัน โลกจึงบรรลุถึงซึ่งไมตรี
พระพรหมมีสี่หน้าท่านว่าไว้ หนึ่งมีใจเมตตาตามหน้าที่
สองเปี่ยมล้นกรุณาเอื้ออารี สามนั้นมีจิตบรรลุมุทิตา
ส่วนข้อสี่ชี้ไว้เห็นได้ชัด ความวิบัติเกิดได้ในแหล่งหล้า
ถือเป็นกรรมของสัตว์วิบัติพา อุเบกขาคิดเห็นว่าเป็นกรรม
ถึง *"สี่แยกบางลำพู"* ดูคึกคัก บางร้านมักเขียน *"ลำภู"* อยู่เช้าค่ำ
อันคุณค่าภาษาเก่าเขาไม่จำ เขียน *"บางลำภู"* ไซร้ไม่รู้จริง
อันบางเก่าเขาว่ามีป่าอยู่ ต้นลำพูขึ้นคละริมตลิ่ง
ป่าชายเลนลำพูมีหมู่ลิง ทุกก้านกิ่งลิงเขย่าทุกเช้าเย็น
อดีตย้ำคำกล่าวแต่คราวก่อน เคยมีมอญสาวแก่ให้แลเห็น
มอญทิ้งเมืองมอญมาฝ่าลำเค็ญ เปลี่ยนมาเป็นคนไทยในปัจจุบัน
บางลำพูดูไปให้คึกคัก คนเขามักมาห้างต่างแข่งขัน
จับจ่ายทรัพย์ซื้อหาสารพัน เสื้อผ้านั้นสวยหรูใส่ตู้วาง
ช่างซื้อง่ายขายคล่องของเหล่านี้ เหล่าสตรีชอบหรูขึ้นสู่ห้าง
สำหรับของกองขายไว้ขอบทาง คนสตางค์มีน้อยค่อยซื้อกัน
บอกว่าจนบ่นอยู่จนหูอื้อ แต่แย่งซื้อสินค้าดูน่าขัน
คนกรุงเทพเสพสุขทุกคืนวัน ยึดตัวมันตัวใครขาดไมตรี
รถแล่นเรื่อยเลยไปไม่ลดละ ถึง *"ชนะสงคราม"* อร่ามศรี
"พระธรรมวโรดม" สมภารดี ประชาชีศรัทธา *"มหานิยม"*
ท่านเป็นชาวอยุธยามีค่ายิ่ง สร้างแต่สิ่งสวยงามความเหมาะสม
รื้อของเก่าสร้างใหม่ไว้น่าชม แต่ไม่ล้มเอกลักษณ์สักอย่างเลย

โบสถ์วิหารลานเจดีย์เป็นศรีวัด
กุฏิจัดซ่อมสร้างอย่างผ่าเผย
โอ้วัดเก่า *"กลางนา"* น่าชื่นเชย
ช่อฟ้าเคยขวักฟ้าอย่างท้าทาย
พระรามัญบ้านเราเข้ามาอยู่
คือ *"พระครูสิทธิเดช"* เจตน์มุ่งหมาย
"มหาเสน่ห์ ช่องขันปอน" มอญสมชาย
อุทิศกายบวชมานับช้านาน
พระครูกิริชมอญเก่าชาวบ้านแพ้ว
สละแล้วโลกีย์หนีสงสาร
พระรามัญมั่นใจไม่หย่อนยาน
พระสมาน งามกาละก็พระมอญ
วัดชนะพระมอญอยู่ก่อนเก่า
เป็นร่มเงารามัญแต่กาลก่อน
พระรามัญเข้าวังศีลสังวร
เจริญพรพระปริตเป็นนิจมา
สมัยก่อนกุฏิสิเก่าแก่
สมภารแก้ไขสร้างอย่างสง่า
"วัดตองปุ" ผุพังทุกหลังคา
บัดนี้อารามเด่นเป็นศรีเมือง
สมภารดีมีคุณอดุลย์ค่า
ซ่อมสร้างอารามรุ่งแลฟุ้งเฟื่อง
ทุกส่วนสัด *"วัดชนะ"* งามประเทือง
แลรุ่งเรืองรื่นรมย์เพราะสมภาร
อันพระดีมิใช่อาศัยวัด
ท่านยืนหยัดวัดให้อาศัยท่าน
"พระธรรมวโรดม" บ่มศีลทาน
ผู้สร้างสานวัดชนะประเสริฐนาม
ความรู้ท่านนั้นเล่าเก้าประโยค
หมายวิโมกข์มุ่งลาตัณหาสาม
บนเส้นทางข้างหน้าสง่างาม
ร่มอาราม *"ร่มสมเด็จ"* ใช่เท็จคำ
วัยวุฒิคุณวุฒิสูงสุดแล้ว
รู้รากแก้วไตรปิฎกสาธกร่ำ
เจริญศีลเจริญบุญคุณธรรม
เป็นผู้นำเลิศมนัสชวนศรัทธา
รถวิ่งลอดใต้สะพานพระผ่านเผ้า
พระปิ่นเกล้าอดีตรั้งอยู่วังหน้า
ถึงโรงละครแห่งชาติสะอาดตา
ประกาศค่ากรมศิลป์น่ายินดี
นาฏศิลป์ถิ่นไทยไว้ศักดิ์ศิลป์
ต่างชาติยินดีชมสมศักดิ์ศรี
ท่ารำฟ้อนอ่อนช้อยหลายร้อยปี
ละครมีมนตรามานิรันดร์
ดูละครย้อนไปดูใจบ้าง
โบราณอ้างเอ่ยไว้จำให้มั่น
เมื่อดูแล้วอย่าให้ผ่านไปพลัน
ดูอย่างนั้นมันไม่ได้ปัญญา

ละครมีดีชั่วตัวสมมุติ เหมือนมนุษย์มุ่งแสดงทั่วแหล่งหล้า
ดูละครย้อนดูตัวอย่ามัวตา ชั่วมากกว่าดีน้อยค่อยเตือนตน
อันหัวโขนเขาใส่ไว้ชั่วครู่ พอให้รู้เรื่องเห็นเป็นเบื้องต้น
การแสดงแข่งขันการผจญ เมื่อทุกคนจบเรื่องก็เปลื้องทิ้ง
คนทุกวันเมามัวหลงหัวโขน จึงทะโมนเมาไปในทุกสิ่ง
หลงอำนาจวาสนาว่าเป็นจริง จึงเหมือนลิงเล่นโขนโยนทะยาน
ต่างลืมเจ็บแก่ตายไปเสียสิ้น หลงแต่กลิ่นกิเลสร้ายใจฟุ้งซ่าน
เมื่อคิดได้ใจเพลินเสียเกินกาล ให้โลกขานคำหมิ่นหลงยินดี
เกิดเป็นคนรนรานร่านกิเลส บ้างลืมเพศของพระละหน้าที่
เสพกามาอาบัติอลัชชี เกาะโลกีย์กลัดกิเลสเป็นเพศมาร
รถตีวงวนขวามาอีกนิด ถึง *"พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ"* ปราชญ์สร้างสาน
แหล่งรวมศิลปะเก่าแต่เบาราณ สืบตำนานต่อเนื่องหลายเรื่องราว
พุทธศิลป์เทวศิลป์ถิ่นสยาม ประกาศความยิ่งใหญ่ให้สืบสาว
อดีตลุปัจจุบันนับนานยาว สยามก้าวล้ำหน้ามาอย่างไร
ประเทศชาติศาสนามหากษัตริย์ ยังยืนหยัดอยู่มาตราบฟ้าใหม่
ประวัติชี้ดีงามความเป็นไทย เลิศวิไลรุ่งหล้าสง่างาม
งามรถทรงองค์พระมหากษัตริย์ ดั่งเทพลัดลอยฟ้ามาสยาม
งามลายศิลปะสวยด้วยลายคราม สวยต้องตามแต่ละยุคปลุกศรัทธา
พิพิธภัณฑ์คือคลังทางประวัติ สืบสมบัติของชาติศาสนา
เป็นโซ่ก่อต่อกันทางปัญญา ให้ศึกษาประวัติศาสตร์ของชาติไทย
โอ้ของเก่าเอาตั้งวางในตู้ ยังมีผู้ลักปล้นไปจนได้
โจรภายนอกยากยิ่งจักชิงไป โจรภายในแน่นักช่วยลักกัน
ของเก่าหายใหม่ตั้งวางแทนที่ ไอ้พวกผีหลอกวางตั้งไว้นั่น
ถึงธรรมศาสตร์ปราชญ์เกิดเลิศอนันต์ ผลิตบัณฑิตดีเป็นศรีโดม

ศิษย์ธรรมศาสตร์อาจหาญการต่อสู้
พลีเลือดเนื้อเพื่อใครเลือดไหลโลม
ประชาธิปไตยได้มากลางห่ากระสุน
นักศึกษากล้าแกร่งแรงทุกคน
หลับเถิดศรีวีรชนโอ้คนกล้า
คนรุ่นหลังยังอยู่มิดูดาย
ปณิธาน ร.๗ ต้องเด็ดขาด
ขอตะโกนคนในชาติใช่ทาสใคร
"ท่านปรีดี" มีคุณหนุนธรรมศาสตร์
เป็นปราชญ์แท้แน่ใจใช่ปราชญ์ปลอม
รัฐบุรุษสุดงามด้วยความสัตย์
พวกไม่รู้เรื่องจริงหลงชิงชัง
หนทางยาวก้าวรุดพิสูจน์ม้า
ความลับใดในหล้าไม่ช้านาน
"นัตถิ โลเก รโหนามะ"
ความลับใดไม่มีที่วังเวง
ผู้ทำบาปบาปยังอยู่ฝังจิต
บาปเพราะตัวชั่วเพราะทำกรรมจักชี้
รถวิ่งเลียบเลยมาถึงอาวาส
ไหว้ *"มหาอุปราช"* ชาติชายชาญ
เจ้าประคุณ *"บุญมา"* มีค่ายิ่ง
พระร่วมสู้คู่องค์ทรงธานินทร์
"พระมหาอุปราช" สมชาติเชื้อ
สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าองค์ราชัย

เป็นที่รู้ "สิบสี่ตุลา" เข้าถาโถม
ใครเล่าโหมหาญฆ่าประชาชน
มวลชนหนุนมวลนิสิตสัมฤทธิ์ผล
พลีชีพหล่นร่วงผล็อยนับร้อยราย
เกียรติท่านปรากฏอยู่มิรู้หาย
สิ่งที่หมายคือประชาธิปไตย
ประชาราษฎร์ทั้งผองต้องเป็นใหญ่
แม้ถูกไพร่ขู่ฆ่าหรือว่ายอม
สมเป็นปราชญ์เลื่องลือชื่อหวนหอม
ชีพท่านพร้อมพลีให้ใต้ราชบัลลังก์
คนเลวซัดใส่ร้ายแต่ภายหลัง
บัดนี้ยังเชื่ออยู่ในหมู่พาล
กาลเวลาพิสูจน์ปราชญ์ที่อาจหาญ
พอปีผ่านพ้นไปรู้ได้เอง
พระพุทธตรัสไว้ได้ตรงเผง
ใครจะเก่งปิดไว้เป็นไม่มี
คนทำผิดรู้แก่ใจใช่หลบหนี
ความลับลี้ปิดได้ก็ไม่นาน
"มหาธาตุ" ถิ่นธรรมนำสุขศานติ์
ยืนตระหง่านงามสง่าอวดฟ้าดิน
จงเป็นมิ่งขวัญอยู่มิรู้สิ้น
พิทักษ์ถิ่นไทยอยู่คู่ชาติไทย
เป็นหน่อเนื้อนักสู้ผู้ยิ่งใหญ่
ยกย่องให้เคียงอยู่คู่บุญญา

ฐานะพี่ที่หมายจักได้เห็น
แม้ร่างลับดับหายไปสู่ฟ้า
พระเกียรติศักดิ์จัดอยู่คู่เคียงชาติ
ให้เหลนโหลนทั้งหลายได้กราบกัน
โอ้อารามนามว่า *"มหาธาตุ"*
"สุก" มี *"สุก"* ทุกตอน *"ด่อน"* กำจาย
เดิมชื่อวัด *"สลัก"* อนรรฆค่า
เปลี่ยนมาเป็นเห็นชัดประวัติชี้
ครั้นต่อมาปีกุนหนุนฉนำ
ปี *"สองสามสี่หก"* ยกอ้างมา
สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
ทรงโปรดเกล้าเปลี่ยนชื่อพระอาราม
วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
เป็นขุมคลังทางปัญญาวิชาการ
"วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษดิ์"
ต้องหมุนเวียนเปลี่ยนนามย้ำยุบล
ปูมประวัติชัดแจ้งเป็นแหล่งปราชญ์
อดีตสู่ปัจจุบันนับนานปี
"มหาวิทยาลัยสงฆ์" ทรงคุณค่า
แหล่งสร้างปราชญ์ศาสนา *"จุฬาลงกรณ์"*
โอ้วังเอ๋ยวังหลวงดั่งสรวงสร้าง
โบสถ์พระแก้วแวววามงามนิรันดร์
งามพระปรางค์รังรองมองแล้วหลง
ทุกปราสาทดาษดาบรรดามี

ให้น้องเป็นนักสู้เยี่ยงผู้กล้า
แต่ *"บุญมา"* บุญมีนี้นิรันดร์
"อุปราช" ธำรงคงคู่ขวัญ
ไม่มีวันเวลามาทำลาย
สี่ *"สังฆราช"* เคยประทับบุญนับหลาย
พระภาสายสร้างเสริมเพิ่มบารมี
เป็น *"นิพพานาราม"* ล้ำถิ่นที่
ชื่อวัด *"ศรีสรรเพชรญ์"* เก็จก่องฟ้า
แรมสี่ค่ำเดือนสิบสองสูรย์ส่องหล้า
สถาปนานามใหม่ให้งดงาม
พระผู้โปรดบุญให้ไผทสยาม
ปรากฏนามนั้นมานับช้านาน
เติมสร้อย *"ราชวรมหาวิหาร"*
เป็นที่สานสืบศาสน์เพื่อชาติชน
เป็นนิมิตมงคลนามตามเหตุผล
ให้ทุกคนเรียกขานจนวันนี้
"มหาธาตุ" เทิดธรรมนำวิถี
นับเป็นศรีศาสนาสถาพร
นามยังปรากฏอยู่ไม่รู้กร่อน
นับหลังย้อนอดีตสู่ปัจจุบัน
แลสล้างล้ำหล้าคู่ฟ้าขวัญ
ดั่งเทพสรรค์อินทร์สร้างไว้อย่างดี
เจดีย์องค์สีทองมองสุขศรี
ค่าชีวีวางไว้ยังไกลเกิน

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท แลพิลาสล้ำสวรรค์อยู่นานเนิ่น
ยามเหลียวซ้ายแลขวาพาเพลิดเพลิน ประหนึ่งเดินชมสวรรค์วิมานอินทร์
พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ดั่งเทพวาดวังฟ้าปราสาทศิลป์
"ปราสาทพระเทพบิดร" งามล้ำบุรินทร์ คนต่างถิ่นเห็นถึงตะลึงงัน
โอ้ปราสาทราชวังดั่งแดนทิพย์ แลเลื่อนลิบลอยอยู่คู่สวรรค์
แม้งามอื่นตื่นตาสารพัน ไม่เท่าสุบรรณแบกโบสถ์แสนงดงาม
โอ้วังหลวงสรวงสร้างอย่างมีศิลป์ ประดับดินแดนทองของสยาม
หมู่ปราสาทราชมณเฑียรนับเวียนนาม ประกาศความเลิศศิลป์แผ่นดินไทย
ยามต้องแสงแห่งสีสุริย์ส่อง ทุกมุมมองเหมือนว่าฟ้ามอบให้
งามพระปรางค์ตั้งเด่นเห็นแต่ไกล ประกาศให้โลกเห็นเป็นบุญตา
"รามเกียรติ์" เขียนภาพงามซาบซึ้ง นับเป็นหนึ่งในวิหารด้านซ้ายขวา
วัดพระแก้วแวววามงามรับฟ้า ประกาศค่าคุณธรรมล้ำนิรันดร์
สิ่งสรรค์สร้างทั้งผองล้วนผ่องผุด มือมนุษย์เน้นสร้างศิลป์รังสรรค์
"วงศ์จักรี" มีบุญคุณอนันต์ สร้างสวรรค์บนดินถิ่นแหลมทอง
"พระสยามเทวาธิราช" เจ้า พระจักเฝ้ามรดกชาติปกป้อง
"พระเสื้อเมืองทรงเมือง" เดชเรืองรอง พระอยู่ครองคุ้มชาติปราศภัยพาล
"ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง" อันเรืองโรจน์ พระทรงโปรดสร้างใหม่คุณไพศาล
ทุกต้นเดือนปลายเดือนเหมือนมีงาน คนมากรานกราบไหว้ไฝ่ขอพร
วังสยามงามระยับรองรับฟ้า ประกาศค่าคนไทยสมัยก่อน
สร้างวัดวังดั่งสวรรค์ชั้นบวร ดั่งดับร้อนได้สุขทุกเผ่าไทย
ขบวนการยุติธรรมเพิ่งทำศึก ผ่านศาลนึกถึงประธานศาลคนใหม่
วันที่แปดโปรดเกล้าฯจึงเบาใจ พระคุณในหลวงเรามากเท่าฟ้า
สนามหลวงช่วงนี้ดูสีเขียว คนข้องเกี่ยวรู้จักการรักษา
ยามเยือนยลต้นมะขามเขียวงามตา เมื่อผ่านมาพาให้คลายกังวล

มะขามนี้มีแก่นกิ่งแสนเหนียว
ฝักผลเปรี้ยวกินได้ทั้งใบผล
มะขามไทยขึ้นงามทุกตำบล
ประชาชนกินมะขามทุกยามมา
ดุจคำสอนศาสน์ชี้มีแก่นสาร
คือศีลทานธรรมพิทักษ์อนรรฆค่า
ผู้น้อมธรรมนำศีลกินต่างยา
ย่อมรักษาโรคบาปหายสาปเลย
เมื่อก่อนนี้สนามหลวงช่วงวันเสาร์-
อาทิตย์เน่าเหม็นขยะสุดจะเอ่ย
ตลาดนัดจัดค้ามาจนเคย
ที่หยามเย้ยคือขยะคละคลุ้งดิน
ไม่มีศักดิ์สิ้นศรีมีแต่เสื่อม
แลแล้วเอือมระอาใจไปทั้งสิ้น
ทุ่งพระเมรุเหม็นมาเป็นอาจิณ
มากราคินเหม็นเน่าอวดชาวเมือง
ปอดกรุงเทพเสพสิ่งสกปรก
แลดูรกรุงรังไม่เป็นเรื่อง
กว่าจะย้ายให้สนามงามประเทือง
แม่ค้าเยื้องยักท่ากันมานาน
สนามหลวงนั้นอยู่คู่วังหลวง
ที่เฝ้าห่วงเห็นว่าเหมือนหน้าบ้าน
คนต่างชาติเห็นเข้าเอาประจาน
เหมือนสุสานเก็บศพกลิ่นกลบไป
เกิดเป็นคนควรคำนึงถึงชาติบ้าง
เอาแต่อ้างประโยชน์ตนนี่คนไฉน
อพิโธ่โง่เขลาเอาแต่ใจ
ชื่อว่าไทยไม่รู้ผลักความดักดาน
สนามหลวงเรืองรองเป็นของหลวง
เราควรหวงแหนไว้ให้ลูกหลาน
แดนไฮด์ปาร์คปากซัดรัฐบาล
แดนวิจารณ์การเมืองเรื่องชั่วดี
แดนจัดงานห้าธันวามหาราช
แดนประกาศเกียรติคุณบุญราศี
แดนรวมใจใฝ่รักวงศ์จักรี
แดนดินที่แรกนาขวัญนับนานมา
แดนพักผ่อนหย่อนใจให้เป็นสุข
แดนที่ปลุกปลอบกันให้หรรษา
แดนถวายพระเพลิงเหล่าศพเจ้าฟ้า
พระมหากษัตริย์ไทยในปางบรรพ์
แดนจัดงานวันทาวิสาขะ
แดนพบปะนัดหมายไปที่นั่น
แดนผู้ใช้แรงงานสานสัมพันธ์
มาพบกันพฤษภามาทุกปี
แดนตั้งพระพุทธสิหิงค์สิ่งศักดิ์สิทธิ์
คนทั่วทิศมุ่งมาเสริมราศี
วันสงกรานต์หวานชื่นรื่นฤดี
ต่างตั้งชีวิตใหม่ในสงกรานต์

เมื่อลมว่าวพัดมาฟ้าเมืองหลวง คนทั้งปวงปลื้มสุขสนุกสนาน
พอยามเย็นเล่นว่าวแต่เบาราณ ว่าวทะยานสู่ฟ้าท้าชิงชัย
ว่าวชีวิตคิดไปใจยังข้อง จะลอยล่องลิ่วทะยานอีกนานไหม
ชีวิตเอ๋ยเคยผ่านม่านอาลัย พ่อพรากไปแม่จากมากอาวรณ์
พี่และน้องข้องเกี่ยวมาเดี๋ยวนี้ บ้างก็ลี้ลับหายใจทอดถอน
ที่ยังเหลืออยู่ก็กราบขอพร อย่าด่วนจรจากลาให้อาลัย
พี่เหลือห้าน้องนี้มีอยู่สอง ขอจงปรองดองกันอย่าหวั่นไหว
พี่และน้องข้องเกี่ยวเที่ยวทางใจ จะตัดเยื่อเถือใยคงไม่มี
แม้มิใช่พี่น้องร่วมท้องแม่ แต่เลือดแท้ร่วมพ่อก็คือพี่
แม้มิได้ร่วมพ่อก่อชีวี แต่รักปรี่ร่วมแม่แผ่ผูกพัน
พ่อเป็นม่ายฝ่ายแม่แกก็ม่าย ลูกสองฝ่ายเฝ้ารักสมัครมั่น
ลูกพ่อเดียวแม่เดียวเกี่ยวข้องกัน เหลือถึงวันนี้หนาเพียงห้าคน
พี่ร่วมพ่อก็แก่เหลือแค่หนึ่ง ร่วมแม่ซึ่งมีสองมิหมองหม่น
ใครตายก่อนตายหลังเกินกังวล คงไม่พ้นความตายไปได้เลย
ชีวิตนี้มีคนคิดริษยา มิใช่หมาจึงไม่ร้องพี่น้องเอ๋ย
แม้คนถ่อยคอยซ้ำเหมือนกรรมเกย ยังยิ้มเย้ยเยาะฟ้าอย่างท้าทาย
เกิดเป็นคนทนคำเขาหยามหมิ่น ต้องพกหินถ่วงหูอยู่ไม่หาย
ถ้าทำตัวชั่วช้าสิน่าอาย เราก็ชายมีเชื้อชาติใช่ทาสใคร
รถวิ่งข้ามเจ้าพระยาพาเย็นฉ่ำ มองคูน้ำเจ้าพระยาพาหวั่นไหว
สายนทีสีขุ่นไม่อุ่นใจ โอ้น้ำไม่เหมือนเก่าเจ้าประคุณ
ฝั่งหนึ่งคือมือพ่อก่อเกื้อรัก ฝั่งหนึ่งศักดิ์ศรีแม่แผ่รักอุ่น
เปรียบได้ซึ่งหนึ่งว่าสายการุญ เป็นใบบุญโอบรักจากสองมือ
เจ้าพระยาบ้านองมองดูขุ่น ใครจะจุนเจือแก้ช่วยแม่หรือ
สองฟากยังชุ่มฉ่ำชนร่ำลือ ว่าแม่คือน้ำใสเคยไหลเย็น

ปัจจุบันนั้นล้นมากมลภาวะ ที่คอยชะใส่แม่ลูกแลเห็น
เจ้าพระยาค่าล้ำเหลือลำเพ็ญ เพราะแม่เป็นธรรมชาติมิอาจเปรย
อีกสิบวันข้างหน้าแล้วหนาแม่ คนจะแห่ลอยกระทงลงเปิดเผย
กระทงใครให้คุณมาหนุนเกย แม่คงเฉยแม้เขาส่งกระทงทราม
จากปิงวังยมน่านสานสายเห็น บังเกิดเป็นเจ้าพระยาใต้ฟ้าสยาม
เลี้ยงผองชนจนสุขมาทุกยาม สองฝั่งตามตั้งเหย้าริมเจ้าพระยา
ทั้งชาวนาชาวไร่อาศัยแม่ ดุจกระแสสายเลือดมิเหือดหล้า
สองฟากฝั่งยังอาศัยการไปมา คมนาคมใช้ไปอีกนาน
โอ้เรือเอ๋ยเรือหงส์เหมราช แลผงาดงามตาประชาขาน
เรือครุฑเหินเพลินล่องเหนือท้องธาร ราววิมานเนรมิตวิจิตรจง
เห็นเรือดั้งตั้งลำแลงามนัก เรือคู่ชักชมขวัญสุพรรณหงส์
ดั่งหงส์เหินเพลินตาร่อนฟ้าลง เพียงประสงค์สายเนาเจ้าพระยา
"อนันตนาคราช" ปราดเคียงคู่ งามด้วยหมู่ฝีพายทั้งซ้ายขวา
นาคเจ็ดเศียรลอยเหนือน้ำงามจับตา ลวดลายปรากฏงามเหลือรำพัน
พระเสด็จพระราชดำเนินโดยชลมารค ชนสองฟากซ้ายขวาพาสุขสันต์
เป็นบุญตนบุญตาฟ้ากำนัล ยังโจษจันกันอยู่ทุกหมู่ไป
พอหลับตาพาให้ตาใจเห็น นี่แหละเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่
ยามยลเยือนเจ้าพระยา ณ คราใด ต้องนึกใบบุญญาบารมี
ในโลกนี้มีไหมให้แลเห็น สยามเป็นเมืองบุญอุ่นเกศี
ยินเพลงเรือเหนือน้ำร่ำกวี เห่เรือรี่รับ *"ฟ้า"* มาลงเรือ
รับจากท่าวาสุกรีศรีของชาติ สู่ท่าราชฯวัดอรุณฯบุญล้นเหลือ
เจ้าพระยาเหนือน้ำงามอะเคื้อ เพลงเห่เอื้อโอบฝั่งฟังเพลิดเพลิน
โอ้งามองค์ทรงเรือมาเหนือน้ำ ฝีพายจ้ำพร้อมพรั่งดั่งหงส์เหิน
"สุพรรณหงส์" ทรงประทับพระราชดำเนิน งามเหลือเกินเก็บเอาภาพประทับใจ

พอหลับตาพาเห็นทุกเย็นย่ำ เรือทุกลำงามตาจักหาไหน
พระราชประเพณีเป็นศรีไทย ไม่มีใครในหล้ามาเทียมทัน
นำสมัยใหม่เสมอเลอคุณค่า โอ้อาณาจักรไทยเมืองในฝัน
งามหมู่เรือเหนือน้ำงามราชัน จากวันนั้นยังซาบซึ้งถึงความงาม
จากปิ่นเกล้าเข้าถึงซึ่งสายใต้ กระเป๋าได้เดินหน้าเข้ามาถาม
"พี่จะไปไหนครับ" สดับความ จึงตอบตามตรงว่า *"มหาชัย"*
ขึ้นรถแล้วนั่งลงตรงเบาะหน้า ฟังเด็กค้าขายน้ำทำเสียงใส
ส่งเสียงดังฟังชัดถนัดใจ *"น้ำลำไยน้ำลำไยเอาไหมครับ"*
รถวิ่งบึ่งถึงคลองบางกอกน้อย จิตล่องลอยเรื่อยไปไม่รู้หลับ
ชีวิตเอ๋ยเลยไปยังไร้ทรัพย์ มีพอจับจ่ายไปใช่มั่งมี
บางกอกน้อยน้อยใจไม่มีน้อง มานั่งคล้องแขนกระซับไปกับพี่
มองขวามือคือวัดจัดไว้ดี ชื่อวัดชีปะขาวเจ้าประคุณ
เด่นอารามงามตาอารามหลวง ดั่งแดนสรวงสูงค่าน่าอบอุ่น
ท่านภู่เอ๋ยเคยได้พึ่งใบบุญ พระท่านจุนเจือเจตน์ด้วยเมตตา
ชีวิตครูดูไปมีหลายรส ทั้งมียศเสื่อมยศเหมือนหมดท่า
เด่นแล้วดับกลับดีมีราคา เมื่อชีพลาล่วงลับกลับเด่นดี
ยุคร.๒ครองราชย์ผงาดฟ้า ได้เป็นอาลักษณ์เลิศประเสริฐศรี
ยุคร.๓กรรมซัดวิบัติมี จำต้องลี้หลบบวชแสนปวดใจ
"เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็เท่านี้ *ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย"*
ท่านว่ารำคำกลอนหลอนอาลัย พลอยพาให้โหยหวนคร่ำครวญตาม
กวีโลกโศกซึ้งถึงปานนี้ ผลงานมีมนต์มากฝากสยาม
แม้ชีพดับลับแล้วยังแวววาม ฝากแต่ความภูมิใจให้แผ่นดิน
ร.ศ.๔วันจันทร์ขึ้นห้าค่ำ ฟ้าได้นำมอบชีวีกวีศิลป์
๒๖มิถุนาฟ้ายลยิน เกิดกวินปีม้าฟ้าเรืองรอง

อุบัติปราชญ์ปิ่นหล้าเลิศอาลักษณ์ เกียรติประจักษ์ภายหลังดั่งโสมส่อง
"สุนทรภู่" ครูกานท์ด้านร้อยกรอง เปิดขุมทองทาบขวัญวรรณกวี
พลัดจากพ่อพลัดแม่มาแต่เล็ก เมื่อยามเด็กโดดเดี่ยวเปลี่ยวหมองศรี
จากวังหลังหวังเด่นเป็นคนดี สู่วัดชีปะขาวเพื่อเล่าเรียน
ยอดกวีมีประวัติประหลาดเหลือ ยิ่งกว่าเนื้อนิยายย้ำนำมาเขียน
ชีวิตครูดูไปคล้ายแสงเทียน ที่ต้องเปลี่ยนจุดดับสลับมา
เคยอยู่วัดปราดเปรื่องเรื่องธรรมะ คราวเป็นพระพากเพียรเรียนศึกษา
ผลงานกลอนสอนใจไว้ราคา แต่มิน่านึกเห็นจักเป็นไป
เมื่อเป็นหนุ่มกรุ้มกริ่มลิ้มรสรัก ภายหลังหักห่วงสวาทอนาถไฉน
ท่านภู่ร้อยถ้อยรสรันทดใจ ซาบซึ้งในน้ำถ้อยที่ร้อยกรอง
สวรรค์ส่งลงมาเป็นอาลักษณ์ ประกาศศักดิ์ศรีไว้ไม่มีสอง
งานกวีมีค่ากว่าเพชรทอง โลกยกย่องยอค่าสง่างาม
กวีโลกลับหล้าลาโลกนี้ ผลงานดีเด่นอยู่คู่สยาม
"สวัสดิรักษา" ค่าแวววาม ประกาศนามนักปราชญ์คู่ชาติไทย
นิราศร่ำล้ำเรื่องปราดเปรื่องรส ทุกถ้อยงดงามยิ่งเหนือสิ่งไหน
"สุภาษิตสอนหญิง" ยิ่งจับใจ *"เสภา"* ให้มธุรสทุกบทกรอง
นิทานมีสี่เรื่องประเทืองรส เพลงยาวพจน์เพราะดีไม่มีสอง
"รำพันพิลาป" ร่ำล้ำกว่าทอง บทเห่ครองใจคนดั่งมนตรา
บทละครเรื่อง *"อภัยนุราช"* เลิศ เป็นที่เกิดวรรณกรรมอันล้ำค่า
แสนซึ้งซาบ *"กาพย์พระไชยสุริยา"* ประดับหล้าเรือนกวีไม่มีตาย
ไพเราะล้ำคำกลอน *"สุนทรภู่"* งานของครูคนเขาเอาพิมพ์ขาย
ประวัติครูรู้กันจนวันวาย ต้องเวียนว่ายวนสุขทุกข์เคล้ากัน
แม้ฟ้าส่งลงมาเป็นอาลักษณ์ ก็ใช่จักสุขศรีกวีสวรรค์
แม้แค้นคับอับจนพ้นรำพัน ยังสร้างสรรค์สุนทรีย์กวีไว้

บันทึกทุกข์รุกทับนับไม่ถ้วน
คำที่ครวญคือข้อคิดน่าพิสมัย
ต้องร่อนเร่เอกาเหลืออาลัย
ไม่มีใครทุกข์เท่าครูเราเลย
ตั้งแต่เด็กเล็กร่ำเหมือนกำพร้า
บุญยังพาอุ้มชูโอ้ครูเอ๋ย
สู่วังหลังวังหลวงดวงชดเชย
วังหน้าเคยอยู่บ้างในปางบรรพ์
เมื่อสมัยร.๒ทรงครองราชย์
ความสามารถครูเลิศล้ำเฉิดฉัน
ได้รับใช้ใกล้บาทาจอมราชัน
มีทั้งวันปรีดาแลอาดูร
ประวัตินั้นท่านว่าเจ้าชู้นัก
ดื่มเหล้ามักตีเมียจนเสียศูนย์
โทษทำผิดติดคุกทุกข์พอกพูน
ความโศกทูนทับแถมเป็นแรมปี
ยามติดคุกโอ้ว่าอาลักษณ์เอ๋ย
จิตไม่เคยขาดกลอนอักษรศรี
วรรณกรรมนำสมัย *"อภัยมณี"*
ท่านแต่งที่ในคุกแม้ทุกข์ใจ
ยุคร.๓ครองราชย์อนาถนัก
โอ้อาลักษณ์ถูกเข่นลงเป็นไพร่
"ขุนสุนทรโวหาร" หวั่นราชภัย
ต้องหนีไปบวชพระละจากกาม
แม้เป็นพระละโลภยังโชคร้าย
ทุกข์ยังกรายกล้ำหนักสุดจักห้าม
ชีวิตเร่ร่อนไปหลายอาราม
แต่ว่าความรักกลอนไม่คลอนแคลน
ถ้อยที่ร่ำรำพันสู่วรรณศิลป์
ไม่รู้สิ้นศัพท์ปราชญ์ฉลาดแสน
ต้องเปล่าเปลี่ยวเที่ยวไปเสียหลายแดน
ถึงขาแขนเมื่อยล้ามิลากลอน
ปุถุชนคือผู้รู้สุขโศก
เรื่องของโลกหลากหลายเกินถ่ายถอน
แต่ท่านภู่ครูกวีท่านมีพร
สรรค์อักษรเสริมศรีกวีไทย
ชีวิตคนวนเวียนเปลี่ยนวิถี
ถ้าทำดีดีดลส่งผลให้
ที่ว่าดีดีนั้นเป็นฉันใด
คือดีในผลงานชาญปรีชา
ดั่งท่านภู่ครูกวีศรีสวรรค์
ที่สร้างสรรค์ศัพท์ปราชญ์วาดคุณค่า
ชื่อว่าทองต้องชี้ที่ราคา
ดุจท่านอาลักษณ์ล้ำเกียรติกำจาย
ท่านเคยทุกข์สุขได้ต่อภายหลัง
ชื่อท่านดังเด่นอยู่มิรู้หาย
จากบัดโน้นจนบัดนี้ไม่มีตาย
กลอนพิมพ์ขายให้คนอ่านกันเกรียวกราว

"อย่างหม่อมฉันอันที่ดีและชั่ว *ถึงลับตัวแต่ชื่อเขาลือฉาว"*
โอ้อาลักษณ์นักเลงแต่งเพลงยาว เด่นดังดาวประดับฟ้ามานิรันดร์
ถึงทุกข์โศกโชคร้ายมาหลายครั้ง ท่านกลับดังเด่นได้ในโลกฝัน
เขียนเรื่องนี้เรื่องโน้นโยนเรื่องนั้น ประดับบรรณพิภพมิลบเลือน
งามกว่าเพชรเก็จก่องตระการหล้า งามยิ่งอาภรณ์ใดในหล้าเลื่อน
หลายลีลาค่าคำย้ำใจเตือน ประหนึ่งเหมือนมนต์ธรรมนำจิตใจ
อิ่มอารมณ์ชมศรีกวีเทพ ชนชาติเสพย์ศัพท์สุขทุกสมัย
"ที่ว่ารักรักนั้นประการใด" คือรักให้เราถือความซื่อตรง
"มีสลึงพึงบรรจบให้ครบบาท *อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์*
มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง *อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน"*
ใครทำได้ดั่งนี้มั่งมีแน่ รับรองแก้ความจนได้พ้นผ่าน
"สุนทรภู่" ครูกลอนสอนประทาน ลูกเหลนหลานรุ่นหลังยังศรัทธา
แม้จนยากพากเพียรรักเรียนรู้ ย่อมเป็นผู้ฉลาดได้ในวันหน้า
"รู้อะไรก็ไม่สู้รู้วิชา *รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี"*
สังคมคนปนอยู่ต้องรู้จัก มอบความรักแก่กับฉันน้องพี่
"ปรารถนาสารพัดในปฐพี *เอาไมตรีแลกได้ดั่งใจจง"*
ร้อยกว่าปีฝีปากฝากเหตุผล มากด้วยมนต์มธุรสบทสูงส่ง
ชีวิตดับนับนานกลอนมั่นคง ประดับวงศ์กวีวรรณสานสืบไป
สิ้นร.๓สืบต่อยุคร.๔ ดวงท่านดีเด่นเลิศเหมือนเกิดใหม่
"พระปิ่นเกล้า" เจ้าประคุณให้อุ่นใจ อายุได้หกสิบหกเลิกตกระกำ
เป็น *"พระศรีสุนทรโวหาร"* หาญ สร้างผลงานต่อไปไม่ตกต่ำ
ยอดอาลักษณ์ฝากถ้อยร้อยคมคำ เกียรติเลิศล้ำรุ่งฟ้าน่ายลยิน
งานงามเด่นเป็นศรีกวีโลก นับเป็นโชคชาวไทยไม่รู้สิ้น
มนต์กวีมีมากฝากฟ้าดิน ทุกศัพท์ศิลป์สุนทรีย์เป็นศรีบุญ

"ประสิทธิ์" ร่ำคำกลอนสุนทรทิพย์
มะลิร้อยสร้อยมาลาบูชาคุณ
ครูพลัดพ่อแม่เศร้าเข้าอยู่วัด
ชีวิตเร่ร่อนไปหลายที่นอน
เมาทั้งเหล้าเมารักเมาอักษร
ภาษาศิลป์รินร่ำรสคำเจิม
"ประสิทธิ์" เพียรเขียนกลอนอักษรศรี
ด้วยหลงใหลในรสบทกลอนกานท์
ไม่ยึดใครในหล้ามาเป็นหลัก
ชีวิตเอ่ยเคยเพียรชอบเรียนรู้
ถ้าท่านภู่อยู่สวรรค์ทิพย์ชั้นไหน
ขอนิราศวัดบางปลาอ่าอัมพร
ศิษย์ *"พระศรีสุนทรโวหาร"* หาญ
ทุกรสถ้อยร้อยศัพท์โปรดรับรู้
แม้ครูลับดับหายกายสังขาร
นิยายยอดยิ่งใหญ่ *"อภัยมณี"*
โอ้ *"กำเนิดพลายงาม"* นำมาอ้าง
ประเพณีชี้เห็นความเป็นไทย
"สุภาษิตสอนหญิง" อิงธรรมะ
"เพลงถวายโอวาท" ราชนิยม
"รำพันพิลาป" ร่ำเลิศน้ำถ้อย
เรื่องจักรจักรวงศ์วงศ์คงราคา
รถแล่นเรื่อยผ่านห่างบางกอกน้อย
ท.จ.ส.ข้อประจักษ์ปักเสื้อไว้

"ครองเพชร" หยิบมาลีดอกยี่สุน
กราบท่านสุนทรภู่ยอดครูกลอน
ภายหลังพลัดเข้าวังดังกระฉ่อน
แล้วกลับจรสู่วังได้ดังเดิม
มนต์กาพย์กลอนเกาะใจให้ฮึกเหิม
เป็นเกียรติเสริมศรีอาลักษณ์เจ้าจักรวาล
ทุกวลีรสคำที่ร่ำขาน
จึงสร้างสานสืบถ้อยตามรอยครู
นอกเสียจักครูกลอนสุนทรภู่
ไม่ขอสู้วาทะ *"พระสุนทร"*
โปรดจงได้ดลจิตคิดสั่งสอน
ให้กระฉ่อนซื่อซึ่งแค่ครึ่งครู
ให้ลูกหลานเห็นว่าค่าคำหรู
ศิษย์เชิดชูจงรักด้วยภักดี
แต่ผลงานงามนักสมศักดิ์ศรี
นิราศชี้ชวนเชิญอ่านเพลินใจ
เรื่อง *"ขุนช้าง-ขุนแผน"* แสนยิ่งใหญ่
อ่านแล้วให้หรรษารื่นอารมณ์
เชิดชูประเพณีที่เหมาะสม
แทรกคำคมข้อวัตรขัตติยา
อ่านแล้วพลอยพาเศร้าเหงานักหนา
ทุกเรื่องพาเพลินอ่านสำราญใจ
หนูหนึ่งคอยคอพับนั่งหลับไหล
มองดูไร้เดียงสาหน้าตาดี

ปล่อยให้หลับกับไหลไม่ว่าหรอก ไม่คิดนอกคิดในให้เสื่อมศรี
อันว่าความเมตตาและปรานี คนควรมีมอบกันทุกชั้นชน
เลขเรียงหลักปักหราติดหน้าอก *"สามสี่หก"* มีเศษ *"เจ็ด"* อีกหน
แม้เมื่อยไหลไปบ้างไม่กังวล ยังพอทนให้พิงไหลไม่ว่ากัน
พินิจดูหนูเจ้านั้นคราวลูก พาจิตผูกพันไม่ใช่กระสัน
คงเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้ามาทั้งวัน ความเหนื่อยนั้นหนักหน่วงให้ง่วงนอน
รถวิ่งผ่านด้านซ้ายสายใต้เก่า เดี๋ยวนี้เหงาหงอยไปไม่เหมือนก่อน
ข้างหน้าหมายใกล้ถึงซึ่งคลองมอญ แลสลอนล้วนไทยมอญไม่มี
คำว่ามอญมอญมอญหลอนรู้สึก เราไอ้หมึกหลานมอญเหมือนกันนี่
ก๋งเป็นจีนย่าเป็นมอญสอนทำดี ส่วนว่าสีเลือดไทยคือยายเรา
แต่คุณตาคือมอญมาก่อนแน่ รวมกระแสเลือดลงสามพงษ์เผ่า
เลือดมอญจีนไทยปนข้นไม่เบา ถ้าถูกเขาด่ามอญก็ร้อนใจ
หากด่าจีนเจ็บจุกเพราะถูกก๋ง ด่ามอญคงถูกย่าตาหมองไหม้
ถ้ามีคนคอยด่าว่าคนไทย เราก็ให้เป็นทุกข์เพราะถูกยาย
แผ่นดินไทยได้สิทธิ์อิสระ ต่างเคล้าคละเลือดเนื้อสืบเชื้อสาย
เลือดหลากเหล่าเคล้าไว้ให้เกิดตาย มีความหมายทุกชีวิตไม่ผิดกัน
ไทยจีนมอญสร้างเมืองไว้เรืองรุ่ง นอนร่วมมุ้งเดียวอยู่เป็นคู่ขวัญ
จีนได้มอญมอญได้ไทยผูกพัน แม้ไทยนั้นได้จีนยอมยินดี
เลือดไทยล้วนชวนหาใช่ว่ามาก เลือดหลายหลากร่วมเป็นไทยไว้ศักดิ์ศรี
อดีตลุปัจจุบันนับนานปี ชาติไทยมีในหลวงร้อยดวงใจ
พระคุณชาติศาสนามหากษัตริย์ บ้านวังวัดเจริญมาหาน้อยไม่
ชาติมั่นคงองค์กษัตริย์คือฉัตรชัย รวมชนไว้ในศาสน์เป็นชาติชน
ทั้งพุทธคริสต์อิสลามรวมสามศาสน์ อยู่ร่วมชาติไทยสยามงามทุกหน
ถึงต่างพ่อต่างแม่แต่ละคน ต่างทำตนตามที่หวังอย่างไพบูลย์

แม้ความคิดผิดแผกอาจแตกต่าง แต่ร่วมสร้างชาติให้ไม่เลื่อนสูญ
ต่างความคิดจิตตั้งต่างเกื้อกูล ต่างเพิ่มพูนเอื้อเฟื้อเพื่อชาติชน
ต่างความรู้แลว่าต่างฐานะ ต่างพละกำลังต่างเหตุผล
ต่างความคิดจิตตึงต่างใจตน จิตต่างคนต่างคิดต่างจิตใจ
แต่สยามงามประเทืองเป็นเมืองแก้ว ความรักแพร้วเพริศขวัญวันเก่าใหม่
แม้อยู่ห่างต่างแดนไกลแสนไกล ต่างมีไมตรีจิตผูกมิตรกัน
แม้มีบ้างบางคราวอาจร้าวฉาน แต่ประสานกันได้ไม่แปรผัน
เมื่อมีภัยใหญ่น้อยหลายร้อยพัน ต่างคนหันหน้ารวมร่วมจิตใจ
โอ้หลายย่านผ่านมาถึงท่าพระ ชั่วขณะหนึ่งข้ามคลองบางไผ่
บางไผ่เอ๋ยเคยมาร่ำอาลัย หาลืมไม่มกราเดือนอาดูร
ยี่สิบหกศกสองห้าสองหก น้ำตาตกลงดินแม่สิ้นสูญ
ที่ร.พ.บางไผ่ดั่งไฟกูณฑ์ ความทุกข์พูนเพียบทรวงล้นดวงแด
ณห้องหนึ่งซึ่งให้อาลัยยิ่ง แม่นอนนิ่งลูกผวาเข้าหาแม่
ผ่านบางไผ่ใจเผลอชะเง้อแล ใจสิแปรเปี่ยมเศร้าแสนเหงาทรวง
ลูกไร้แม่แลฟ้าพาเคว้งคว้าง บุญแม่สร้างสมให้ไปแดนสรวง
บุญลูกบวชตรวจน้ำน้อมบำบวง กราบตรงดวงใจแม่แม้อาลัย
ลูกกำพร้าอาวรณ์สะท้อนจิต ไม่อยากคิดผ่านทางมาบางไผ่
นั่งหลับตาพาตรมข่มจิตใจ ภาพหนึ่งไหลผ่านมาเห็นอาราม
โอ้วัดเอ๋ยวัดปากน้ำอารามหลวง ประหนึ่งสรวงสร้างไว้ในสยาม
เป็นถิ่นธรรมล้ำค่าสง่างาม สร้างแต่ความดีมาค่าควรเมือง
"ธรรมกาย" ฉายธรรมเลิศล้ำแล้ว เกิดกายแก้วกลางกมลคนห่มเหลือง
"หลวงพ่อสด" งดงามนามประเทือง พระผู้เปลื้องปลดกิเลสมากเมตตา
"พระของขวัญ" ท่านสร้างต่างพุทธรัตน์ เพิ่มพูนพัฒน์พุทธคุณอดุลย์ค่า
เป็นศูนย์รวมร่วมใจให้ศรัทธา ปลุกใจสาวกนำธรรมสืบไป

วัดปากน้ำล้ำค่าอยู่ผาสุก
หลวงพ่อบุกเบิกมาน่าเลื่อมใส
ศิษย์รุ่นหลังสร้างต่อจนพอใจ
เมื่อบวชได้อยู่มาเกือบห้าปี
โอ้คณะเนกขัมม์ยังจำได้
กุฏิไม้มุงบังด้วยสังกะสี
"อาจารย์มหาธนิต" จิตท่านจิตดี
สอนบาลีมีชื่อระบือระบิล
"อาขยาต" อาจให้ได้เป็นปราชญ์
รู้ศัพท์ศาสนาอยู่ไม่รู้สิ้น
พระคุณครูบูชาเป็นอาจิณ
ตราบแผ่นดินกลบหน้าสาธุการ
เรียนบาลีมีค่าพาให้รู้
ถึงศัพท์หมู่หมวดภาษาไพศาล
คำบาลีนี้ไทยใช้กันมานาน
เป็นรากฐานทางภาษาสัมพันธ์
นาย *"วิโรจน์"* โปรดปรานนาย *"ชาญยุทธ"*
"พระวิสุทธิ์" ใจบุญไม่หุนหัน
นาย *"ปราโมทย์"* โกรธใครไม่ถึงวัน
"ปัจจุบัน-อนาคต" บทบาลี
นาม *"นเรศ"* เชษฐามหามิตร
"สุรสิทธิ์" แสนรักในศักดิ์ศรี
มคธด้นปนไทยใช้ด้วยดี
ประกาศชี้การใช้ไร้ราคิน
เมื่อบวชอยู่เคยฉันอาหารหลัก
ข้าวต้มผักดองนี้มีไม่สิ้น
ไข่เค็มถั่วคั่วไว้มีให้กิน
กุ้งแห้งยินฉันกันทุกองค์
เต้าหู้ยี่สี่เหลี่ยมเยี่ยมทั้งนั้น
มื้อกลางวันข้าวสวยช่วยชีพสงฆ์
แกงจืดบ้างเผ็ดบ้างวางหลายวง
พระเณรลงศาลาเหลืองอาราม
ก่อนพระฉันท่านเจ้าภาพก้มกราบพระ
สาธุสะเศียรนบคำรบสาม
ต่อจากนั้นพระคุณเจ้ากล่าวในนาม
เจ้าภาพตามตั้งใจถวายทาน
พอกล่าวเสร็จสงฆ์พากันสาธุ
บังเกิดกุศลใหญ่ยิ่งไพศาล
ประเพณีชี้นำทำมานาน
เชิญลูกหลานรุ่นใหม่ลองไปยล
พระบวชอยู่ได้ดีก็มีมาก
ที่สึกจากพระไปก็ได้ผล
ยุคหลวงพ่อก่อศรัทธามหาชน
แม้ชีพพ้นผ่านวัดยังศรัทธา
ศพท่านตั้งวางไว้คนไปกราบ
มีเจ้าภาพสวดกันทุกพรรษา
"หลวงพ่อสด" งดงามด้วยธรรมา
เกิดปัญญาวุธล้ำเห็นธรรมจริง

วัดปากน้ำล้ำค่ามายุคนี้ ล้วนมากมีสิ่งใหม่เกิดหลายสิ่ง
กุฏิสงฆ์สร้างใหม่ไว้พักพิง เก่ารื้อทิ้งมิใช่ไม่เห็นคุณ
กุฏิใดใช้ดียังมีอยู่ ที่อุดอู้เกินไปไม่อบอุ่น
ก็สร้างใหม่หมายหวังให้สร้างบุญ- คนก็จุนเจือทรัพย์ปรับเปลี่ยนแปลง
ที่เก่าดีมีค่ารักษาไว้ ที่เก่าไร้ประโยชน์หรือรื้อทุกแห่ง
ที่กล่าวถ้อยร้อยร่ำมาสำแดง เพื่อหมายแจงแจกให้แจ้งกระจ่างใจ
โครงการหนึ่งซึ่งวัดได้จัดสร้าง เป็นแบบอย่างเยี่ยมยิ่งเหนือสิ่งไหน
เป็นผลงานด้านศิลป์เพื่อถิ่นไทย นำพระไตรปิฎกเลิศสลักลง
ในหินแท้แกรนิตพลิกประวัติ เป็นสมบัติของชาติศาสน์สูงส่ง
มอบให้พุทธมณฑลผลมั่นคง นับเป็นมงคลที่เลิศดีงาม
พระไตรปิฎกสลักหินสิ้นทุกศัพท์ พระคุณนับอนันต์อยู่คู่สยาม
อักษรสวยด้วยศิลป์กินใจความ ประกาศนามเน้นไว้ในเนื้องาน
โครงการหนึ่งซึ่งช่วยหน่วยกาชาด เลือดทุกหยาดรับไว้ค่าไพศาล
วัดปากน้ำทำดีมีหลักการ วอนลูกหลานทั้งหลายได้ช่วยกัน
อันสินทรัพย์รับไว้แล้วให้กลับ สังคมรับจากสงฆ์ศาสน์คงมั่น
เมื่อวัดนำทำจริงสิ่งสำคัญ มีแต่วันสาธุชนล้นศรัทธา
สำนักเรียนบาลีที่ใหญ่ล้น ทั่วฝั่งธนฯล้ำสถานการศึกษา
นับเป็นหนึ่งซึ่งเด่นเป็นบุญตา พระเณรมาหลายวัดผลัดวนเวียน
เป็นศูนย์สอนศาสนาวันอาทิตย์ นำชีวิตเด็กไทยให้อ่านเขียน
เยาวชนหญิงชายมุ่งใฝ่เรียน พบแสงเทียนแสงธรรมนำจิตใจ
อันพระเณรแต่ละปีมีหลายร้อย เด็กวัดคอยเข้ามาอยู่อาศัย
เหล่าแม่ชีที่ครัวอยู่ทำไป ก็นับได้ไม่น้อยกว่าร้อยคน
เคยมีผู้ตู่ขานพาลหลวงพ่อ ว่าเป็นพระบ้าบอก่อสับสน
แต่หลวงพ่อก็นิ่งยิ่งอดทน ทุรชนก็หยุดพูดวิจารณ์

อันเพชรแท้ทองแท้ไม่แปรเปลี่ยน
หลวงพ่อเซียนรู้ธรรมกัมมัฏฐาน

"ธรรมกาย" ฉายอยู่คู่ดวงม่าน
ไม่หย่อนยานศีลธรรมรุ่งจำเริญ

มีครั้งหนึ่งซึ่งเขาเล่ากันว่า
แม้เป็นปรากฏการณ์นับนานเนิ่น

ข้าวสารลดหมดถังโดยบังเอิญ
แม่ชีเดินพร่ำบ่นกังวลใจ

พอย่ำรุ่งพรุ่งนี้เห็นทีแย่
เกินจะแก้เหตุการณ์เมื่อวันใหม่

สุดจะเอาข้าวสารจากบ้านใด
จึงเข้าไปพบหลวงพ่อขอกราบเรียน

"หลวงพ่อขาข้าวสารนั้นหมดแล้ว
คงไม่แคล้วเณรพระจะปวดเศียร"

ท่ามกลางกลิ่นกับแสงแห่งธูปเทียน
หลวงพ่อเปลี่ยนภาพยิ้มพิมพ์เมตตา

หลวงพ่อกล่าว *"เป็นอะไรไปเล่าลูก*
ประพฤติถูกทำถูกทุกถ้วนหน้า

ไม่ต้องกลัวอดตายวายชีวา"
เทศนาหลวงพ่อให้ข้อคิด

ช่างเหลือเชื่อเรือต่อก็มาจอด
ผูกเชือกทอดลำอยู่ดูศักดิ์สิทธิ์

ข้าวสารเต็มเรือต่อใหญ่น้อยนิด
ชุบชีวิตพระเณรเป็นอัศจรรย์

คุณพระพุทธสุดวิเศษเมตตาสัตว์
ธรรมขจัดจิตให้หายโมหันธ์

คุณพระสงฆ์คงอยู่คู่เคียงกัน
หลวงพ่อนั้นสอนเน้นให้เห็นธรรม

พระไตรรัตน์ปัดทุกข์ให้สุขศรี
ผู้ทำดีได้ดีไม่มีต่ำ

"พระมงคลเทพมุนี" ท่านชี้นำ
ให้เลิกก่อเวรกรรมย้ำบรรยาย

ชีวิตเอ๋ยเคยได้อาลัยวัด
พอเห็นทัศนธรรมรู้ความหมาย

ไม่เสียทีที่เกิดมาเป็นชาย
ไม่เสียดายที่เห็นเกิดเป็นคน

วัดปากน้ำลำลือด้วยชื่อเสียง
ได้สร้างเยี่ยงแบบอย่างทางกุศล

เป็นแดนปลูกศรัทธามหาชน
สอนให้พ้นจากบาปสิ่งหยาบช้า

สามสิบสองปีผ่านนานอยู่หนอ
ที่หลวงพ่อลาลับดับสังขาร์

เมื่อชีพอยู่ชูธรรมล้ำเมตตา
เมื่อชีพลาฝากนาม *"ธรรมกาย"*

พระทุกภาคบากหน้ามา *"ปากน้ำ"*
มุ่งเรียนธรรมบาลีมีจุดหมาย

อดีตลุปัจจุบันสุดบรรยาย
พระมากมายเณรมากมีศรีเปรียญ

ที่สึกหาลาไปก็ไว้ชื่อ ที่อยู่หรือคนเขาเฝ้าน้อมเศียร
วัดปากน้ำล้ำสถานการพากเพียร เป็นแสงเทียนส่องสว่างทางความรู้
สึกก็สู้อยู่สร้างทางศักดิ์ศรี สิ่งใดดีแล้วไซร้ใจมุ่งสู้
เหตุและผลค้นคว้าเป็นตราชู สมเป็นผู้เรียนร่ำธรรมวินัย
สมสถานการศึกษามาทุกยุค เป็นที่บุกเบิกทิศชีวิตใหม่
เป็นที่รวมร่วมศรัทธาประชาไทย เป็นที่ใบบุญบ่มบุญสมภาร
สิ้นหลวงพ่อต่อมาอารามนี้ ตั้ง *"พระศรีวิสุทธิฯ"* รูดสร้างสาน
คณะสงฆ์บ่งชี้ปรีชาชาญ เจริญยศรักงานธรรมมั่นคง

พระ มีบุญคุณยิ่งเป็นมิ่งขวัญ เด่นฐานันดรอยู่ในหมู่สงฆ์
วินัยล้ำธรรมเลิศเทิดธำรง จิตเที่ยงตรงต่อเจตน์มากเมตตา

ธรรม เฝ้าฝึกลึกล้ำธรรมอุโฆษ จิตปราโมทย์มุ่งดีมีคุณค่า
ส่งเสริมศิษย์จิตมั่นนิรันดร์มา ยิ่งพระคุณปัญญาบารมี

ปัญญา ล้ำคำสอนสิอ่อนหวาน ไม่วิจารณ์คนใดให้เสื่อมศรี
มวลศิษย์เทิดเชิดชูเป็นปูชนีย์ ตลอดชีวิตอยู่อย่างคู่ควร

บดี เด่นเป็นได้เพราะใจซื่อ เกียรติระบือฟุ้งตลบอบหอมหวน
เป็นแบบอย่างทางที่ดีทั้งมวล ความนิ่มนวลแนบแน่นแสนงดงาม

ช่วง ชีวิตคิดวางเรื่องทางโลก มุ่งวิโมกข์หมายลาตัณหาสาม
แม้ปีเคลื่อนเดือนลาพยายาม ปลีกจากกามกลลวงบ่วงอาลัย

สุด วิเศษเพศสงฆ์ทรงธรรมศีล จิตประวีณวัฒนาน่าเลื่อมใส
ยามเดินทางต่างแดนไกลแสนไกล เขาต่างไหว้เหมือนศรัทธามานานแล้ว

*ประเสริฐ*ล้ำ *"ธรรมกาย"* ได้ฝึกฝน ดวงกมลมุ่งหมายที่ *"กายแก้ว"*
สมนาม *"ช่วง สุดประเสริฐ"* งามเพริศแพร้ว มนัสแน่วนบวินัยศีลไพบูลย์

อธิ วัจน์อรรถธรรมที่พร่ำสอน เป็นคำวอนหวานหูไม่รู้สูญ
ปากกับใจใฝ่ธรรมจึงจำรูญ ดับอาดูรดลสวัสดิ์ในบัดดล

บดี	เด่นเป็นเดชวิเศษศรี	เสริมความดีด้วยจิตสัมฤทธิ์ผล
	บรรดาศิษย์ชิดใกล้ได้มงคล	ประชาชนเชิดชูน้อมบูชา
สงฆ์	นั้นสวยด้วยศีลพระชินศรี	วัดต้องมีประมุขสงฆ์ทรงคุณค่า
	รักวินัยใฝ่ธรรมย้ำสัจจา	ภูมิปัญญาแหลมคมสมสงฆ์ไทย
วัด	ร่มเย็นเป็นหนึ่งได้พึ่งพัก	สมเป็นหลักเลิศล้วนชวนเลื่อมใส
	สมภารดีชี้นำตามวินัย	รู้จักใช้ธรรมยกขึ้นปกครอง
ปาก	พร่ำบ่นมนต์พรสนทรศาสน์	จิตฉลาดบริสุทธิ์ศีลผุดผ่อง
	สอนคนให้ได้เห็นเช่นขุมทอง	ชี้ให้มองเห็นธรรมนำชีวี
น้ำ	ใจงามความดีมีมากยิ่ง	มุ่งแต่สิ่งสุจริตวิสิทธิ์ศรี
	ร่ำรสถ้อยร้อยวางต่างมาลี	แด่ *"พระธรรมปัญญาบดี"* ศรีแผ่นดิน
ภาษี	ธรรมนำให้ชนในชาติ	สัตถุศาสน์สอนอยู่ไม่รู้สิ้น
	สมเป็นบุตรพุทธองค์พงษ์นรินทร์	ค่าชีวินวางถูกไว้ทุกทาง
เจริญ	ธรรมภาวนามานานเนิ่น	น่าสรรเสริญการศึกษาอุตส่าห์สร้าง
	เลือกประพฤติยึดหมายธรรมสายกลาง	จิตกระจ่างแจ่มใสในเมตตา
กรุง	จะดีมีสงฆ์ช่วยส่งเสริม	ร่วมริเริ่มสิ่งที่มีคุณค่า
	บ้านไม่ขัดวัดไม่ข้องต้องพัฒนา	ศาสนานำชาติราษฎร์เบิกบาน
เทพ	คือ *"ไท้"* กายตั้งในร่างมนุษย์	ทรงถือพุทธศาสนาต่างอาจหาญ
	พระรูปใดใฝ่ดีปรีชาชาญ	ทรงประทานพัดยศอย่างงดงาม
มหา	ช่วงล่วงวัยเป็นใหญ่แล้ว	ดุจโพธิ์แก้วกลางจิตศิษย์เกรงขาม
	สุจริตจิตใจไม่วู่วาม	ร่มอารามร่มชีวิตศิษย์ทุกคน
นคร	กายหมายยึดประพฤติชอบ	อยู่เพื่อนอบน้อมธรรมนำกุศล
	รู้ละวางทางใจไร้กังวล	ยกจิตตนขึ้นตั้งศีลสังวร

อยากจะร่ำรสถ้อยอีกร้อยเท่า เพื่อจะเล่าเรื่องรู้อยู่มาก่อน
วัดปากน้ำจำพรากลาจากจร ยามเข้านอนนบไหว้ในทุกครา

ฐานะศิษย์คิดศัพท์คำนับนบ สองมือจบกราบลงณตรงหน้า
โอ้ใบบุญคุณพระอุปัชฌาย์ ดุจบิดามารดรขจรขจาย
ขอให้บารมีธรรมจงสำเร็จ เป็นสมเด็จเด่นนามล้ำเลิศหลาย
วัดปากน้ำนำสวยด้วยอุบาย *"ธรรมกาย"* เกิดในใจผองชน
ขอพรสงฆ์จงสื่อเป็นมือสาน สืบผลงานของหลวงพ่อก่อกุศล
หลวงพ่อสดสดใสครองใจคน ให้รักตนเตือนตัวรู้ชั่วดี
เพราะโลกเราเขลาอยู่ไม่รู้โทษ โลภหลงโกรธกลัดในให้เสื่อมศรี
สัตว์ทั้งหลายไม่ปลงหลงโลกีย์ ศีลธรรมมีคุณค่าไม่ปรารมภ์
กลับเห็นงามตามเหลิงเพลิงกิเลส กลายเป็นเปรตเป็นมารพาลกันถม
หลงเสพติดอวิชชาพาชื่นชม ยังนิยมยกย่องของจอมปลอม
เมาชีวิตติดใจอยู่ในยศ หลงรูปรสเรือนกายคล้ายของหอม
เมาในทรัพย์กับสุขทุกคนยอม พอร่างผอมเป็นผีสิ้นดีใจ
เมื่อชีพอยู่ดูปลื้มลืมความทุกข์ เมื่อเจ็บจุกเกินจักยึดหลักไหน
ก่อนดับลงคงซึ้งจะพึ่งใคร ดับชีพไปโลกเปลี่ยวแต่เดียวดาย
โอ้บุญเอ๋ยเคยบวชใช่อวดอ้าง กุศลสร้างพอมีเป็นที่หมาย
ตั้งแต่ลาผ้าเหลืองเปลื้องจากกาย ก็เหมือนชายชื่นชมหล่มโลกีย์
เสพโศกสุขคลุกเคล้าเจ้ารสรัก สุดจะหักห้ามคิดรักอิตถี
คนเรานั้นพันพัวสิ่งชั่วดี ต้องเตือนชีวิตอย่าชั่วหลงพัวพัน
พยายามทำดีมุ่งหนีชั่ว ตัวของตัวเตือนไว้อย่าไหวหวั่น
ปุถุชนคนดีที่กล่าวกัน ความชั่วนั้นละได้ถ้าใฝ่ดี
ถึงบางแคแลบ่ายไปมากแล้ว ฟ้ายังแจ๋วแจ่มกระจ่างด้วยรังสี
โอ้บางแคแลไปแคไม่มี เหมือนเรานี้ขาดแม่แลอาลัย
ถึงบางแคแลมองทั้งสองฝั่ง ริมซ้ายตั้งสิ่งของกองเล็กใหญ่
มองเห็นแต่แม่ค้าหน้าตาไทย อย่างดีได้ขายวางบนทางเท้า

ประสาคนจนยากต้องบากหน้า เห็นแม่ค้าคนไทยพาใจเศร้า
เทศกิจคิดแต่แส่จับเอา พอพวกเขาได้บ้างก็ยั้งมือ
ความยากจนถึงผิดเรื่องนิดน้อย มัวแต่คอยไถเขาเจ้ากระสือ
สังคมคนจนยากถูกลากยื้อ ให้เขาตื๊อต้อนชีวิตเหมือนผิดคน
รถมุ่งหน้ามาถึง *“ซอยหนึ่งร้อย”* แม่สาวน้อยลืมตาทำหน้าฉงน
หลับซบไหล่ไกลมาพากังวล กลัวหลับจนเลยบ้านป้ายผ่านมา
“ซอยหนึ่งร้อย” น้อยนี้เคยมีข่าว ถึงเรื่องราว *“ป้าเอ๋อ”* เลอคุณค่า
เปิดโรงเรียนสอนฟรีมีเมตตา ด้วยทุนป้าเอ๋อเองเก่งเหลือเกิน
คนทำดีมีบุญคุณต่อชาติ ควรประกาศเกียรติเขากล่าวสรรเสริญ
ให้ป้าเอ๋อเลอล้ำรุ่งจำเริญ จงเพลิดเพลินภูมิใจในผลงาน
ป้าเอ๋อรวยช่วยเด็กเล็กเรียนอยู่ เราพอรู้เรื่องราวจึงเล่าขาน
คนเช่นป้าน่ารักมีหลักการ รู้สร้างสานสิ่งงามคือความดี
ให้ป้าเอ๋ออิ่มบุญอดุลย์ศักดิ์ เป็นที่รักของเด็กเล็กที่นี่
เป็นโพธิ์ทองของ *“ซอยร้อยหนึ่ง”* นี้ ขอให้มีอายุลุยืนยาว
ถึงหมู่บ้านเศรษฐกิจจิตสับสน คิดถึงคนจนให้ใจร้อนหนาว
คนยากจนจนใจในทุกคราว ล้วนปวดร้าวรานใจใครเขาแล
เศรษฐกิจก่อผลแบ่งชนชั้น ถือตัวมันตัวใครไม่คิดแก้
เศรษฐีใหญ่ได้สิทธิ์ผิดหรือแพ้ ถึงมากแผลพ้นผิดเพราะฤทธิ์เงิน
คนรวยกับคนจนคนละชั้น คนรวยนั้นคนเขาเฝ้าสรรเสริญ
คนจนดีมีใครใฝ่ยอเยิน โลกจึงเดินตามก้นคนร่ำรวย
เศรษฐีทำอะไรถูกไปหมด ยิ่งมียศคนเขาต่างเข้าช่วย
แต่คนจนคิดดีบางทีซวย โลกจึงห่วยตามที่เห็นอยู่เช่นนี้
ตราบสังคมชมเงินให้เดินหน้า แม้ศึกษาสูงนักมีศักดิ์ศรี
เพียงประกวดอวดอ้างทางดีกรี ว่าฉันมีปัญญาเหนือกว่าคน

เศรษฐีโลภหลงใหลไม่รู้บาป หลงในคราบเศรษฐีที่ฉ้อฉล
สังคมจึงถึงถ่อยร้อยเล่ห์กล หนีไม่พ้นภาพชั่วความมัวเมา
ต่างแก่งแย่งแซงชั่นกันทุกเรื่อง นักการเมืองมุ่งมองแต่ของเหมา
ใครประมูลมันต้องดองกับเรา ก็รับเอาคอมมิชชั่นกันสบาย
ผ่านเสาสูงพุ่งเหยียดสูงเสียดฟ้า เป็นเสาอากาศทีวีมีจุดหมาย
จากช่องสามล้ำฟ้าอย่างท้าทาย เคยชมรายการข่าวนับยาวนาน
ข่าวที่ออกบอกได้ไม่ด้อยค่า พัฒนาก้าวไกลได้แก่นสาร
สารคดีมีค่าวิชาการ ข่าวชาวบ้านทั่วทิศคอยติดตาม
ข่าวการเมืองเรื่องไหนไม่เคยพลาด ข่าวพระศาสนาต้องไม่มองข้าม
ข่าวเศรษฐกิจติดตามาทุกยาม ข่าวสนามแข่งขันคอยหมั่นมอง
รายการอื่นตื่นตามีสาระ เช่นธรรมะมีไว้ใส่สมอง
รายการโชว์ชิงชัยได้เงินทอง ชอบเปิดช่องสามดูอยู่ทุกวัน
ชอบรายการ *“ไตรภพ ลิมปพัทธ์”* ขอให้จัดอยู่นานสานความฝัน
เพราะว่าคนจนยากมีมากครัน รายการ *“กรรณิกา”* ก็น่าชม
“พิธีกร” รายการนั้นมีเกียรติ แม้พูดเสียดการเมืองบ้างยังเหมาะสม
เพื่อนำแนะแคะไค้ให้สังคม มิใช่พล่อยลอยลมเสียเมื่อไร
ถึงอ้อมน้อยเดี๋ยวนี้เขามีชื่อ กล้วยไม้คือเศรษฐกิจนิมิตใหม่
แต่โรงงานย่านนี้มีมากไป ยังหวั่นไหวมลภาวะจะมากมี
รถผ่านซุ้มวัดสร้างนาม *“นางสาว”* ครั้งเมื่อคราวยังบวชมาสวดผี
ผ้าเหลืองเอ๋ยเลยลามาหลายปี ยังแลสีผ้าเหลืองอยู่เรืองรอง
โอ้สาวใดได้สร้างวัดนางสาว เป็นเรื่องราวสุดที่จักชี้ช่อง
ใครเขาสร้างช่างเขาให้เราปอง คือมุ่งครองธรรมเถิดประเสริฐแล
กระทุ่มแบนแดนดินถิ่นนาข้าว คือเรื่องราวเป็นไปสมัยแม่
ปัจจุบันผ่านมาตาชะแง้ ไม่มีแม้ต้นข้าวให้เราชม

ข้าวขาดนาปลาหายไปจากน้ำ
เมื่อโรงงานเบิกบุกทุกตำบล
ต้องได้อย่างเสียอย่างในทางนี้
สาวทุ่งนาหน้าดำคล้ำมานาน
ถึงสามแยกแปลกตาจากคราเก่า
โอ้ *"วัดดอนไก่ดี"* ศรีอาราม
รถจอดรอพักเดียวก็เลี้ยวกลับ
เราลงนั่งหลังเขาเข้าพอดี
รถวิ่งอยู่ยังสูบน่าทุบนัก
ขี้บุหรี่ปลิวมาน่าเจ็บใจ
ชั่วนิดหนึ่งถึง *"ค่ายกำแพงเพชร"*
ณ ค่ายนี้ที่คราวเราจัดงาน
เมื่อหกสิบพรรษาพระราเมศร
จัดงานบวชถวายองค์พระทรงชัย
ทั้งนายร้อยนายสิบยี่สิบเก้า
หกสิบเก้ารูปงามอร่ามตา
"พระมหาสมบูรณ์" มีคุณยิ่ง
เพราะได้ท่านพลันให้คลายกังวล
รู้จักท่านนั้นมาช้านานแล้ว
เดิมอยู่วัดช่องลมเปลี่ยนสมภาร
อนาคตสดใสในข้างหน้า
คงไม่ชวดบวชอยู่เป็นผู้นำ
รักระเบียบเรียบง่ายไม่เจ้ายศ
เปรียญแปดปราดเปรื่องเรื่องรอบรู้

คูคลองคล้ำทุกเขตคือเหตุผล
จึงเกิดมลภาวะเหลือประมาณ
สิ่งใดดีทำเถิดเกิดแก่นสาร
สาวโรงงานหน้าขาวราวนางงาม
รถเลี้ยวเข้าทางขวามาล้นหลาม
นึกถึงนาม *"หลวงพ่อฮะ"* อัญชลี
เจ้าคนขับหน้าปรุสูบบุหรี่
สุดจะลี้หลบห่างไปทางใด
ไม่รู้จักเกรงกันน่าหมั่นไส้
ปลิวเข้าใส่ดวงตาน่ารำคาญ
รถจอดเสร็จคนลงตรงเข้าบ้าน
เคยขอทหารไปบวชใช่อวดใคร
แสนวิเศษศุภผลมงคลสมัย
นาคมีไม่มากพอจึงขอมา
บวชแล้วเฝ้าสังฆราชสมปรารถนา
เทิดบุญญาในหลวงของปวงชน
ช่วยหลายสิ่งซึ้งใจหลายร้อยหน
เหมือนได้คนเป็นร้อยคอยช่วยงาน
ศิษย์ *"ปู่แก้ว"* เหมือนเพชรเม็ดไพศาล
ย้ายอยู่ย่านวัดป้อมฯพร้อมสอนธรรม
พระเก่าลาโลกเราทุกเช้าค่ำ
นี่แหละคำทำนายให้คอยดู
ไม่เคยลดเรื่องหลักคือนักสู้
มือชั้นครูคิดค้นแต่ผลงาน

รถถึงฝั่งบางปิ้งยิ่งเย็นแล้ว มองเห็นแถวเรือนไทยดูไพศาล
รถจอดติดชิดซ้ายอยู่ไม่นาน ผู้โดยสารลงที่นี่สามสี่คน
รถแล่นไปอีกนิดจอดชิดซ้าย ก็เห็นป้ายบางปลาอย่าฉงน
ลงรถแล้วเดินไปไม่กังวล ข้ามถนนเข้าบางปลำรถพาจร
ผ่านวัดป่าชัยรังสีอันมีชื่อ คนเขาลือร่ำไปไกลกระฉ่อน
"หลวงตาจันทร์" ดั่งจันทราอ่าอัมพร จีนไทยมอญมาไหว้ในทุกวัน
วัดป่าชัยรังสีที่ผ่องผุด ธรรมยุตนิกายได้ตั้งมั่น
ธรรมยุตมหานิกายไม่สำคัญ อยู่ที่สรรค์สิ่งงามตามวินัย
ต่างนิกายใช่แตกแยกธรรมศีล ใครหรือปีนป่ายออกนอกไฉน
พระพุทธองค์ทรงวางกฎอย่างไร พระรูปใดแหวกวงถูกลงทัณฑ์
ย่านวัดป่ามาแล้วแก้วตาพี่ รถเลี้ยวที่ทางสู่ประตูสวรรค์
วัดศรีเมืองเรืองล้ำเกินรำพัน ดั่งเทพสรรค์อินทร์สร้างให้รังรอง
จากวัดร้างสร้างใหม่ใครหนอสร้าง เป็นแบบอย่างเยี่ยมดีไม่มีสอง
"หลวงปู่สัมฤทธิ์" จิตมั่นถือครรลอง ขุดขุมทองริมชลาลุ่มท่าจีน
โอ้วัดเอ๋ยวัดเก่าเขาทิ้งร้าง อุตส่าห์สร้างให้สงฆ์อยู่ทรงศีล
ให้รู้ลดรู้ละรู้ประวีณ ให้รู้ปีนป่ายพ้นจากมลทิน
แลรุ่งโรจน์โบสถ์ใหม่จตุรมุข ศิลป์ประยุกต์เยี่ยมฟ้าค่าควรศิลป์
สมภารดีศรีเมืองดั่งเมืองอินทร์ *"สัมฤทธิ์"* สิ้น *"สมบูรณ์"* ก่อสร้างต่อมา
"พระครูสิริสาครวัฒน์" ถนัดสร้าง กุฏิวางแนวเนาดูเข้าท่า
ทั้งหอฉันหอสวดมนต์ล้นราคา มองซ้ายขวาค่าล้ำงามประเทือง
อารามร่มรื่นตาเมื่อมาเห็น สมที่เป็นแดนพรหมผู้ห่มเหลือง
จากวัดร้างริมชลามารุ่งเรือง เป็นศรีเมืองศรีบ้านเห็นทันตา
ขอให้วัดศรีเมืองรุ่งเรืองโรจน์ ยังประโยชน์โยมญาติสืบศาสนา
ขอให้คนข้างวัดท้นศรัทธา ช่วยรักษาศรีเมืองให้เรืองรอง

อย่ารู้โรยรู้ร้างเหมือนอย่างเก่า
ตราบหลวงปู่ผู้ประเสริฐเปิดขุมทอง
ขอสมภารองค์ใหม่จงไร้โรค
ฐานะครูผู้คิดคอยติดตาม
เมื่อบวชอยู่ครูนี้ที่สอนท่าน
นักธรรมตรีที่สอนป้อนวิชา
ขอให้อยู่สู้ตายในผ้าเหลือง
อันโลกีย์มีห่วงลวงให้เชย
ออกจากวัดศรีเมืองเรืองจรัส
ห้าโมงครึ่งถึงถิ่นแผ่นดินครอง
บางปลาเอ๋ยเคยเนาเมื่อคราวบวช
ก้มลงกราบหลวงพ่อไม่รอรี
หลวงพ่อกล่าว *"เรามันแก่แย่ลงแล้ว*
ทั้งดวงตาฟ่าฟางทั้งสองนัยน์
อายุแปดสิบเอ็ดเยื้อนแปดเดือนกว่า
แขนก็ล้าขาก็ทอดจอดไม่แจว
ฟังหลวงพ่อพลอยให้ใจสงสาร
เมื่อก่อนเคยรับใช้อยู่ใกล้ชิด
ราชบุรีซื้อเสานั้นคราวหนึ่ง
บางเรื่องหรือถือดีไม่มีฟัง
พอสู่โลกโศกสุขได้คลุกเคล้า
เฝ้าวิงวอนสอนลูกใจผูกพัน
อยากเห็นศิษย์ได้ดีเป็นที่ตั้ง
เกิดเป็นคนควรคิดพินิจไว้

อยู่ตราบเท่าท่าจีนรินไหลล่อง
จงคุ้มครองศรีเมืองให้เรืองนาม
มุ่งวิโมกข์หมายลาตัณหาสาม
เก็บเอาความภูมิใจแม้ไกลตา
ท่านสมภารจำได้ไหมเจ้าข้า
มิใช่มาทวงบุญคุณใดเลย
เป็นศรีเมืองศรีบ้านนะท่านเอ๋ย
คนไม่เคยรู้ซึ้งจึงหลงลอง
ย้อนไปวัดบางปลาฟ้าเริ่มหมอง
ค่อยก้าวย่องย่างไปใกล้กุฏี
เช้าเย็นสวดพุทธมนต์จนสุขศรี
ต่างถ้อยทีไถ่ถามความเป็นไป
เหมือนเรือแจวจอดนิ่งไม่ติงไหว
ต้องสวมใส่แว่นหนามานานแล้ว
ความชรารุกรานมาพานแผ้ว
คงไม่แคล้ววันตายหรอกไอ้ทิด"
โอ้อาจารย์ของเราเหล่ามวลศิษย์
และเคยติดตามไปก็หลายครั้ง
ยังซาบซึ้งคำวอนท่านสอนสั่ง
เพราะว่ายังเยาว์วัยในครั้งนั้น
มีลูกเต้าตามติดให้คิดฝัน
คงเหมือนกันกับหลวงพ่อก็ผูกใจ
จึงคอยสั่งสอนศิษย์ผิดตรงไหน
หลวงพ่อได้สอนศิษย์คิดให้เป็น

แม้ปากร้ายใจดีมีใครเหมือน คำตักเตือนตรึกตรองจักมองเห็น
เป็นถ้อยคำพร่ำวอนสอนความเย็น คือความเอ็นดูศิษย์กลัวผิดทาง
สมัยก่อนท่านแกร่งแข็งแรงมาก น้ำชาหมากพลูบุหรี่ไม่มีห่าง
แต่เดี๋ยวนี้บุหรี่ผละพลูละวาง ไม่หยุดสร้างสิ่งที่ล้วนดีงาม
เปิดประวัติวัดบางปลาแต่คราหลัง สร้างแต่ครั้งร.๒ครองสยาม
ราวร.ศ.๔๑พึงติดตาม รามัญนาม *"อุ่น-ขัน"* สร้างสรรค์มา
คุณทวดอุ่นทวดขันนั้นน้องพี่ สกุลชี้ *"ช่องขันปอน"* มอญอาสา
ชักชวนมอญจีนไทยใจศรัทธา ปลุกบางปลาให้มีศรีอาราม
สมัยนั้นย่านนั้นมีสัตว์ป่า นั้นนานาชนิดอยู่ดูล้นหลาม
ทั้งหมู่ป่ากาไก่ในพงงาม กระต่ายตามตื่นตามาชมจันทร์
กระรอกวิ่งชิงไล่ในพงพฤกษ์ กระแตคึกคักไล่ใบพฤกษ์สั่น
กระจาบปร๋อคลอเคลียลูกเมียมัน ไก่ป่าขันเสียงหลงลั่นพงไพร
พังพอนเปลี่ยวเที่ยวนัดกัดงูเห่า ทั้งนกเขาขันคู่ดูเสียงใส
นั่นกระจงหลงแม่มาแต่ไกล หัวขวานใช้ปากเคาะทำเจาะโพรง
ต้นลำพูดูหลามตามตลิ่ง เหล่าฝูงลิงโหนเล่นเป็นโขยง
ต้นแสมมากมายใช้เผาโลง ส่วนต้นโกงกางนำไปทำฟืน
โน่นกระมูนเคียงกระมันนั่นตีนเป็ด เล่าเป็นเกร็ดประวัติไว้มิใช่อื่น
อีกมากไม้หลายสัตว์เคยหยัดยืน บางปลารื่นร่มพฤกษ์ดึกดำบรรพ์
ที่หน้าวัดบางปลามีปลามาก หน้าน้ำหลากแลดูเป็นหมู่นั่น
กาลเวลาพาเวียนเปลี่ยนไปพลัน ผู้เฒ่านั้นท่านเล่าให้เราฟัง
"ลุงหมอเจ๊าะลุงพงษ์" บรรจงเล่า ก็ได้เค้าข้อประวัติวัดหนหลัง
ทั้ง *"ลุงกรุ้ย ลุงชี"* ไม่มีบัง ท่านต่างนั่งเล่าให้ได้จำมา
ทั้ง *"พ่อสี ครองเพชร"* ใช่เท็จถ้อย ทั้ง *"ป้าสร้อยลุงคำ"* จำศึกษา
ทั้ง *"ลุงร่ม เกาะเต้น"* ช่างเจรจา รวมคุณอา *"หมอผ่อง"* ลองถามดู

ทั้ง *“น้าพราย โพธิอบ”* พบต้องถาม โอกาสมีดีงาม *“ถามหลวงปู่”*
ทั้ง *“หลวงพ่อ”* ก็ถามเพื่อความรู้ เห็นทางปู่ปูมประวัติวัดบางปลา
ทั้ง *“ลุงไล้ แก้วดวงเทียน”* ก็เพียรถาม เพราะด้วยความอยากรู้สู้ใฝ่หา
ทั้ง *“ลุงเกิด ชาวน้ำ”* เคยถามมา รวมทั้ง *“น้ามโหรี”* มีน้ำใจ
น้องหลวงปู่ผู้หนึ่งซึ่งคอยถาม ก็ได้ความรู้มาหาน้อยไม่
ทั้ง *“ลุงเผือน”* เยือนมาวัดคราใด ก็ถามไว้ให้เล่าทุกคราวเยือน
กราบแทบตักนักเล่าแต่คราวก่อน ขอเขียนกลอนเกร็ดประวัติวัดอย่าเคลื่อน
ตรงใดลูกลืมไปดลใจเตือน บางปลาเหมือนมิ่งอารามงามเพริศแพร้ว
ประวัติที่มีค่านำมาเขียน ให้คนเรียนรู้ค่าว่าแจ่มแจ๋ว
กราบ *“ทวดอุ่มทวดขัน”* อันวามแวว ผู้ชวนแผ้วถางป่าสร้างอาราม
บ้านท่านอยู่บางปลาฝั่งหน้าวัด ท่านถือสัจจะเคร่งคนเกรงขาม
แม้ชีวิตสิ้นแล้วยังแวววาม รับรองนามท่านไม่ตายตามตน
ฐานะลูกบ้านเกาะเจาะลงเล่า หยิบยกเอาเรื่องที่มีเหตุผล
ทวดทั้งสองครองธรรมล้ำกมล จึงเป็นคนคิดสร้างวัดบางปลา
กุฏิแรกแปลกตาหลังคาจาก แต่ว่ามากด้วยบุญมีคุณค่า
ค่อยต่อเติมเพิ่มพัฒนามา ทั้งศาลาสร้างต่อพอประมาณ
ประมุขสงฆ์องค์แรกแจกคำเขียน นาม *“เปรียญ”* เลิศบุญคุณไพศาล
เคร่งวินัยใฝ่ธรรมล้ำด้วยญาณ คนทั่วย่านบางปลาพานิยม
วัดน้อยน้อยค่อยสร้างอย่างประหยัด บุญบ่มวัดบางปลามาเหมาะสม
คนแถวย่านบ้านอื่นยังชื่นชม อารามร่มรื่นชัฏสงัดจัง
หลวงพ่อเปรียญเพียรธรรมงามด้วยศีล ลุ่มท่าจีนแซ่ซ้องทั่วสองฝั่ง
บ้านเกิดท่านนั้นไซร้แม้ไม่ดัง คืออยู่ยังปลายคลองเกาะ *“หมอเจ๊าะ”* แจง
รามัญเรียก *“เกลิงฮะหล่าน”* เลยบ้านไร่ ไม่มีใครค้นคว้านำมาแต่ง
หากปล่อยไปไม่นำมาสำแดง เดือนปีแปลงเปลี่ยนไปไร้หลักอิง

ท่านผู้เฒ่าเล่าไว้ก็ตายหมด คนจะจดจำด้วยปากก็ยากยิ่ง
ท่านผู้เฒ่าเล่ามาเชื่อว่าจริง มิใช่ลิงหลอกเจ้าจงเข้าใจ
แม้ประวัติชาติยังอ้างหลักฐาน คือคำขานคนเก่าเคยเล่าไป
เขียนประวัติวัดต้องมองการณ์ไกล เขียนสิ่งใหม่ทิ้งเก่าไม่เข้าการ
ประวัติวัดคัดแต่งแห่งที่สาม โอ้อารามเราอยู่รู้แก่นสาร
หมายเชิดชูบูชาบูรพาจารย์ ยกตำนานมาแต่งให้แจ้งใจ
ราวพ.ศ. *"สองสามสองห้า"* ศก หนึ่งทารกดุจฟ้าส่งมาให้
พ่อและแม่แน่นอนมอญมาไกล เมื่อเติบใหญ่ได้บวชไม่ชวดบุญ
นามบิดามารดาไม่ปรากฏ ผู้เขียนหมดปัญญาอย่าทำฉุน
เพราะมิอาจคาดเดาเจ้าประคุณ โปรดการุณย์สักหนเพราะจนใจ
ราวร.ศ.๒๒ครองเพศพระ เมื่อบวชละเรื่องนี้บวชที่ไหน
บวชวัดเกาะเจาะจงชี้ลงไป พระรูปใดเป็นอุปัชฌาย์อย่าถามเลย
ตอบไม่ถูกเดาไม่ออกบอกไม่ได้ ถามผู้ใหญ่หลายครั้งต่างนิ่งเฉย
ทั้งหมอเจ๊าะก็เพียรตามถามท่านเคย ท่านก็เอ่ยว่าไม่รู้อยู่ทุกยาม
บวชแล้วได้ไปอยู่วัดตองปุ บวชแล้วมุมานะละกามสาม
เมื่อมาอยู่วัดบางปลาสง่างาม ขอเรียนตามผู้เฒ่ามาเล่าดู
อายุท่านนั้นเล่าราว *"สี่สิบ"* พรายกระซิบให้ฟังอยู่ข้างหู
จากชนะสงครามตามที่รู้ แล้วมาอยู่วัดบางปลาอีกช้านาน
โบสถ์มุงจากฝากไว้ให้หลังหนึ่ง ภายหลังจึงพังไปคล้ายสังขาร
เกิดแล้วดับลับหายไปตามกาล ใครจะค้านคัดอยู่ให้รู้ไป
เมื่อวันเคลื่อนเดือนคล้อยปีลอยลับ หลวงพ่อดับจิตลงอย่าสงสัย
ราว ร.ศ. *"แปดสิบห้า"* ท่านคราไคล ศิษย์อาลัยหลวงพ่อพอพอกัน
ประมุขสงฆ์องค์แรกชีพแหลกแล้ว ดุจโพธิ์แก้วโค่นลงไม่คงมั่น
อันความดีที่หลวงพ่อก่อไว้นั้น ไม่มีวันเวลามาทำลาย

ศิษย์รุ่นหลังอย่างเราเฝ้าค้นคว้า
ประวัติเก่าเล่าอ้างอย่างไม่อาย
"เปรียญ" ร้างบางปลาใช่ลาร้าง
ศิษย์เปรียญเพียรธรรมล้ำวิชา
เคร่งวินัยใคร่ธรรมค่อยพร่ำสอน
ความเมามัวชั่วร้ายมิป่ายปีน
ราว ร.ศ. สี่สิบห้ามหาสวัสดิ์
บ้านปากเกร็ดตอนบนนนทบุรี
บวชโบสถ์วัดบางปลาหลังคาจาก
อาคมขลังสั่งสมบ่มการุณย์
หลวงพ่อนุตสุดงามด้วยความรู้
โบสถ์จากพังสร้างใหม่ใคร่ยืนยัน
โอ้โบสถ์เอ๋ยโบสถ์เก่ายกเก้ายอด
"หนึ่งร้อยสิบสี่ปี" ที่สร้างมา
ศาลาใหญ่ได้สร้างไว้หลังหนึ่ง
ทั้งศาลาท่าน้ำเลิศอัมพร
ควรอนุรักษ์สักอย่างท่านสร้างไว้
ว่าโบสถ์นี้ชี้เนาแต่เบาราณ
อันเมืองเก่าเขายังอนุรักษ์
ซ่อมโบสถ์เก่าเอาไว้ใช้อ้างอิง
ประวัติศาสตร์ชาติสวยด้วยของเก่า
โอ้โบสถ์เก่า *"เก้ายอด"* จงปลอดภัย
โอ้โบสถ์เอ๋ยโบสถ์เก่าท่านเก้ายอด
โบสถ์นี้บวชคนมานับช้านาน

นำเรื่องมาบอกกล่าวเล่าขยาย
ไม่เสียดายได้ถามจดจำมา
ศิษย์ทั่วบางยก *"พ่อนุต"* สุดสง่า
เป็นศรีท่าจีนชุ่มลุ่มท่าจีน
ให้ชาวมอญจีนไทยใฝ่ธรรมศีล
จิตประวีณไว้งามเด่นความดี
ก็อุบัติทารกนุตพิสุทธิ์ศรี
ยี่สิบปีครบบวชมิชวดบุญ
บวชแล้วพากเพียรไปไม่ว้าวุ่น
คอยค้ำจุนเจือศิษย์นิจนิรันดร์
ประหนึ่งตู้ไตรปิฎกยกตั้งมั่น
โบสถ์ปูนนั้นเนาอยู่คู่บางปลา
จะอยู่รอดนานไหมให้กังขา
กลุ่มอาจาฮะจิดหย็อดยอดพระมอญ
กุฏิซึ่งสร้างไว้ไม่หยุดหย่อน
บัดนี้จรจากหายไปตามกาล
เพื่อชี้ให้ดูเห็นเป็นหลักฐาน
เป็นพยานบอกเล่าว่าเก่าจริง
ไว้เป็นหลักอ้างยุคเก่าทุกสิ่ง
ใครคิดทิ้งโบสถ์เก่าเหมือนเมาไป
อย่าคิดเมามัวมองแต่ของใหม่
ซ่อมแซมให้เห็นวิจิตรพิสดาร
อย่าให้วอดวายไปคล้ายสังขาร
เป็นวิหารเก่ารั้งก็ยังดี

หลวงพ่อเฒ่าเก้ายอดท่านยอดยิ่ง
เพราะเป็นมิ่งพระมอญบวรศรี
เป็นพระแท้แก่กล้าบารมี
สาครบุรีท่านใหญ่ในพระมอญ
ยอดนักเทศน์เมตตาแต่คราหลัง
ยอดนักนั่งวิปัสนาเมื่อคราก่อน
ยอดวิชาอาคมขลังศีลสังวร
ขอเล่าย้อนประวัติย้ำเกียรติกำจาย
ยุคของท่านนั้นวิเศษเกร็ดประวัติ
หลักฐานหยัดยืนอยู่มิรู้หาย
สามสิบเอ็ดกรกฎาฟ้าเพริศพราย
พระฤาสายเสด็จยังวัดบางปลา
ร.ศ. *"หนึ่งสองสาม"* ความบ่งชัด
องค์กษัตริย์สูงส่งองค์ ร.ห้า
"ประพาสต้น" คนเขาเล่ากันมา
ทั้งเจ้าฟ้าเจ้านายนับหลายองค์
พระบรมโอรสาธิราชเจ้า
ภายหลังพระผ่านเผ้าเนาสูงส่ง
"พระมหาธีรราชเจ้า" สืบเผ่าพงษ์
จักรีวงศ์เกริกฟ้าสง่างาม
นับเป็นศรีเป็นศักดิ์อนรรฆค่า
เป็นเกียรติแก่บางปลาใครกล้าหยาม
แม้ปีเดือนเคลื่อนไปหลายยุคยาม
แต่ว่าความหลังอยู่คู่บางปลา
โอ้รอยเอ๋ยรอยพระบาทประพาสต้น
แม้ปีพ้นผ่านไปฤาไร้ค่า
ประวัติมีชี้ตามความเป็นมา
แวะทำอาหารเช้าเมื่อคราวนั้น
แม้ชั่วครู่ชั่วยามโอ้ความหลัง
บางปลายังชมบุญคุณพระขวัญ
ประวัติเลิศล้ำค่าขึ้นมาพลัน
ปัจจุบันเด่นหาวดั่งดาวเดือน
ให้ลูกหลานรุ่นหลังยังรับรู้
ว่ารุ่นปู่รุ่นย่าหาใดเหมือน
ชาวบางปลาพาปลื้มไม่ลืมเลือน
ความหลังเตือนตามติดนิจรันดร
แม้ครั้งหนึ่งซึ่งองค์พระทรงศักดิ์
เสด็จพักวัดบางปลาเมื่อคราก่อน
แวะทำครัวเสวยเสร็จเสด็จจร
นับเป็นพรพูนประวัติเฉกฉัตรชัย
ยุคหลวงพ่อเก้ายอดเยี่ยมที่สุด
จึงต้องขุดประวัติเก่ามาเล่าใหม่
ให้เห็นความงามเด่นความเป็นไป
แม้ยุคไหนก็ไม่เท่าเก้ายอดเลย
ลุมาถึงซึ่งร.ศ.หนึ่งสองเก้า
มีเรื่องเล่าเลิศศรีพี่น้องเอ๋ย
"หมอเจ๊าะ" เห็นเหตุการณ์ท่านภิเปรย
ขอเชิญเชยชมประวัติวัดบางปลา

"กรมหลวงชุมพร" บวรศรี
มุ่งพระทัยใคร่ลองผองวิชา
หลวงพ่อนุตบุตรพระตถาคต
ทุกค่ำเช้าภาวนาคุมอารมณ์
"กรมหลวง" มุ่งหน้ามาจองของ
หลวงพ่อนุตสุดล้ำเพียรบำเพ็ญ
กรมหลวงเริ่มลองของพ่อนุต
ที่ว่าลองของนั้นเป็นฉันใด
"องค์ชุมพร" สำรวมจิตคิดคาถา
เป็นกระต่ายหมอบลงอยู่ตรงนั้น
หลวงพ่อนุตหยุดนิ่งหยิบสิ่งหนึ่ง
ชั่วอึดใจให้จำท่านบำเพ็ญ
กระต่ายวัดกระต่ายวังต่างแข่งขัน
กระต่ายวังยังล้าจึงปราชัย
ท่านผู้เฒ่าเล่าไว้อีกหลายเรื่อง
กรมหลวงลองยิงซึ่งผ้ายันต์
พระบิดาดอกประดู่รู้แก่จิต
จึงทรงสร้างศาลาไว้หมายบูชา
สามศาลาปรากฏจด ร.ศ.
ลดองค์เป็นเช่นศิษย์คิดเทิดเทิน
เคยเห็นคุณกมลเขลามาเข้าวัด
ชนชายน้ำศาลาพาทำลาย
ศาลานี้มีค่ามาแต่ก่อน
เพื่อยืนหยัดวัดล้ำทางตำนาน

พระทัยมีมุ่งมาดปรารถนา
"คุณหลวงใช่" ทูนว่าทางอาคม
ประพฤติงดงามสิ้นศีลเหมาะสม
รู้จักข่มจิตไว้ให้เยือกเย็น
จะเป็นทองแท้ไหมทรงใคร่เห็น
ท่านต้องเป็นทองแท้จงแน่ใจ
เริ่มตรงจุดเป็นจริงนั้นสิ่งไหน
คือลองใช้ผ้าเช็ดหน้ามาประชัน
ทรงเสกผ้าซับพระพักตร์ประจักษ์มั่น
และก็พลันกระดิกหางอย่างใจเย็น
ผ้าแดงซึ่งเช็ดน้ำหมากจากที่เห็น
เสกเสร็จเป็นกระต่ายเปลี่ยวเที่ยววิ่งไป
เหมือนประชันเชิงวิชาก็ว่าได้
กระต่ายในวัดเปลี่ยวเกี่ยวรางวัล
นับต่อเนื่องนำคาถามาแข่งขัน
กระสุนนั้นไม่ออกบอกกันมา
เชื่อสนิททุกอย่างสิ้นกังขา
วัดบางปลาปูมประวัติวัดเจริญ
"หนึ่งสองเก้า" เนาต่อขอสรรเสริญ
บนทางเดินเด่นตาศาลาราย
ขับรถลัดข้ามถนนจนเสียหาย
ไอ้พวกควายมันน่าด่าประจาน
อนุสรณ์สูงศักดิ์ทางหลักฐาน
ให้ลูกหลานรู้เห็นความเป็นไป

วัดบางปลาครานั้นท่านพ่อนุต เกียรติสูงสุดสมภารกว่าท่านไหน
เฉพาะวัดรามัญท่านบวชไว้ จึงเป็นใหญ่ยิ่งกว่าพระรามัญ
เป็นพระสหายพระมหาสมณเจ้า เคยไปเฝ้าวัดบวรฯนอนที่นั่น
กลับบางปลามาเล่าการเฝ้านั้น ต่างจำกันมาเล่าคราวต่อมา
ใช่นั่งเทียนเขียนเพลินเกินหลักฐาน ยอดสมภารผู้นี้ย่อมมีค่า
ท่านผู้เฒ่าเล่าไว้คล้ายตำรา วัดบางปลาเปี่ยมประวัติเกินตัดตอน
ลุ พ.ศ. สองสี่ปีห้าห้า ชาวบางปลาหมองไหม้ใจทอดถอน
หลวงพ่อนุตสุดล้ำเลิศอัมพร ดับขันธ์จรจากหล้าศิษย์อาลัย
ดุจฝนแล้งแห้งผากจากแหล่งหล้า ดุจดวงอาทิตย์ดับโลกหลับไหล
ดุจคนเดียวเที่ยวหลงกลางพงไพร ดุจคนไม่มีทรัพย์แสนอับจน
ดุจเด็กอ่อนนอนแผ่แม่ทอดทิ้ง ดุจกระทิงถูกล่ากว่าร้อยหน
ดุจไฟป่าลามไหม้สิ้นสายชล ดุจร่วงหล่นลงทะเลอยู่เอกา
ดุจเรือน้อยลอยฝืนโต้คลื่นใหญ่ ดุจนกไม่มีแม่เที่ยวแลหา
ดุจทุ่งร้างทางเปลี่ยวเดินเดี่ยวมา ดุจบิดามารดรจากจรไป
วัดบางปลาคราล่วงหลวงพ่อนุต ก็ประดุจดั่งที่ชี้เปรียบให้
ชาวบางปลาหน้าคว่ำร่ำอาลัย มองทิศไหนซ้ายขวามากอาวรณ์
สมัยท่านนั้นมีศักดิ์ศรียิ่ง เป็นความจริงแจ้งไว้ในกาลก่อน
พระจอมรัฐฉัตรสยามเลิศอัมพร เสด็จจรบางปลาสง่างาม
คราวทำศพหลวงพ่อนุตสุดยิ่งใหญ่ มอญจีนไทยมาจนล้นสนาม
ทั้งทางบกทางเรือเหนืออาราม ผู้คนหลามล้นวัดยัดเยียดกัน
ปราสาทสร้างเก้ายอดสูงสอดฟ้า นับเป็นปราสาทสวยด้วยสีสัน
โลงมอญสวยด้วยศิลป์ทุกชิ้นชั้น เหมือนเทวัญเนรมิตไม่ผิดเลย
งานศพสมภารมอญแต่ก่อนนั้น เขาทำกันยิ่งใหญ่ไม่นิ่งเฉย
เรื่องโรงครัวทั่วไปเล็กไม่เคย ไม่ให้เย้ยเยาะงานเรื่องการกิน

เช้ากลางวันยันเย็นเคยเห็นอยู่
มีให้ผู้คนกินกันไม่สิ้น
เตากระทะตั้งวางกลางลานดิน
หุ้งข้าวรินน้ำข้าวเขาไม่ทำ
ทั้งหมูเนื้อเหลือประมาณด้านปลาผัก
ไก่แกงฟักกินกันวันยังค่ำ
แกงหน่อไม้ใส่หมูดูรสล้ำ
เขียวหวานนำเนื้อวัวนี่ครัวมอญ
ผัดเปรี้ยวหวานจานใหญ่ได้ส่วนสัด
ที่ถนัดผัดหมี่มีมาก่อน
ขนมจีนน้ำยาเมืองสาคร
กินเมื่อร้อนรสเด็ดเผ็ดพอดี
ทั้งฝอยทองมองดูคู่ทองหยิบ
ทองหยอดจิบน้ำชาพาสุขศรี
ขนมชั้นคู่ขนุนพูนจานมี
หม้อแกงสีผิวสวยเต็มถ้วยชาม
ต้มถั่วดำทำกันในงานศพ
ของหวานครบของคาวชาวสยาม
พระเณรผองย่องมาเหลืองอาราม
เขียนเล่าตามผู้เฒ่าเล่าให้ฟัง
ทั้งกลิ่นธูปควันเทียนเวียนตลบ
ต่างจุดนบน้อมไว้ดั่งใจหวัง
ญาติโยมมุ่งทอดผ้ามาปะดัง
พระเรียงนั่งพิจารณาผ้าสบง
กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
พระผู้งดงามอยู่ในหมู่สงฆ์
เป็นจอมปราชญ์ปิ่นพระเชื้อพระวงศ์
พระได้ทรงเสด็จมาบัญชางาน
พลับพลาประทับสร้างไว้ใกล้หลังโบสถ์
เป็นที่โจษจันบุญคุณไพศาล
เสริมบุญญาบารมีศรีสมภาร
ให้ลูกหลานรู้เห็นความเป็นมา
ไม่มียศก็เหมือนได้เลื่อนยศ
คนต้องจดจำไปถึงภายหน้า
คนรุ่นปู่รู้คุณเป็นบุญตา
วัดบางปลาเปี่ยมประวัติถึงปัจจุบัน
เมื่อทำศพหลวงพ่อเฒ่าท่านเล่าไว้
ไอ้เข้ใหญ่โผล่ตัวทำหัวสั่น
เวียนวนอยู่หน้าวัดน่าอัศจรรย์
เหมือนมาวันทำบุญคุณสมภาร
หลวงพ่อเฒ่าเก้ายอดทอดร่างลับ
นามประดับเด่นแน่นฝากแก่นสาร
เจ็ดสิบเก้าปีพรากจากไปนาน
ฝากผลงานงามประวัติอัศจรรย์
เมื่อบางปลามาสิ้นสมภารนุต
วัดไม่หยุดอยู่คงดำรงมั่น
"หลวงพ่อทรง" ครองวัดถัดมาพลัน
ประวัติวันปีเกิดกำเนิดมี

ลุ ร.ศ. ๘๓ ตามปีขาล
"พุธวาร" เวลาเลิศราศี
ทารกทรงลงเกิดเลิศชีวี
เมื่อ ร.๔ ครองราชย์บัลลังก์
ท่านอยู่บ้านบางปลามาแต่เกิด
นับว่าเลิศล้ำได้ ณ ภายหลัง
ร.ศ. ๑๐๔ นี้พึงฟัง
ท่านก็ตั้งใจตนละมลทิน
บวชเป็นพระละบ้านลาภารกิจ
ชีพอุทิศเทิดวัดศาสน์ทั้งสิ้น
หลวงพ่อทรงทรงธรรมล้ำชีวิน
สร้างแผ่นดินวัดบางปลาสง่างาม
ฉายาท่านตั้งว่า *"ลุวาหะ"*
ท่านเป็นพระดุเก่งคนเกรงขาม
ตั้งใจก่อต่อเติมเสริมอาราม
นับเป็นความภูมิใจในสมภาร
หอสวดมนต์ท่านสร้างไว้หลังหนึ่ง
สร้างต่อพึงพบเห็นเป็นวิหาร
ชอบขุดสระน้ำไว้เพื่อใช้งาน
ทั้งชาวบ้านวัดได้ใช้กันมา
แต่สระยาวสระกลมถูกถมสิ้น
ด้วยสวะดินเลิกใช้เหมือนไร้ค่า
ทุกวันวัดจัดนำน้ำบางปลา
คือน้ำบาดาลใสมาใช้แทน
สมัยก่อนสระใหญ่ใช้ประโยชน์
บ้านวัดโปรดปรานใช้ไม่หวงแหน
แต่บางคราวมีเรื่องถึงเคืองแค้น
เมื่อควายแล่นลงสระได้ฉะกัน
หลวงพ่อทรงโกรธมากจากเรื่องนี้
ถึงกับชี้หน้าว่าด่าจนลั่น
"สระของกูขุดไว้ใช้เท่านั้น
พวกมึงดันปล่อยควายไม่เคยดู"
สมมุติว่าวิญญาณสมภารทรง
ถ้ายังคงคอยมองสอดส่องอยู่
ใครทำดีมีค่าตีตราชู
"กลบสระกูสร้างโบสถ์ไม่โกรธเลย"
สมัยก่อนใครกล้ามากลบสระ
ต้องได้ฉะกับท่านกันละเหวย
ปัจจุบันนั้นถมขอชมเชย
เพราะไม่เคยได้ใช้ให้ถมทิ้ง
เดี๋ยวนี้บ่อบาดาลนั้นมีพร้อม
เราต้องยอมรับว่ามีค่ายิ่ง
หากเก็บสระเก่าไว้ใช้ก็จริง
คงมีสิ่งปะปนมากมลทิน
สิบเก้าปีที่พ่อทรงคงสร้างสาน
เป็นสมภารวัดบางปลามาทั้งสิ้น
อายุหกสิบหกปีดับชีวิน
เมื่อแผ่นดินเปลี่ยนฐานการปกครอง

ศพท่านทรงคงตั้งอย่างเรียบง่าย
โลงมอญลายลวดดีสีผุดผ่อง
เขียวขาวแดงแต่งเติมเพิ่มสีทอง
สีม่วงข้องเกี่ยวขับงามจับตา
งานศพสมภารทรงคงไม่ใหญ่
บ้านเมืองไม่มีขวัญหวั่นผวา
เมื่อบ้านขัดวัดค่อยน้อยศรัทธา
ธรรมดาธรรมดาไม่ว่ากัน
สรุปเรื่องหลวงพ่อทรงลงแค่นี้
เรื่องอื่นมีมากมายใช่เรื่องสั้น
เผาสมภารผ่านไปก็หลายวัน
บางปลาพลันได้ชมบุญสมภาร
สมภารใหม่ใครหรือท่านชื่อ *"แขก"*
นับแต่แรกบวชมาจิตกล้าหาญ
ละโมหันตัณหามาแสนนาน
ประวัติท่านงดงามความเป็นไป
"พ.ศ.สองสี่หนึ่งศูนย์" วิบูลย์กิจ
วันอาทิตย์ปีมะโรงฟ้าโปร่งใส
คุณพ่อสุนแม่นับปลื้มจับใจ
สวรรค์ให้บุตรที่มากมีบุญ
เป็นเพศชายกายงามมีความหมาย
สมชาติชายปริสุทธิ์บุตรพ่อสุน
"ศิริโวหาร" วานจำนามสกุล
มีพระคุณต่อมาน่ายินยล
เด็กชายแขกแรกเกิดเลิศล้ำค่า
ให้บิดามารดามุสร้างกุศล
จากเด็กน้อยเติบกล้าสมค่าคน
บุญได้ดลใจผ่านสู่มารดา
ให้บอกกับพ่อขอลาบวช
โดยสงฆ์สวดเป็นพระละตัณหา
พ.ศ.สองสี่สามศูนย์ตามมา
ท่านอำลาปากลัดตัดอาลัย
เมื่อบวชอยู่หลวงปู่แขกแปลกกว่าเพื่อน
ไม่ชอบเยือนเยี่ยมบ้านแต่กาลไหน
อยู่วัดเงียบเรียบงามตามวินัย
น้อมจิตใจภาวนาคุมอารมณ์
ไม่เคล้าคละด้วยหมู่อยู่อย่างพระ
แต่ไม่ละกิจวัตรจัดเหมาะสม
รักสันโดษโปรดปรานการจงกลม
ไม่นิยมเก็บทรัพย์ไว้กับตัว
กิจของสงฆ์ลงโบสถ์โปรดปรานนัก
สวดมนต์หนักแน่นดีไม่มีมั่ว
คุณสมบัติจัดว่าเคร่งพระเกรงกลัว
ศีลเป็นรั้วธรรมเป็นเขตมากเมตตา
นับแต่วันท่านได้น้อมกายบวช
ประพฤติยวดยิ่งในไตรสิกขา
ท่านพูดน้อยถ้อยคำล้ำราคา
เป็นวาจาสัจจ์ที่ไม่มีตาย

ชีพหลวงปู่ชูธรรมงามด้วยศีล มอญไทยจีนจิตปองน้อมของถวาย
ไม่ติดรสอาหารหลากมีมากมาย ลาภทั้งหลายรับไว้ไม่เมามัว
หลวงปู่คือมือพรหมเป็นร่มศิษย์ ชั่วชีวิตเชื่อได้ไม่เคยชั่ว
ยามเดินนั่งนุ่งห่มดูสมตัว ไม่ปล่อยตัวติดยศจิตงดงาม
เหรียญหลวงปู่รู้กันนั้นมีค่า บัดนี้หายากแท้แม้รุ่นสาม
ทั้งผ้ายันต์ดับไฟได้ทุกยาม ถ้าใครถามมีบ้างไหมตอบไม่มี
แต่หลวงปู่อยู่ในใจทุกเมื่อ เพราะว่าเชื่อหลวงปู่ชูราศี
ยกหลวงปู่อยู่กับใจต้องได้ดี พาลไพรีรอดพ้นผจญมาร
ยึดหลวงปู่ดูใจไม่เคยฝ่อ กับหลวงพ่อวัดปากน้ำอันล้ำค่า
ใจยึดจุดพุทโธดับโกรธา แผ่เมตตาให้ศัตรูทุกผู้ไป
สัมมาอรหังขลังที่สุด สลับพุทโธหนอก็ยังได้
พุทธธรรมคำสอนคือพรชัย แขวนพระไว้จงรู้ต้องชูธรรม
มีหลวงปู่แขวนคอแต่ก่อบาป กรรมจักสาปแช่งให้ได้ตกต่ำ
แขวนหลวงปู่รู้ไว้ไม่ก่อกรรม ต้องรู้คำของหลวงปู่เป็นครูเรา
แขวนหลวงปู่รู้ไว้ต้องไม่เบ่ง เลิกอวดเก่งพองลมเที่ยวข่มเขา
ใครแขวนเหรียญหลวงปู่อย่าดูเบา ต้องยกเอาองค์หลวงปู่ขึ้นบูชา
สัญลักษณ์หลวงปู่รู้จักทั่ว ไม่เมามัวทั้งหมดแม้ยศฐาน์
ใครมีเหรียญและผ้ายันต์เป็นขวัญตา ต้องรู้ค่าเทิดใส่เกล้าไม่เมามัว
ไม่เคยดุด่าว่าบรรดาพระ ไม่เคยสะสมกิเลสเหตุโฉดชั่ว
ไม่หลงใหลได้ปลื้มจนลืมตัว ไม่เคยหัวเราะร่าออกท่าทาง
โกรธไม่เป็นเด่นนักในหลักนี้ ยิ้มนิดมีพอดูเห็นอยู่บ้าง
นี่คือภาพหลวงปู่ผู้ละวาง ต้นสว่างกลางไสวปลายสวยดี
สว่างมาสว่างไปในภพญาติ สมภูมิปราชญ์เพื่อธรรมนำวิถี
ประพฤติธรรมงามเด่นเป็นปูชนีย์ ทุกเดือนปีเปี่ยมธรรมงามนอกใน

ตั้งแต่บวชอวดได้ว่าใหญ่ยิ่ง
เป็นพระจริงหมดจดจิตสดใส
พบเพียงหน้าพาเห็นธรรมเด่นใจ
แม้ชีพไม่มีหนอก็เหมือนมี
สิ่งที่ว่านั้นหรือเกียรติชื่อเสียง
ได้ฝากเยี่ยงอย่างให้ไว้แทนที่
คือคุณธรรมล้ำค่าบรรดามี
ตราบวันนี้วันไหนไม่ตายตาม
พอทำศพหลวงพ่อทรงลงเสร็จกิจ
เจ้าคุณธิตวัดตึกปรึกษาถาม
อาจารย์แขกคือพระผู้ละกาม
อยู่อารามนี้มานับช้านาน
มีพรรษาสูงสุดเป็นจุดเด่น
พระและเณรซาบซึ้งถึงชาวบ้าน
สมควรนำตำแหน่งแห่งสมภาร
ท่านอาจารย์แขกเด่นเห็นคู่ควร
พรรษาที่สี่สิบห้าน่านับถือ
อายุหรือหกสิบห้าค่าครบถ้วน
บ้านวัดร่วมรู้เห็นเป็นขบวน
ขอเชิญชวนให้ร่วมวงจงมาฟัง
สมภารองค์ที่สี่วัดมีแล้ว
ดุจโพธิ์แก้วกางร่มสุขสมหวัง
พร้อมตำแหน่งอุปัชฌาย์ค่าเด่นดัง
ท่านได้นั่งบวชลูกศิษย์ทุกทิศไป
ลุพ.ศ.สองสี่เก้าสี่นั้น
ได้รับสัญญาบัตรนิรัติศัย
"พระครูสมุทรวุฒาจารย์" อันเกรียงไกร
อายุได้แปดสิบสามเด่นความดี
แม้ท่านเป็นพระครูรู้ทั่วทิศ
บรรดาศิษย์เรียกหลวงปู่อยู่อึงมี่
หลวงปู่นั้นท่านไม่ใฝ่ทางนี้
จะเป็นนี่เป็นไหนไม่สำคัญ
ท่านเป็นตัวของตัวไม่มัวปลื้ม
ยศเหมือนยืมเขามาจึงน่าขัน
แท้จริงใจใฝ่ผละละกามนั้น
จึงจะบรรลุถึงซึ่งนิพพาน
มัวติดยศติดศักดิ์ทำยักท่า
มีแต่พาให้หลงวัฏสงสาร
ชีวิตเอ๋ยเลยไปไม่อยู่นาน
ทั้งชาวบ้านชาววัดและชาววัง
ไปไม่กลับหลับไม่ตื่นหาฟื้นไม่
มียศใหญ่ไร้ยศล้วนหมดหวัง
ใครฤๅยุดชีพไว้ให้จีรัง
ควรจะตั้งใจสนเตือนตนเอง
ศิษย์พ่อเฒ่าเก้ายอดปลอดโปร่งยิ่ง
เป็นพระจริงจิตยวดไม่อวดเบ่ง
แม้ชีพดับลับร่างไม่วังเวง
ไปฟังเพลงศีลธรรม์อันรื่นรมย์

ยุคหลวงปู่ปู่ฐานการศึกษา ปรับปรุงอารามใหม่ให้เหมาะสม
ศาลาใหญ่ไม้สักมักนิยม เสาใหญ่กลมมะค่าแท้นั้นแน่นอน
ศาลาใหญ่ได้ท่านอาจารย์สัมฤทธิ์ เป็นผู้คิดสร้างไว้สมัยก่อน
โอ้หลวงเอ๋ยหลวงตาศิษย์อาวรณ์ ท่านด่วนจรจากไปเสียไกลตา
เมื่อก่อนนั้นท่านอยู่ช่วยชูวัด ศาลาหยัดอยู่ยงคงคุณค่า
ถังน้ำใหญ่ใบหนึ่งซึ่งอยู่มา ถังหลวงตารับน้ำฝนฉ่ำเย็น
ท่านสร้างไว้ใช้ดีมิได้เหมือน เป็นสิ่งเตือนใจแท้ยามแลเห็น
อีกถังหนึ่งซึ่งท่านอาจารย์เกร็น สร้างไว้เป็นประโยชน์ควรจดจำ
ต่อภายหลังหลวงตาท่านลาจาก ไม่อยู่ฟากวัดศิริฯหนึ่งฉนำ
จากวัดลัดสู่วัดร้างสร้างถิ่นธรรม เป็นผู้นำวัดศรีเมืองจนเรืองรอง
พระหลวงตามาบวชใช่อวดอ้าง เป็นแบบอย่างเยี่ยมที่ไม่มีสอง
ไม่กล่าวเท็จเด็ดขาดสมธาตุทอง ท่านชอบท่องเที่ยวธุดงค์ไปองค์เดียว
เมืองเชียงตุงมุ่งหน้าไปมาแล้ว มโนแน่วมนัสปองธุดงค์เดี่ยว
บางครั้งเคยพบมหิงส์กระทิงเปรียว ใจท่านเกี่ยวเกาะติดจิตเมตตา
ท่านเคยเล่าให้ฟังนั่งในกลด มีหมู่มดมากมายไต่แข้งขา
ต้องนั่งตรึกนึกในภาวนา มดกลับลาร้างกลดไปหมดเลย
สติท่านมั่นคงธุดงค์วัตร แม้พบสัตว์เสือสางก็ยังเฉย
ท่านถือว่าถ้ากรรมมากล้ำเกย ยอมสังเวยชีพเพื่อให้เสือกิน
หมู่ม้งเย้าเผ่าอีก้อก็เคยผ่าน กะเหรี่ยงย่านไทยใหญ่ไปมาสิ้น
ประสบการณ์ด้านธุดงค์ลงเดินดิน หลวงตายินดีนักรักจะเดิน
เป็นคู่สวดบวชใครไว้ก็มาก เมื่อท่านจากจงมั่นสรรเสริญ
ศิษย์คนใดใฝ่ผิดคิดล่วงเกิน ขอชวนเชิญไปกราบที่วัดศรีเมือง
ขอขมาอย่าให้ใจมีบาป เมื่อท่านทราบย่อมงดโทษปลดเปลื้อง
ศิษย์ทั้งหลายใจมุ่งหมายรุ่งเรือง ต้องไม่เยื้องยักท่าคุณอาจารย์

วัดบางปลาอารามโอ้ความหลัง สมภารสั่งสมบุญคุณไพศาล
ยุคหลวงปู่ฟูเฟื่องเรื่องผลงาน ก่อรางฐานทางธรรมล้ำราคา
โรงเรียนธรรมสร้างไว้ด้วยไม้สัก นับเป็นหลักแหล่งให้ได้ศึกษา
คุณ *"ลุงไล้ แก้วดวงเดือน"* ทุ่มศรัทธา ออกเงินตราสร้างไว้ใหญ่พอดู
พระสอนธรรมนำบุกเบิกยุคต้น บางปลาบนส่งพระไล้ให้มาอยู่
มายุคหลังยังเห็นเด่นด้วยครู เมื่อหลวงปู่ย่างเข้าเก้าสิบปี
ครูสอนธรรรมร่ำลือชื่อ *"บัณฑิต"* มวลหมู่ศิษย์ติดกันเกรียวเชียวหนอนี่
เป็นยอดครูรู้กันสอนชั้นตรี พลอยได้ดีเพราะท่านปั้นเรามา
พุทธประวัติจัดสอนทุกตอนเยี่ยม ความรู้เปี่ยมกระทู้ธรรมสอนล้ำหน้า
ธรรมวิภาคหลากหลายในตำรา วินัยพาให้ซึ้งถึงวินัย
ท่านแยกแยะและให้ศิษย์ไต่ถาม ถึงถ้อยความท่านกล่าวเข้าใจไหม
ทั้งเณรพระจะถามถ้อยความใด ท่านตอบได้เรียนสนุกทุกวิชา
ครูสอนดีนี้ติดถึงศิษย์ด้วย เป็นหลักช่วยชูหลักทางทักษา
ศิษย์ซาบซึ้งจึงจำต่อตำรา ภายหลังมาเป็นครูจึงรู้จริง
วัดบางปลาคราก่อนเคยสอนอยู่ ยึดเยี่ยงครูบัณฑิตคิดทุกสิ่ง
ประวัติมีชี้ไว้ใช้อ้างอิง ถ้าทำนิ่งเฉยไว้เกรงไม่รู้
ความจริงนี้มีครูอยู่อีกมาก ใจนึกอยากยกย่องเฝ้ามองอยู่
ทั้งพี่โชติพี่จรตอนเป็นครู นับเป็นผู้รู้ซึ้งซึ่งวินัย
ท่านทั้งสองสึกหาลาเพศสิ้น ต่างย้ายถิ่นฐานเก่าเนาถิ่นใหม่
"โชติ" เปลี่ยนนาม *"อำนวย"* หวังอวยชัย เดี๋ยวนี้ได้อยู่ดีที่ *"ชุมพร"*
ส่วนอาจารย์บัณฑิตที่ศิษย์รัก ดำรงศักดิ์ศรีอยู่เป็นครูสอน
นาม *"เสฐียร เกาะสมุทร"* รุดจากจร ลาสาครบุรีไปนับหลายปี
คนเราเลือกที่กำเนิดเกิดมิได้ ที่อยู่ไซร้เลือกทำกินทุกถิ่นที่
ครูเสฐียรเปลี่ยนไปอยู่สระบุรี สำหรับพี่จรตายไปนานแล้ว

"หลวงพี่สง วงศา" เมื่อคราก่อน ท่านเคยสอนธรรมวินัยได้คล่องแคล่ว
พระรุ่นพี่มีบุญคุณฉายแวว กลับวัดแถวบางสี่คตก็งดงาม
บุญทั้งปวงหลวงปู่มีครูมาก ภายหลังจากกันไปหลายสนาม
ที่สึกหนอก็หลงสู่ดงกาม อยู่อารามต้องเชื้อเนื้อพระแท้
เป็นอะไรให้จริงอย่าทิ้งเพศ บวชเป็นเปรตสึกเถิดประเสริฐแน่
พระเหมือนคนใครเล่าจะเฝ้าแล เมื่อเราแพ้เพศพระสึกผละไป
อยู่อย่างพระประเสริฐเลิศคุณค่า ปวงประชาซึ้งซาบก้มกราบไหว้
ศีลต้องล้ำธรรมต้องเลิศเกิดกับใจ เคร่งวินัยใจเมตตาน่ากราบกราน
พระที่อยู่หมู่มากต้องรักหมู่ ต้องรอบรู้อะไรให้แก่นสาร
รักระเบียบเรียบร้อยคอยเข้าฌาณ รู้สมานสมัครไว้ด้วยไมตรี
อย่าเห็นงามทำผิดแม้นิดหนึ่ง เพศพระจึงแจ่มใสในศักดิ์ศรี
อย่าหลงเป็นเช่นพระอลัชชี ใช่อวดดีดอกหนาอย่าถือความ
โอ้บางปลามาร่ำถึงความหลัง เคยได้นั่งเล่นดูหมู่มะขาม
เสาหงส์เอ๋ยเคยอยู่คู่อาราม เหลือเพียงนามเสาหายเหมือนไร้คุณ
บางปลาเอ๋ยเคยอยู่รู้เกือบหมด คนไหนงดงามใจใครเฉียวฉุน
คนไหนบาปหยาบช้าหรือการุณย์ คนไหนขุนคนไหนโคนคนไหนม้า
พิกุลเอ๋ยเคยออกดอกเต็มต้น ยามร่วงหล่นลงดินมิสิ้นค่า
แม้ดอกเหี่ยวแห้งยับเห็นกับตา หากแต่ว่ากลิ่นหอมน่าดอมดม
ดุจพระดีมีศีลส่งกลิ่นหอม ให้คนน้อมนบอยู่ดูสวยสม
ดั่งคนที่มีธรรมพูดคำคม ให้คนชมเชยไหว้ในความดี
วัดบางปลามีพิกุลหลายรุ่นอยู่ จากรุ่นปู่รุ่นอามารุ่นพี่
อายุไม่ใช่น้อยเกินร้อยปี แถมยังมีรุ่นใหม่ให้ร่มเงา
บรเพ็ดเผ็ดขมมาล้มหาย แสนเสียดายต้นหว้านกกาเหว่า
เมื่อก่อนจับกิ่งหว้ามานานเนา กระจิบเจ้าเคยจับก็ลับเลือน

กระรอกเอ๋ยเคยวิ่งตามกิ่งไม้ เคยเห็นไต่ต้นลานพาลไล่เพื่อน
แลอารามความหลังยังตามเตือน นกเขาเถื่อนหลงถิ่นมาบินวน
นกเอี้ยงเอ๋ยเคยเถียงกันเสียงขรม คงสู่สมผิดคู่ดูสับสน
กระจอกผินบินผละต้นมะยม เสียดายร่มจามจุรีมีมานาน
กระแตลามาไม่มีให้เห็น ทุกสิ่งเป็นอดีตมาพาพ้นผ่าน
หมู่นกหายไม้หดลดประมาณ เหมือนถูกกาลเวลามาทำลาย
ไก่แจ้เอ๋ยเคยขันประชันเสียง อุตส่าห์เมียงมองหนอก็ลับหาย
โมกข์เคยมีที่กระถางก็วางวาย โกศลตายสิ้นเชื้อไม่เหลือเงา
ข่อยเคยมีลี้เร้นไม่เห็นข่อย ทิ้งส้มป่อยแลเหลียวให้เปลี่ยวเปล่า
กระบูนขึ้นข้างคูอยู่นานเนา หูกวางเข้าแทนได้คงไม่นาน
ไพรขมิ้นสิ้นหายไปทุกแห่ง กระเพาะแดงเข้ายาพาหายผ่าน
ต้นตระกล่ำคงตายไปตามกาล ประดาว่านวายหมดหดหายไป
มะคำไก่ใบระกาก็ลาลับ กระสังดับด้นมาหาเห็นไม่
คูนเคยอยู่คู่วัดสลัดได สมอไทยชุมเห็ดเสด็จจร
เถาวัลย์เปรียงเพียงแลเหลือแต่ชื่อ มาหลงรื้อเรื่องต้นไม้สมัยก่อน
ขอเพียงแต่จิตใจไทยจีนมอญ อย่ารู้คลอนแคลนรักสามัคคี
เพราะทวดอุ่มทวดขันสร้างสรรค์วัด ยังยืนหยัดอยู่ยงคงศักดิ์ศรี
จารึกนามบางปลากว่าร้อยปี สิ่งใดดีควรรักษาอย่าดูเบา
เห็นมะขวิดคิดไปแล้วใจหาย ต่างล้มตายเหลือน้อยดูหงอยเหงา
เห็นมะขวิดคิดเห็นเช่นคนเรา ยุให้เขาเข้าใจผิดแล้วขวิดกัน
พวกยุแหย่แส่ตนเรื่องคนอื่น ปากมันลื่นเหลวไหลไม่สร้างสรรค์
ใครเชื่อถ้อยพลอยพล่ามไปตามมัน มีแต่วันหมองไหม้ในกมล
นั่นมะพลัดนับได้ไม่มีค่า อยู่บางปลานานปีเคยมีผล
ใช้มะพลับย้อมผ้าว่าสีทน อยากเห็นคนย้อมสีดีตรงใจ

ไม้มีแก่นแสนทนไม่โค่นล้ม　　แม้ถูกลมแรงผ่านยังทานได้
ดุจคนดีมีธรรมประจำใจ　　ไม่หวั่นไหวเพราะลมปากถากถางตน
สารภีมีดอกออกขาวเหลือง　　อายุเนื่องนับได้หลายกาลฝน
ส่งกลิ่นหอมย้อมยวนชวนกมล　　มีน้อยต้นเต็มทีเคยมีมา
ต้นไม้ผองกรองอากาศปราศมลพิษ　　สมควรคิดปลูกไว้ใฝ่รักษา
ต้นไม้ที่มีคุณเป็นบุญตา　　อยากเห็นปรากฏแน่นทั่วแผ่นดิน
บางปลาเอ๋ยเคยมีศรีต้นเกตุ　　ไม่รู้เหตุใดมาลาสูญสิ้น
สมอพิเภกล้มไปไม่แจ้งจินต์　　มะลิกลิ่นหอมกรุ่นก็สูญไป
ที่เหลือหลงดงมะพร้าวเท่าที่เห็น　　เพราะคงเป็นไม้ผลคนกินได้
พฤกษาอื่นดื่นตาเข้ายาไทย　　*"สมุนไพร"* พลอยลับไปกับตา
ต้นไม้เก่าเท่าที่มีเหลือหลง　　สะเดาดงคงอยู่คู่เงาะป่า
อนิจจังทั้งหลายในโลกา　　วันข้างหน้ามาใหม่อาจไม่มี
ต้นชบาลาดินสิ้นทุกต้น　　เหมือนมีคนโค่นให้ตายหรือนี่
ทั้งยี่โถโอ้ว่าต้นราตรี　　มาลับลี้เลือนหายเสียดายนัก
โอ้ต้นสร้อยร้อยปียังมีอยู่　　ไม่เหลือหมู่ไม้หรือคือต้นสัก
มะขามยังรั้งหมู่อยู่พร้อมพรัก　　เสมาหักเหี้ยนหายไม่มีแล้ว
หางจระเข้เร่หามาไม่เห็น　　ว่านนี้เป็นสมุนไพรเนื้อใสแจ๋ว
กระดังงามาตายไม่เหลือแวว　　สนเรียงแถวเป็นคู่อยู่ริมทาง
นั่นละมุดสีดาหน้าส้วมเก่า　　ผลติดเนาทุกปีไม่มีสาง
ริมคูวัดก่อนนี้มีโกงกาง　　บัดนี้ถางทิ้งโล่งคงจำเป็น
ต้นโพธิ์พระผละใบไปบ้างแล้ว　　รอบโพธิ์แก้วโกศยังตั้งให้เห็น
โพธิ์พระยืนต้นอยู่ดูเยือกเย็น　　ลบลำเค็ญของใจให้เพ่งโพธิ์
ใบโพธิ์พลิ้วพลิกกลับรับลมหนาว　　หายใจยาวเข้าไว้คลายโมโห
ยามเพ่งในใจก้องท่องนโม　　หรือพุทโธทำใจให้เบิกบาน

เพ่งพิศโพธิ์โอ้ว่าพาให้คิด　　โพธิ์ศักดิ์สิทธิ์สูงใหญ่คุณไพศาล
คือโพธิ์ศรีที่องค์พระทรงญาณ　　ประทับผ่านพ้นถามความมืดมน
โอ้พระองค์ทรงญาณนิพพานแล้ว　　ธรรมยังแพร้วเพริศหล้าสถาผล
คอยโอบอุ้มคุ้มครองใจผองชน　　ให้ห่างพ้นภัยบาปที่หยาบช้า
โลกสิ้นทุกข์สุขได้มิใช่อื่น　　เพราะชนชื่นชมพระศาสนา
ยึดวินัยใฝ่ธรรมนำชีวา　　พระศาสดามีบุญคุณอนันต์
ตราบโลกนี้มีธรรมพระสัมพุทธ　　มวลมนุษย์ยังหมายใจยึดมั่น
มุ่งประพฤติยึดธรรมนำชีวัน　　โลกย่อมสันต์สุขได้หายมัวเมา
เห็นต้นโพธิ์โอ้ว่าพาให้คิด　　ถึงชีวิตเรายังไม่สร่างเศร้า
พ่อแม่พรากจากถิ่นสิ้นร่มเงา　　กระดูกเนาโกศตั้งข้างโพธิ์ทอง
กระดูกกิ่งจงใจเข้าไปกราบ　　ให้กิ่งทราบใจหลานนั้นหม่นหมอง
มาคนเดียวเปลี่ยวใจเมื่อได้มอง　　กระดูกน้องและพี่ที่เดียวกัน
เห็นโกศเก่าเศร้าใจใคร่จักเปลี่ยน　　ได้แต่เวียนวนอยู่หดหู่ขวัญ
นั่งยองยองมองไปใจตื่นตัน　　ก่อนจะหันหลังลาแสนอาลัย
ทั้งที่รู้อยู่ว่าบรรดามนุษย์　　ต้องถึงจุดจบลงอย่าสงสัย
อันหักอื่นหมื่นหักออกจากใจ　　ย่อมหักได้ไม่ยากจะหักลา
แต่หักใจไม่คะนึงถึงแม่พ่อ　　ยากยิ่งหนอเพราะใจเฝ้าใฝ่หา
จากวันศุกร์ที่สี่เดือนมีนา　　ยี่สิบห้าปีพรากพ่อจากไป
นับแปดปีที่แลแม่ไม่เห็น　　ลูกลำเค็ญครวญอยู่แม่รู้ไหม?
คิดถึงแม่แลพ่อก็อาลัย　　มาครั้งใดใจหมองก็ต้องมา
โอ้โบสถ์เอ๋ยโบสถ์เก่ายุค *"เก้ายอด"*　　เสากร่อนคอดควรจักรีบรักษา
โบสถ์เก่าบอกตอกย้ำล้ำราคา　　มีคุณค่าควรจักพิทักษ์ไว้
โบสถ์เก่าเอ๋ยเคยให้หลายคนบวช　　ตั้งแต่ทวดปู่พ่อหนอบวชให้
ทั้งรุ่นอาน้าต้องครองผ้าไตร　　พี่น้องได้บวชอยู่หลายผู้คน

“หลวงจู๊เฮง” เก่งจังได้สร้างโบสถ์
“อำแดงบัว” เบิกบานสานบุญตน
มอญจีนไทยใฝ่ดีเป็นที่สุด
ศก *“สองสี่สองศูนย์”* พูนศรัทธา
เมื่อพ.ศ. *“สองสี่หกสอง”* ซ่อม
ซ่อมได้สามสิบปีมีราคิน
“ผู้ใหญ่ไล้” ใจบุญคุณย่า *“เวก”*
ทั้ง *“พ่อเล็กแม่นิ่ม พิมพ์รัตน์”* ตรง
โบสถ์เก่าซ่อมสองครั้งยังอยู่ได้
จากซ่อมสร้างหลังสุดหยุดดำเนิน
ปูนผุกร่อนล่อนลาฝาผนัง
เท่าที่พบผ่านตาพาหวั่นใจ
เห็นโบสถ์ใหม่ได้สร้างอย่างสง่า
ญาติ *“พระรอม ทองรักษ์”* จักเชิดชู
มีโบสถ์ใหม่ไม่ว่าอย่าลืมเก่า
สนองบุญคุณค่าครูอาจารย์
ของเก่าที่มีค่าอย่ารื้อทิ้ง
ขอกราบตักทั่วไปไทยจีนมอญ
ให้บางปลาปราโมทย์อุโฆษชื่อ
วัดบางปลาค่าล้ำสุดสำคัญ
จีนต่อเติมเสริมสร้างอย่างต่อเนื่อง
มอญไทยจีนร่วมใจใต้ร่มธง
สมัยเก่าเล่าว่าบางปลานี้
หมอหลายหมอมุ่งมาสู่อาราม

“พ่อนุต” โปรดเป็นประธานการกุศล
ประชาชนร่วมกันสร้างสรรค์มา
“หลวงพ่อนุต” นำชัยไปข้างหน้า
วัดบางปลามีโบสถ์ใหม่ให้แผ่นดิน
เพื่อถนอมโบสถ์ไว้มิให้สิ้น
กาลกัดกินผนังกร่อนปูนร่อนลง
สองท่านเสกทรัพย์มาค่าสูงส่ง
เข้าร่วมวงรับซ่อมพร้อมออกเงิน
กาลเปลี่ยนไปหลายปีที่นานเนิ่น
เดือนปีเดิน *“สี่สิบสอง”* ปีล่องไป
เสาหน้าหลังแลมองพาหมองไหม้
จะพังลงเมื่อไหร่มีใครรู้
จิตวันทาน้อมนบไม่ลบหลู่
น้อมทรัพย์สู้สร้างไว้นับหลายล้าน
ปรับปรุงเอาให้เห็นเป็นแก่นสาร
เพื่อทุกท่านจะได้ให้ศีลพร
เก็บเป็นสิ่งสูงสุดอนุสรณ์
ไหว้วิงวอนว่าให้ใฝ่รักกัน
ให้เขาลือร่ำถึงซึ่งสวรรค์
เพราะรามัญสร้างไว้ไทยร่วมวง
แลรุ่งเรืองล้ำฟ้าค่าสูงส่ง
บางปลาคงคู่ฟ้าสง่างาม
ช่างมากมี *“สมุนไพร”* ให้ล้นหลาม
ที่ทราบนามนั้นหนอคุณ *“หมอยนต์”*

ทั้ง *"หมอพร หมอผ่อง"* ย่องมาบ่อย
"แดนดงยา" ค่าล้ำค่าตำบล
"หลวงตาฤทธิ์" รู้กันท่านยอดหมอ
คนถูกของต้องมาหาทันใด
ใครต่างรู้คาถาหลวงตาฤทธิ์
อาคมขลังพลังจิตคิดมั่นคง
บางปลาเอ๋ยเคยงามดุจน้ำเพชร
คนได้ดีมีวิชามาจากวัด
ศาลาเก่าคราวหลังยังเห็นอยู่
ยามได้มองของเก่าแต่เบาราณ
ว่าลูกหลานเหลนดูยังรู้ค่า
โรงเรียนวัดโรงเรียนบ้านในย่านนี้
ศาลาเก่าหลังโบสถ์เคยโดดเด่น
"หลวงพ่อนุต" สุดดีที่สร้างไว้
สมัยก่อนความรู้ของครูนั้น
ยุคต่อมา ม.๓ ยังวามแวว
วัดบางปลาเจริญรุดไม่หยุดยั้ง
ยุคหลวงปู่แขกไซร้ไม่มีอาย
"สมุทรวันราษฎร์บำรุง" ค่าสูงส่ง
"พระครูสมุทรวุฒาจารย์" สานเมตตา
"กำนันวัน ทองชิว" เหมือนนิ้วชี้
ทั้งสองท่านนับหรือคือแสงเทียน
ความเจริญเดินรุดไม่หยุดยั้ง
รื้อไปสร้างหลังวัดจัดที่ไว้

นับเป็นร้อยสมุนไพรในแห่งหน
ใช้ทั้งพ่นต้มกินสิ้นโรคภัย
ใครเป็นต้อตาแดงรักษาได้
ท่านก็ใช้น้ำมนต์พ่นรดลง
แสนศักดิ์สิทธิ์เพราะท่านนั้นเป็นสงฆ์
สมเป็นวงวานหมอ *"โกมารภัจจ์"*
เพราะมีเกร็ดประวัติงามเป็นความสัตย์
แดนจารอัดธรรมวินัยลงใบลาน
ให้เรารู้เรื่องเห็นเป็นหลักฐาน
เหมือนวิญญาณคนเก่าเฝ้ายินดี
แม้ศาลามุงบังสังกะสี
บางปลามีการสอนมาก่อนใคร
มิว่างเว้นมวลศิษย์อยู่ชิดใกล้
บัดนี้หรือรื้อไปหลายปีแล้ว
จบแค่ชั้นประถมสี่นี้แจ่มแจ๋ว
ครูแน่แน่วมุ่งอุทิศทั้งจิตกาย
มาเมื่อครั้ง *"กำนันวัน"* ดั่งจันทร์ฉาย
โรงเรียนชายหญิงจัดพัฒนา
ตั้งอยู่ตรงใต้วัดจัดศึกษา
เสริมบุญบารมีไว้ให้โรงเรียน
ช่วยนั่นนี่มีบุญคุณเหนือเศียร
แม้กาลเปลี่ยนแปลงยังกระจ่างใจ
ต่อภายหลังโรงเรียนเปลี่ยนที่ใหม่
สามสิบไร่แลดูครูยินดี

โรงเรียนประถมสมนามให้ความหวัง
ชื่อเสียงดังเด่นได้ไว้ศักดิ์ศรี
"พระครูสาครวุฒิชัย" ใจอารี
ท่านมอบที่สามสิบไร่ให้เพิ่มเติม
สร้างโรงเรียนมัธยมสมหลักฐาน
วัดช่วยการศึกษามาส่งเสริม
บางปลางามล้ำค่ามาแต่เดิม
มีแต่เพิ่มพูนพิพัฒน์ร่วมจัดแจง
บ้านได้บุญหนุนนำค้ำจุนพระ
อาหารประเคนให้ในทุกแห่ง
พระเณรดีชี้ธรรมยกสำแดง
ธรรมทอแสงส่องทิศไม่ผิดทาง
ยุคหลวงปู่ปูฐานการศึกษา
งานยังปรากฏเห็นเด่นกระจ่าง
คลี่ประวัติวัดบางปลาออกมากาง
"คน-พระ" สร้างสิ่งดีไม่มีตาย
สามสมภารท่านดับกลับสวรรค์
ลุถึงวันศุกร์ที่สี่สุรีย์ฉาย
มกราหน้าหนาวเล่าบรรยาย
จวนจะสายสองโมงครึ่งตะลึงงัน
ระฆังย่ำร่ำกลองก้องลานวัด
ความสงัดเงียบลาผวาขวัญ
กลองระฆังดังรัวรู้ทั่วกัน
นับเป็นวันตื่นเช้าที่เหงาทรวง
ศกสองห้าศูนย์หกโอ้อกเอ๋ย
หลวงปู่เคยกราบไหว้ไปแดนสรวง
ศิษย์ทั้งผองหมองเศร้าเหงาแดดวง
น้ำตาร่วงหล่นพรูไม่รู้ตัว
พระเณรขรึมซึมเศร้าเหงาไปสิ้น
บ้านทั่วถิ่นทุกข์เศร้าเหงาไปทั่ว
ที่เคยปลื้มขรึมเศร้าลืมเมามัว
บอกกับหัวใจว่าแสนอาลัย
ท่านผู้เฒ่าคราวยายไม่วายร่ำ
ที่เพ้อพร่ำเพราะคงปลงมิได้
หักสิ่งอื่นฝืนหักลงจากใจ
คิดว่าไม่ยากนักใจหักลง
แต่หักใจให้ล่วงจากหลวงปู่
แม้แต่หมู่เณรพระไม่ประสงค์
ปุถุชนซุ่มรักเกินจักปลง
และยังคงครวญอยู่รู้แก่ใจ
"เก้าสิบหก" ปีผ่านนับนานอยู่
ที่หลวงปู่เป็นมาหาน้อยไม่
"เจ็ดสิบห้า" พรรษาครองผ้าไตร
ไม่หลงใหลได้ปลื้มหรือลืมตน
ร่างนอนหงายกายตรงปลงสังขาร
นิ้วประสานสอดกระชับไม่สับสน
สงบเงียบเรียบง่ายคลายกังวล
ยกจิตพ้นสภาวะเวทนา

เมื่อชีพอยู่ดูได้ว่าไร้บาป จิตซึมซาบซึ้งในไตรสิกขา
ทุกโมงยามค่ำเช้าเฝ้าตรวจตรา ควบคุมอารมณ์ไว้ให้สำรวม
ฉันหวานคาวเคล้าคละปะปนทั่ว ไม่ลืมตัวให้ตัณหามาสิงสวม
ด้วยดวงใจใฝ่ธรรมไม่กำกวม จิตไม่หลวมเหลวไหลไร้ทิศทาง
สงบมาสงบไปในทุกสิ่ง เป็นความจริงจิตใจใสสว่าง
แสนประเสริฐเลิศพระผู้ละวาง แจ้งกระจ่างจิตตนไร้มลทิน
เย็นวันนั้นสี่โมงสรงน้ำศพ ศิษย์มานบน้อมไหว้ไม่สร่างสิ้น
สรงน้ำเสร็จเปลี่ยนผ้าใหม่ใช้ลินิน ศิษย์ต่างผินหน้าทิ้งซึ่งจีวร
โกลาหลบนวัดเห็นชัดอยู่ ศิษย์หลวงปู่รักหลวงปู่อยู่แต่ก่อน
ศรัทธาท้นล้นใจในทุกตอน ไทยจีนมอญรักหลวงปู่รู้กัน
สบงจีวรเก่าเอาไปกราบ ใครว่าบาปเราว่าไม่ใจยึดมั่น
เปลี่ยนผ้าเสร็จใส่โลงทองเข้าห้องพลัน สวดเจ็ดวันไม่พอสวดต่อไป
สวดเฉพาะวันพระไม่ละทิ้ง นี่คือสิ่งที่ศิษย์คิดทำให้
เมื่อครบห้าสิบวันลงทันใด ทำบุญใหญ่อีกหนคนมากมาย
ครบร้อยวันนั้นย้ำทำบุญอีก มิได้หลีกเลี่ยงเฉยทำเลยหาย
หนึ่งปีเศษเก็บศพครบบรรยาย จัดถวายเพลิงศพครบสามวัน
ท่านจากฟ้ามาดินถวิลฟ้า ท่านจากหล้าแล้วได้ไปสวรรค์
ศพไม่เหม็นเห็นชัดช่างอัศจรรย์ คนมากันไกลใกล้มากมายมา
ทั้งทางเรือทางรถจดจำได้ งานจัดใหญ่ยิ่งเกินประเมินค่า
บังสุกุลชักกันทุกวันเวลา ศิษย์ศรัทธาถ้วนทั่วทุกตัวคน
พระเณรมาร่วมงานเหลืองลานวัด บ้างมาจัดโรงน้ำชาหากุศล
บางวัดรับพลุตะไลไฟพุ่มปน บางวัดขน *"ลูกหนู"* จุดสู้กัน
ปราสาทตั้งครั้งนี้มีเก้ายอด โลงมอญสอดสีสวยด้วยสีสัน
ไฟฟ้าพราวราวว่าท้าดาวจันทร์ ดั่งสวรรค์เนรมิตไม่ผิดเลย

เรื่องโรงครัวพัวพันวันยังค่ำ
คนครัวทำกันไปไม่อยู่เฉย
เรื่องหุงข้าวเตาใหญ่ใครภิเปรย
มิได้เคยพักหยุดสักชุดเดียว
ศพสมภารวานจำเป็นตำรับ
เรื่องกินรับรองได้ว่าไม่เหนียว
ยิ่งวัดมอญวอนได้จำไว้เทียว
ยิ่งกว่าเที่ยวเทศกาลงานใหญ่โต
ทั้งหมูเนื้อผักปลาสารพัด
คาวหวานจัดแจงอยู่ดูอักโข
ศพสมภารชั้นผู้ใหญ่คล้ายร่มโพธิ์
จัดได้โก้เพราะว่าสามัคคี
ประการหนึ่งซึ่งศิษย์จิตกุศล
พระและคนคิดจักเทิดศักดิ์ศรี
เพื่อหลวงปู่ผู้ทำแต่ความดี
บารมีบ่มมานับช้านาน
ศิษย์ทั้งมากหากไม่จัดใหญ่แล้ว
คงไม่แคล้วคนเขาจะกล่าวขาน
ศิษย์หลวงปู่ดูดายไม่เอางาน
หน้าจะม้านกันหมดอดสูใจ
หลวงปู่แขกแตกดับลับเรือนร่าง
รูปหล่อว่างแทนตนคนมาไหว้
ยี่สิบแปดปีพรากท่านจากไป
ความหลังไม่มีจางเลือนลางเลย
โลภไม่เป็นเห็นชัดจนบัดนี้
โกรธไม่มีให้มองพี่น้องเอ๋ย
หลงสิ่งอื่นชื่นใจก็ไม่เคย
ทุกภาพเผยชี้ชัดประวัติงาม
ฐานะศิษย์คิดศัพท์คำนับน้อม
สิ่งใดหอมหวนอยู่คู่สยาม
น้อมนำบวงหลวงปู่ผู้เรืองนาม
กราบด้วยความจงรักและภักดี
ท่านชื่อแขกแปลกไหมมิใช่แขก
ถึงนามแผกเผ่าไทยไว้ศักดิ์ศรี
จากประวัติคัดให้แลแต่น้อยนี้
เป็นเครื่องชี้บ่งชัดน่าทัศนา
พระราชทานเพลิงศพจบสิ้นแล้ว
ร่มโพธิ์แก้วต่อไปใครกันหนา
ประมุขสงฆ์องค์ใหม่ที่ได้มา
ตั้งท่านอาจารย์สุธีร์ในปีนั้น
เจ้าคณะตำบลแต่งตั้งแต่ปีก่อน
ตั้งแต่ตอนหลวงปู่สิ้นสังขารขันธ์
ได้สองเดือนพอดีกับสี่วัน
จนปีผันผ่านมาอีกห้าปี
จึงแต่งตั้งอุปัชฌาย์งามหน้าหนาว
ตกต้นราวกุมภาเสริมราศี
ศกสองห้าหนึ่งหนึ่งซึ่งเลขดี
เพิ่มบารมีมาบ่มบุญสมภาร

ศกสองห้าหนึ่งสี่ชี้ชัดมั่น คือห้าธันวาคมสมคำขาน
เฉลิมพระชนมพรรษาอ่าโอฬาร พระราชทานสัญญาบัตรพัดพระครู
นาม *"สาครวุฒิชัย"* คุณไพศาล สร้างผลงานมากมายไว้งามหรู
เสริมสร้างสานการศึกษาไว้น่าดู เป็นแรงชูเชิดวัดพัฒนา
มิได้สร้างแต่วัดชาติก็สร้าง ทั้งหนทางทั้งสถานการศึกษา
โรงเรียนโลกโรงเรียนธรรมล้ำศัทธา ผลงานปรากฏอยู่คู่ฟ้าดิน
ประมุขสงฆ์ที่ห้าน่าเลื่อมใส ด้วยจิตใจมั่นคงและตงฉิน
บวชมิใช่หมายผลาญชาวบ้านกิน บวชเพื่อยินดีผละกามละวาง
นอนดึกดื่นตื่นเช้าเท่าที่รู้ ชีวิตอยู่อย่างพระละทุกอย่าง
ขยันมากเช้าเย็นมิเว้นวาง มีแต่สร้างซ่อมวัดพัฒนา
ซ่อมของเก่าสร้างใหม่มีให้เห็น ท่านจึงเป็นพระที่มีคุณค่า
สิ่งใดดีชี้ทางสร้างศรัทธา วัดบางปลาเปลี่ยนไปในทางดี
สร้างศาลาท่าน้ำไว้สามหลัง หอระฆังสูงเด่นเป็นราศี
ถนนปูนมากมายในวัดมี สถานที่ทั่ววัดจัดปรับปรุง
ศาลาใหญ่หนึ่งหลังไว้ตั้งศพ เมรุเผาครบครันอยู่ดูเรืองรุ่ง
ศาลาเปรียญหลวงพ่อทรงดำรงผดุง กระเบื้องมุงมุมใหม่ไว้สวยงาม
โรงครัวยาวใหญ่โตดูโอ่อ่า คนไปมาผ่านต้องไม่มองข้าม
มุ่งปรับปรุงศาลาวัดอาราม เพื่อเทิดนาม *"กรมหลวง"* ของปวงชน
กุฏิงามสามหลังสร้างขึ้นใหม่ เป็นทรงไทยไม้สักประจักษ์ผล
หอยาวใหญ่ใช่อวดหอสวดมนต์ เสาหลายต้นกลมโตโชว์ผลงาน
เสานี้หรือซื้อหามานานแล้ว ซื้อจากแถวราชบุรีมีหลักฐาน
เราผู้หนึ่งซึ่งได้ไปมานาน ศึกษาธิการจังหวัดคนจัดแจง
เสาต้นหนึ่งครั้งนั้นเพียงพันสอง ต้องสั่งจองเคยไปดูหลายแห่ง
มะค่าแต้ต้นใหญ่ใช้แข็งแรง เนื้อนั้นแกร่งตาปูยู้ทุกตัว

ซื้อมาแล้วนำฝังคูข้างวัด ขอยืนหยัดเรื่องนี้ใช่ชี้มั่ว
เพราะจำได้ใช่ว่าหูตามัว เพราะเคยพัวพันมานับช้านาน
เมื่อไปซื้อนอนค้างกลางเมืองราชฯ จำไม่คลาดเคลื่อนชี้ที่หลักฐาน
มีน้าพรายใต้วัดร่วมจัดการ ทั้งสมภารและเราเนาสามคน
สิ่งใดจำนำมาให้ปรากฏ กลัวคนจดจำพลาดอาจสับสน
วัดบางปลาค่าล้ำในตำบล คงได้ยลเรื่องราวที่กล่าวมา
พระหลวงพ่อก่อสร้างอย่างถี่ถ้วน อารามล้วนแลเด่นเป็นสง่า
ล้วนเพิ่มพูนศรีประวัติวัดบางปลา ควรศึกษาประวัติท่านเป็นฉันใด
๒๑ กุมภาฟ้าไม่ฉ่ำ แรมแปดค่ำวันอังคารม่านฟ้าใส
ตรงเดือนสามยามดีซี้โชคชัย นับอย่างไทยท่านชี้ว่าปีจอ
ศกสองสี่ห้าสามล้ำราศี เด็กชาย *"ที"* ถือเกิดกำเนิดหนอ
ทุ่งกระโหลกโชคล้นคือต้นตอ ปลื้มใจพ่อ *"ตุ้ย"* แท้แม่ *"ขอด"* มอญ
คุณพ่อท่านเชื้อจีนนิทานเล่า คุณแม่เผ่าพงษ์รามัญแต่กาลก่อน
อำเภอท่านบ้านแพร้วแพรวคำพร เมืองสาครบุรีศรีอำแพง
เดิมชื่อ *"ที"* ทีหลังตั้งชื่อใหม่ นำสมัยชื่อ *"สุธีร์"* มีศัพท์แสง
"ปราชญ์ที่มีดีงาม" คำศัพท์แจง ท่านเขียนแปลงเป็น *"สุธี"* มีเหมือนกัน
จบ ป.๔ ที่วัดหัดอ่านเขียน จากโรงเรียนวัดบางปลาอุตสาห์ขยัน
อายุสิบสองครองผ้าเหลืองเรืองผิวพรรณ บวชเณรนั้นหนึ่งพรรษาลาสึกไป
ช่วยพ่อแม่ทำนาประสาหนุ่ม ไม่เคยกรุ้มกริ่มหาสีกาไหน
อายุครบยี่สิบปีชี้ชัดไว้ ไปรับใช้คุณชาติราชการ
ทหารเรือเชื้อมอญจีนซ่อนร่าง แต่ทุกอย่างเลือดเนื้อเชื้อทหาร
ลูกประดู่อยู่เรือเชื้อชายชาญ สองปีผ่านปลดออกนอกกรมกอง
อานิสงส์ส่งเสริมเพิ่มราศี *"นายสุธีร์ ต้นโพธิ์"* มโนผ่อง
แม้นานี้มีมากไม่อยากมอง ใจมุ่งครองผ้าเหลืองเปลื้องโลกีย์

๒๗ พฤษภาฟ้าเริ่มฉ่ำ ขึ้นสี่ค่ำเดือนหกตกราศี
ศกสองสี่เจ็ดหกยกอ้างชี้ ตรงกับปีระกาตัดอาลัย
บวชที่วัดพันธุวงษ์ตรงบ้านเกาะ ฉายาเหมาะแก่วันนั่นไฉน
นาม *"ฉันโท"* พระสุธีร์ แสนดีใจ หลวงพ่อรุ่งบวชให้ในครั้งนั้น
ศิษย์พ่อรุ่งรุ่งเรืองธรรมเรืองรุ่ง บวชแล้วมุ่งมานะแสนขยัน
บวชแล้วรุ่งมุ่งธรรมเป็นสำคัญ บวชแล้วหมั่นมุ่งท่องผองตำรา
นักธรรมตรีที่ได้ใฝ่เพียรเพ่ง เรียนไม่เก่งแต่ใจใฝ่ศึกษา
ภายหลังท่านนั้นย้ายไปบางปลา หมายมุ่งมาเรียนนักธรรมอีกตามเคย
นักธรรมโทโอ้ว่าเรียนมามาก สอบได้ยากเย็นไซร้ไม่อยู่เฉย
นักธรรมเอกสอบตกโอ้อกเอย เจ็ดปีเลยสอบได้เพราะใฝ่เรียน
"วิริเย ทุกขมัจเจติ" ความเพียรสิพิสูจน์ได้ไม่แปรเปลี่ยน
"คนล่วงทุกข์ได้เพราะความเพียร" พระสุธีร์เพราะมีเทียนเพียรทางใจ
ทำงานเก่งเคร่งครัดประวัติสวย ไม่สำรวยเร่ร่อนไปนอนไหน
เฉพาะกิจของสงฆ์คงต้องไป จะเที่ยวให้สำราญท่านไม่เคย
สะอาดนอกสะอาดในใจสะอาด ลานวัดกวาดเก็บประจำไม่ทำเฉย
เห็นเศษผงดงขยะไม่ละเลย พระคุณเอ๋ยอวดได้ไม่อายคน
สวดมนต์เก่งเคร่งครัดทำวัตรเช้า เย็นย่ำเฝ้าสวดนำเพียรพร่ำบ่น
สวดมอญไทยได้คล่องทั้งสองมนต์ งามเบื้องต้นเบื้องปลายไว้ความดี
ชอบอบรมพระเณรเป็นกิจวัตร สอนเห็นชัดดีงามทำหน้าที่
หากเห็นศิษย์คนใดไม่เข้าที ท่านต้องรี่เรียกหามาตักเตือน
พูดแต่งานภารกิจให้ศิษย์รู้ คอยอุ้มชูศิษย์ไว้มีใครเหมือน
พระเป็นครูรู้ใช้ให้เงินเดือน ศิษย์ไม่เลือนลืมบุญคุณแน่นอน
เป็นคนตรงบ่งชี้มีสัจจะ สมภูมิพระผู้นำคำสั่งสอน
ศิษย์คนใดใฝ่ดีท่านมีพร *"พี่สุนทร คงศิลป์"* ยินประจำ

เมื่อเล็กหนอหลวงพ่อเลี้ยงไว้เยี่ยงบุตร ไม่เคยหยุดส่งให้ไปเรียนร่ำ
พี่สุนทรบวชพระเจริญธรรม ท่านส่งไปวัดปากน้ำให้ร่ำเรียน
ทั้งทางโลกทางธรรมตามที่ชอบ หลวงพ่อครอบครองอุ้มบุญคุ้มเศียร
แม้สึกแล้วจากพระไม่ละเพียร ยกขึ้นเขียนมิใช่หมายสอพลอ
"สุนทร" ทำความดีจึงมีทรัพย์ เหมือนได้รับพรฝากจากหลวงพ่อ
ศิษย์ใดมีดีล้วนควรเยินยอ ให้ตรงต่อมุทิตาบูชาธรรม
ศิษย์บางปลาเข้ากรุงมุ่งศึกษา ชื่อยังปรากฏอยู่รู้เรียนร่ำ
"ครูเสฐียร ครูปรีดา" อุตสาห์จำ ส่วนที่นำหน้าหรือคือ *"บรรจง"*
"ครูสัมฤทธิ์ ทรัพย์ช่ำ" จำชื่อติด เคยเป็นศิษย์เราแต่เดิมเคยเสริมส่ง
"ครูมณี เผ่าแพทย์" ร่วมแวดวง ทุกคนคงเป็นครูชูความดี
สอน *"ประสิทธิ์ ครองเพชร"* ใช่เท็จถ้อย รักแต่ร้อยเรื่องกลอนอักษรศรี
ความรู้ไซร้ได้มาจากบาลี จึงพอมีความรู้อยู่สร้างงาน
ขุดประวัติวัดบางปลามาเรียงร่ำ ขุดเอาคำมีค่าอย่างกล้าหาญ
ไม่กลัวใครไหนติหรือวิจารณ์ คำคัดค้านของผู้รู้ขอบูชา
ประวัติวัดคัดนี้มีบกพร่อง บางตอนต้องคาดเดาพอเข้าท่า
บางเรื่องนั้นผู้เฒ่าท่านเล่ามา ขอบางปลาปูมประวัติวัดรังรอง
คนบางปลาเดี๋ยวนี้มั่งมีทรัพย์ ใครจะรับหรืออย่างไรไม่ขัดข้อง
ทรัพย์สินเขาเราไม่ไปเที่ยวมอง เป็นเรื่องของส่วนตนไม่ปนกัน
ใครทำบุญเท่าไหร่ดีใจด้วย เช่นพี่ *"ช่วย โพธิ์อบ"* ขอนบขวัญ
อีกมากรายไม่กล้ามารำพัน กลัวเขาหมั่นไส้ว่ามาตอแย
โอ้วัดเอ๋ยวัดบางปลามาไม่บ่อย คนทรัพย์น้อยยามมาทำหน้าแหย
โอ้ท่าจีนรินไหลใฝ่ตาแล ไม่เหมือนแม่น้ำเก่าของเราเลย
ดูสายน้ำคล้ำหมองไม่ผ่องใส ไม่มีใครปกป้องพี่น้องเอ๋ย
พวกโรงงานมันทำเน่าตามเคย คงต้องเผยภาพชั่วทั่วท่าจีน

ที่เจาะจงมุ่งเตือนเหมือนพูดมาก　　เกลียดพวกมือถือสากปากถือศีล
ใช่พูดพล่อยลอยหน้าเข้าหาตีน　　ใครคิดปีนป่ายชั่วรู้ตัวเอง
คนใดเห็นแก่ตนคือคนโฉด　　เตือนหน่อยโกรธทำก๋ามาอวดเก่ง
คนรวยล้ำทำชั่วไม่กลัวเกรง　　สังคมเฮงซวยอยู่หลงบูชา
ท่าจีนเอ๋ยเคยไหลใสสะอาด　　ความขี้ขลาดพาให้ไร้คนกล้า
โอ้บ้านเกาะบ้านเก่าชาวบางปลา　　ช่วยรักษ์ท่าจีนไว้ให้เลิศบาง
พระ　จอมเกล้าราชันประทานยศ　　ส่งเสริมกฎกรรมดีที่มุ่งสร้าง
　หลวงพ่อผู้รู้พละรู้ละวาง　　รู้ยึดทางที่งามตามวินัย
ครู　ของศิษย์คิดชอบกอปรกุศล　　ประพฤติตนดีมาน่าเลื่อมใส
　ชนนิยมสมนามงามนอกใน　　ปากกับใจตรงกันอย่างมั่นคง
สาคร　ธรรมน้ำทิพย์ที่หยิบยื่น　　ให้ชมชื่นชุ่มใจคลายลุ่มหลง
　ความขยันนั้นเด่นชูเป็นธง　　สมศักดิ์สงฆ์ส่งเด่นเป็นศรีเมือง
วุฒิ　ธรรมนำใจให้สุขศรี　　นาม *"สุธีร์"* เทิดบุญคุณผ้าเหลือง
　ละกิเลสเพศพระงามประเทือง　　จึงรุ่งเรืองเลิศล้ำด้วยความดี
ชัย　ชนะละได้ยอดชัยนะ　　นี่คือพระเพียรธรรมนำวิถี
　ในอดีตถูกหยามถูกย่ำยี　　*"พระสุธีร์"* ทนได้เหมือนไม่ทุกข์
สุธีร์　คือมือครูผู้สร้างสรรค์　　มาบวชนั้นมิใช่เมาผลาญข้าวสุก
　โอ้บางปลาอารามเลิศล้ำยุค　　เพราะท่านบุกเบิกสร้างไว้อย่างงาม
ต้น　เหตุดีมีผลดลถึงด้วย　　ศาสน์ที่สวยเพราะพระละองค์สาม
　คือละโลภโกรธหลงพ้นพงกาม　　เดินไปตามจุดหมายคือสายกลาง
โพธิ์　ให้ร่มสมชื่อคือโพธิ์แก้ว　　ท่านบวชแล้วรักดีมีแต่สร้าง
　บรรดาศิษย์ชิดใกล้ได้เห็นทาง　　ยึดเป็นอย่างยิ่งล้ำรุ่งจำเริญ
สม　เป็นผู้รู้ธรรมข้อกำหนด　　สวดได้หมดมอญไทยใฝ่สรรเสริญ
　ศิษย์ได้ดีชี้ธรรมท่านนำเดิน　　ทางดำเนินเน้นแบบไว้แนบเนียน

ภาร	กิจน้อยใหญ่ไม่เคยท้อ	คุณหลวงพ่อควรนบจบเหนือเศียร
	ส่งเสริมศิษย์ชิดใกล้ให้ร่ำเรียน	เป็นแสงเทียนส่องทางกระจ่างใจ
วัด	สวยล้ำงามได้มิใช่อื่น	บ้านหยิบยื่นทรัพย์ช่วยอำนวยให้
	กุฏิโบสถ์ศาลางามแลอำไพ	สมภารได้เชิดชูเป็นผู้นำ
บาง	คราวหลวงพ่อนำธรรมสอนศิษย์	ชี้ถูกผิดมิให้จิตใฝ่ต่ำ
	ให้รู้คุณโทษหยาบรู้บาปกรรม	ให้รู้จำรู้จักรู้รักดี
ปลา	หลงเหยื่อเชื่อได้ตายทั้งหมด	หลวงพ่องดเหยื่อรักสมศักดิ์ศรี
	เจริญธรรมภาวนามานานปี	มอบชีพพลีเพื่อศาสน์ชาติผลงาน
ตำบล	ใดได้ผู้รู้การกิจ	บรรพชิตชี้ธรรมนำสุขศานต์
	คุณธรรมนำอยู่คู่หลักการ	ทั้งทางบ้านทางวัดร่วมพัฒนา
บ้าน	สุขศรีมีพระนำประโยชน์	ชี้คุณโทษทั้งหลายให้ศึกษา
	พบพระดีมีคุณเป็นบุญตา	วัดบางปลาเลิศล้นเพราะคนดี
เกาะ	กันไว้ให้นานบ้านกับวัด	อย่ามัวขัดคอให้ใจหมองศรี
	งานทั้งหลายต้องปรึกษาถ้อยวาที	อย่าอวดดีเอาเด่นเป็นคนเดียว
อำเภอ	ใจไม่ดีมีแต่เรื่อง	ความขุ่นเคืองทั้งผองอย่าข้องเกี่ยว
	คนหมู่มากรักกันหมั่นกลมเกลียว	อย่าได้เที่ยวอวดแส่ข้าแน่จริง
เมือง	สมุทรสาครขจรชื่อ	ความสัตย์ซื่อของ *"พันท้ายนรสิงห์"*
	ความสัตย์นี้ชี้ไว้ให้อ้างอิง	นับเป็นสิ่งสูงล้นควรสนใจ
จังหวัด	เก่าเล่าขานนานแล้วหนา	ชื่อเมืองสาครบุรีที่รินไหล
	เมื่อก่อนนี้ท่าจีนอาบกินใช้	บัดนี้ไม่มีค่าเน่ามานาน
สมุทร	ไหลสายรินไม่สิ้นสุด	*"สาครวุฒิชัย"* คุณไพศาล
	โรงเรียนธรรมนำทางสร้างผลงาน	โรงเรียนบ้านสร้างไว้ให้เยาวชน
สาคร	หมายสายน้ำแห่งธรรมะ	ที่คอยชะล้างบาปอาบกุศล
	พระครูสมุทรวุฒิชัยใจเลิศล้น	ได้สร้างผลงานไว้ให้ศิษย์ชม

ท่านกร้ำงานนานมาน่าสงสาร แลสังขารแก่เฒ่าทั้งเผ้าผม
แปดสิบเอ็ดปีลาฝ่าแดดลม ศิษย์มาก้มกราบตักด้วยภักดี
แม้มาบ้างไม่มาโปรดอย่าถือ ศิษย์นั้นหรือคือศิษย์ใช่คิดหนี
ห่างแต่ตัวหัวใจห่างไม่มี *"นามสุธีร์"* ยังประทับอยู่กับใจ
ชีวิตยุ่งนุงนังสางไม่หมด ทั้งรันทดทั้งทุกข์คอยรุกไล่
โศกและสุขคลุกคละปะปนไป ศิษย์ต้องใช้ธรรมะปลอบประจำ
ศิษย์คนใดได้มาหาบ่อยบ่อย ขอให้ลอยเลิศฟ้าอย่าตกต่ำ
ศิษย์คนใดใฝ่ดีมีศีลธรรม ขอให้ล้ำเลิศยศเกียรติงดงาม
ศิษย์คนใดเฝ้าแลต้องแก่เฒ่า ขอให้เขาคนเห็นเป็นเกรงขาม
ศิษย์คนใดใกล้ชิดคอยติดตาม ขอให้ความหวังดีจงมีชัย
ศิษย์คนใดใฝ่จิตคิดสรรเสริญ ขอให้เดินทางแล้วคลาดแคล้วได้
ศิษย์คนใดใจงามมีน้ำใจ ขอยกให้เป็นศิษย์นำทิศทาง
ตระกูลใดใฝ่มุ่งบำรุงวัด ขอให้หยัดยืนอยู่อย่ารู้ห่าง
สิ่งใดเลิศเชิดชูอย่ารู้วาง ขอให้บางปลาเด่นเป็นหลักชัย
ก้มลงจูบตรงถิ่นแผ่นดินเกิด กลับมาเปิดปูมประวัติเขียนคัดใหม่
เพื่อบางปลาอารามนามเกริกไกร ฝากชื่อไว้ในประวัติวัดบางปลา
ประวัติวัดคัดไว้ให้อ่านนี้ เพื่อจัดชี้ชวนให้ได้ศึกษา
อารามเก่าเราอยู่รู้เรื่องมา จากลุงป้าท่านเล่าให้เราฟัง
ประวัติวัดบางปลาอุตสาห์เขียน ที่ได้เรียนรู้มาแต่คราหลัง
สามสิบปีที่จำงำปิดบัง คราวนี้ตั้งใจแต่งให้แจ้งใจ
เรื่องหลายหลากมากเค้าเอามาชี้ ตามคดีที่เห็นเป็นไปได้
ท่านผู้เฒ่าเล่ามาว่าอย่างไร ก็เขียนตามผู้เฒ่าเล่าความจริง
หลวงพ่อเปรียญหลวงพ่อนุตนั้นสุดรู้ ถึงพ่อผู้แม่ท่านนั้นยากยิ่ง
เพียรติดตามถามไถ่หมายอ้างอิง ประหนึ่งวิ่งวนไล่จับสายลม

สิ่งใดรู้สู่เล่าเท่าที่รู้ จัดเป็นหมู่หมวดไว้ให้เหมาะสม
บางเรื่องเพียรเขียนขยายเพื่อคลายปม เขียนแล้วชมตัวเองว่าเก่งจัง
อันนักกลอนนอนฝันสร้างงานศิลป์ เกิดจากจินตนาหมายด้วยใจหวัง
เขียนประวัติวัดบางปลาข้าฯคงดัง คนสองฝั่งท่าจีนคงยินดี
ถ้าประโยชน์มีบ้างทางประวัติ มอบแด่วัดบางปลาเสริมราศี
เปิดประวัติวัดบางปลากว่าร้อยปี เห็นมณีกว่าร้อยล่องลอยมา
ภาพทวดอุ่มทวดขันขยันนัก รวมพลพรรคหญิงชายฝั่งซ้ายขวา
ไทยจีนมอญมุ่งสร้างวัดบางปลา ประกาศค่าคนไว้ในแผ่นดิน
ลองหลับตาพาเห็นเป็นนิมิต บรรพชิตหนึ่งงามประจำถิ่น
นามเปรียญเวียนล่องในห้องจินต์ มิสร่างสิ้นโสมนัสซึ้งศรัทธา
อดีตสุปัจจุบันนั้นนานเนิ่น ความเจริญรุดย่างไปข้างหน้า
แม้ปีเดือนเลื่อนผ่านกาลเวลา แต่บางปลาคงมั่นนิรันดร
หลวงพ่อนุตสุดเด่นความเป็นพระ สาธุสะแสนงามด้วยคำสอน
เลิศด้วยศีลธรรมะขวัญพระมอญ รำลึกย้อนอดีตพาให้อาลัย
วัดบางปลาค่าล้ำจำเริญสวัสดิ์ เป็นสมบัติศาสนามาแต่ไหน
"พระปิยมหาราช" ของชาติไทย เสด็จไปบางปลาเสริมบารมี
เป็นบุญตาบุญตนคนยุคนั้น เป็นมิ่งขวัญต่อไปไว้ศักดิ์ศรี
แม้จอมสงฆ์องค์ปราชญ์ราชเมธี เสด็จที่วัดบางปลากว่าหนึ่งวัน
"สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า" เสด็จเนาบางปลามาเสริมขวัญ
"สมเด็จพระญาณสังวร" แต่ก่อนนั้น มาเทศน์กัณฑ์หนึ่งแน่งานแม่เรา
หลวงพ่อทรงคงร่างแล้วร้างลับ โอ้อาภัพสมภารเมื่องานเผา
ประชาชนจนอยู่ใช่ดูเบา บ้านเมืองเข้าเปลี่ยนฐานการปกครอง
หลวงปู่แขกแตกดับลับเรือนร่าง เกิดสว่างดับไสวไม่หม่นหมอง
เมื่อชีพอยู่ชูธรรมนำครรลอง วินัยต้องติดตามประจำตน

บางปลาเอ๋ยเคยอยู่รู้ล้ำลึก มโนนึกน้อมแต่แผ่กุศล
อันชั่วดีมีคละเคล้าปะปน เกิดเป็นคนคิดแต่ในแง่ดี
เพราะความดีมีให้ใจสดชื่น ความชั่วขืนคิดไม่ใจหมองศรี
พุทธธรรมนำใจให้เปรมปรีดิ์ คนควรมีพุทธธรรมประจำใจ
จงยึดธรรมทำดีมีศีลสัตย์ จงรู้ตัดโลภหลงให้จงได้
ทรัพย์ภายนอกหลอกตาให้อาลัย ทรัพย์ภายในควรหามาใส่ตน
อันทรัพย์สินเงินทองของนอกร่าง ควรใช้ทางที่ถูกทุกเหตุผล
ยามแก่เฒ่าเข้าวัดตัดกังวล มัวนั่งบ่นลูกเต้าไม่เข้าการ
ติดห่วงอื่นหมื่นห่วงไม่ล่วงทุกข์ มัวหลงสุขสมบัติพัสถาน
ชีพไม่ปลงจงรู้ใช่อยู่นาน มัจจุมารรออยู่ทุกครู่ยาม
มัวติดนั่นติดนี่มีแต่หลง ความมั่นคงควรยึดไว้ไตรรัตน์สาม
ลดโมโหโกรธาอย่าวู่วาม ถือแต่ความเที่ยงตรงโปรดจงจำ
พระท่านชี้ดีงามธรรมสาธก ให้คนยกจิตไว้มิให้ต่ำ
ปราชญ์ท่านชี้ดีใดควรใฝ่จำ พร้อมกับนำน้อมสู่ประตูใจ
รู้ไว้เถิดเกิดแก่แน่นอนนัก เจ็บเป็นหลักต่อมาหาเลี่ยงได้
เมื่อเจ็บหนอก็ลับดับอาลัย ไม่มีใครอยู่จนกว่าฟ้าทลาย
เมื่อหนุ่มใหญ่ไม่แก่เอาแต่เก่ง ทำอวดเบ่งก้ามโตโก้เหลือหลาย
พอสิ้นลมล้มร่างลงวางวาย ก็คล้ายคล้ายไม้ท่อนนอนคนเดียว
สาธุชนคนดีพี่น้องเอ๋ย เดือนปีเลยล่วงไปให้เฉลียว
วันเวลาพาวัยไปแน่เทียว ใครฤาเหนี่ยวรั้งหัตถ์มัจจุมาร
เกิดเท่าไหร่ตายหมดตามกฎโลก ก่อนชีพโยกย้ายขาดธาตุสังขาร
ควรใฝ่จิตคิดดีมีศีลทาน ให้ลูกหลานรับรู้น้อมบูชา
ห่วงแต่โบสถ์หลังเก่ายุคเก้ายอด จะอยู่รอดหรือไม่ให้กังขา
วอนท่านที่มีทรัพย์กับศรัทธา เยือนบางปลาสักครั้งอย่างเร็วไว

"หลวงจู้เฮง" เร่งดลมนต์คาถา
ปลุกศรัทธาท่านผู้อยู่ไกลใกล้
ช่วยซ่อมโบสถ์โบราณให้ผ่านภัย
ถ้าปล่อยให้นานปีมีแต่พัง
ขุดประวัติวัดบางปลาแต่คราเก่า
นำมาเล่าเรื่องใหม่ให้ดูขลัง
หากไม่เขียนคัดไว้ให้จีรัง
คนจะนั่งเล่าได้คงไม่มี
เพราะผู้เฒ่าคราวตาต่างลาลับ
เหมือนนำกลับประวัติเก่าเนาเมืองผี
"ประสิทธิ์" ร้อยเรียงร่ำคำกวี
เพื่อจักชี้ชวนให้ใจศรัทธา
ให้รู้บุญคุณคนแต่หนหลัง
ที่ท่านสั่งสมบุญอดุลย์ค่า
ให้รู้จักรักใคร่ใฝ่เมตตา
ขอบางปลาติดปากคนอยากจำ
ให้รู้จักรักษาอารามเก่า
ขอจงเล่าขานกันวันยังค่ำ
ให้จีนมอญไทยมุ่งผดุงธรรม
ขอจงร่ำเรียนรู้แหล่งปูชนีย์
ให้ทุกผู้รู้จักเสริมหลักฐาน
ขอให้บ้านบางปลาเลิศราศี
ให้มอญจีนไทยใหม่เลิศไมตรี
ขอไมตรีดลใจให้จีรัง
ก่อนจบคำจำพรากฝากงานเขียน
อุตสาห์เพียรพากร่ำร้อยความหวัง
เพื่อบางปลาฟ้าใหม่ได้เด่นดัง
เพื่อสองฝั่งท่าจีนสมถิ่นธรรม
ขอไตรรัตน์ฉัตรหล้าเทวาฤทธิ์
"พระบพิตรภูมิพล" ดลชื่นฉ่ำ
เรียงรสถ้อยแทนมาลามาน้อมนำ
ยกขึ้นบำบวงบุญคุณอาจารย์
โอ้บ้านเกาะบ้านเก่าบ้านเราเกิด
ขอให้เลิศล้ำฟ้าค่าไพศาล
ประวัติวัดคัดไว้ให้อยู่นาน
ประดับบ้านเกาะแน่นทั้งแผ่นดิน
ปณิธานมั่นหมายในสิ่งนี้
ขอให้มีมนต์ขลังไม่สร่างสิ้น
ให้ชนซึ้งถึงถ้อยที่ร้อยริน
ให้ชนยินดีอยู่ทุกครู่ยาม
"ประสิทธิ์" ร่ำคำปราชญ์ประกาศชื่อ
ฝากฝีมือมนต์กลอนอักษรสยาม
"ครองเพชร" คงทรงค่าสง่างาม
ขอมอบความภูมิใจมอบไว้เอย

ภาพกิจกรรม
“วันสุนทรภู่”
ปี ๒๕๓๙
กลุ่ม
วรรณศิลป์สัมพันธ์

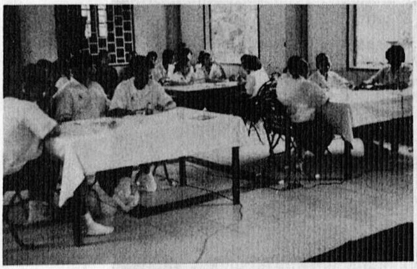
คุณรังสรรค์ คงเที่ยง
ประธานจัดงาน "วันสุนทรภู่"
ปี พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๐

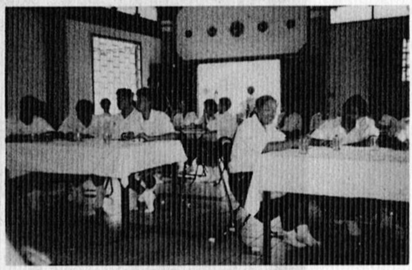

คุณส.เชื้อหอม

พิธีกร

งาน “วันสุนทรภู่”

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันกลอนสดในงาน "วันสุนทรภู่" ปี พ.ศ. ๒๕๓๙

อาจารย์และกรรมการตัดสินให้เกียรติถ่ายภาพกับนักเรียนที่ชนะการแข่งขันกลอนสด

ในงาน "วันสุนทรภู่" ปี พ.ศ. ๒๕๓๙

แด่...พี่รังสรรค์ คงเที่ยง – พี่ประทุม กลัดอ่ำ

"รังสรรค์ คงเที่ยง" เพียงรังสี
ส่องไมตรีเดิมหวังแสงรังสรรค์
ใจวาวแวมแจ่มกระจ่างอย่างตาวัน
และสัมพันธภาพเพ็ญเย็นชื่นใจ

"ประทุม กลัดอ่ำ" น้ำใจชรอุ่ม
คือประทุม ทุกยามงามสดใส
ประทุมคือสื่อธรรมผ่องอำไพ
แม้นอยู่ใกล้ประทุมชุ่มชื่นกมล

ประทุม และรังสรรค์ ณ วันนี้
คือพี่ผู้มากคุณบุญกุศล
น้ำใจเอื้อเฟื้อพี่ชายดุจสายชล
คือฝน แฝงเมตตาและปรานี

เป็นผู้รู้เป็นหลักของนักฝัน
เป็นรังสรรค์ สร้างรักเสริมศักดิ์ศรี
เป็นประทุม ชุ่มอุรา ดุจวารี
พี่เป็นพี่แก่ผองน้องน้องรู้

หกรอบปีพี่ทั้งสองน้องนบไหว้
มอบดอกไม้ธูปเทียนเวียนมาสู่
พี่ประทุม พี่รังสรรค์ รัตตัญญู
น้องน้องบูชาพี่...ที่เคารพ

พัชรี แพ่งต่าย
ร้อยกรอง ในนามกลุ่ม *"วรรณศิลป์สัมพันธ์"*

จากคณะผู้จัดทำ

ในที่สุด *"วันสุนทรภู่"* ก็เวียนกลับมาอีกครั้งหนึ่ง หนึ่งปีอาจจะเนิ่นนานไปสำหรับผู้รอคอย แต่หนึ่งปีอาจจะแค่หมุนตัวกลับ สำหรับคนที่ภาวะครองชีพบีบรัดตัวอย่างพวกเราทั้งหลาย แต่ไม่ว่าจะช้าหรือเร็ว *"วันสุนทรภู่"* ก็ได้เวียนกลับมาอีกจนได้

"วันสุนทรภู่" สำหรับพวกเรานอกจากจะได้อ่านหนังสือที่นำมาแจกในงานแล้ว เรายังได้พบปะสังสันทน์และร่วมทำบุญเลี้ยงพระ รังสรรค์งานวรรณศิลป์ด้วยกันอย่างมีความสุขและสนิทสนมกัน พูดคุยกันอย่างจุใจ

สองสามปีที่ผ่านมา งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย นอกจากได้รับการอุปถัมภ์จากสำนักพิมพ์ต่างๆที่ได้กรุณามอบหนังสือมาร่วมงานนี้แล้ว ก็ยังได้รับกำลังหนุนจาก *"สถาบันสุนทรภู่"* โดยท่านเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์, มูลนิธิวัดเทพธิดาราม และอาจารย์รังสรรค์ คงเที่ยง อย่างเต็มที่

"นิราศวัดเทพธิดาราม" จากการเขียนของคุณประสิทธิ์ ครองเพชร ในหนังสือเมื่อปีที่แล้วได้รับการกล่าวถึงอย่างมาก ปีนี้ เรายังมิอาจหานิราศจากใครได้ *"นิราศวัดบางปลา"* ของคุณประสิทธิ์ ครองเพชร ในเล่มนี้ จึงจัดไว้เป็นแบบอย่างในการนำร่อง สำหรับผู้สนใจงานนิราศ เขียนและส่งเข้ามาเถอะ เราจะพิจารณานำลงให้หากว่ามีประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยจ่าหน้าซองส่งไปได้ที่

"วรรณศิลป์สัมพันธ์" กุฏิสุนทรภู่ วัดเทพธิดาราม กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

งาน *"นิราศ"* ของท่านจะเป็นอมตะและเป็นช่วงหนึ่งของประวัติศาสตร์ของวงการกวีไทยให้ผู้อ่านได้รู้ประวัติความเป็นมาของเส้นทางนิราศนั้นๆในยุคโลกาภิวัตน์ว่าเป็นเช่นไร

เนื่องในปีนี้ สองในคณะกรรมการจัดงานคืออาจารย์ รังสรรค์ คงเที่ยง และคุณประทุม กลัดอ่ำ อายุครบ 7 รอบพอดี ทางคณะผู้ร่วมงานทุกคน จึงขออวยพรให้ท่านทั้งสองมีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ อยู่เป็นมิ่งขวัญ

กำลังใจให้แก่น้องๆ และลูกหลานไปอีกนานเท่านาน

เสียดายที่ความจริงต้องมีพระสมุห์ประเวศ ขำแตร แห่งวัดมหาบุศย์ อีกท่านหนึ่ง แต่ท่านด่วนมรณภาพไปก่อนเมื่อกลางเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมานี้ จึงขอแสดงความเสียใจผ่านไปถึงครอบครัวของท่าน

พูดถึงการจากไปแล้วก็ต้องพูดถึงอีกท่านหนึ่งคือ *อธิบดีสมคิด โชติกวณิชย์* แห่งกรมศิลปากร ที่จากไปอย่างกะทันหันเมื่อต้นเดือนมิถุนายนศกนี้ ท่านอธิบดีได้กรุณาเขียนคำนำให้แก่หนังสือของเราตลอดระยะสองสามปีที่ผ่านมา คณะกรรมการทุกคนขอน้อมคารวะอาลัยท่านมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายต้องขอขอบคุณ *คุณสันติ ชนะเลิศ* แห่งสโมสรยุวกวี หนึ่งในคณะกรรมการจัดงาน *"วันสุนทรภู่"* ณ วัดเทพธิดารามแห่งนี้ด้วย ท่านเป็นแรงสำคัญให้แก่เราทุกคน ทำให้หนังสือเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีดังที่ท่านเห็น ทุกข์สุขอย่างไร ในการดำเนินงาน คุณสันติรู้เห็นอยู่เต็มอก นี่แหละคือเรา...

"กลุ่มวรรณศิลป์สัมพันธ์"